ARTA PLASTICĂ

Nr. 1 – 1959 Anul 6

CUPRINSUL

MIRCEA POPESCU: Pentru o legătură mai strînsă cu viaţa poporului.......... 1

★

Acad. Prof. P. CONSTANTINESCU-IAŞI: Unirea Ţărilor Romîne oglindită în artele plastice.......... 3

★

PAVEL SOKOLOV-SKALEA: Forţa frontului unit al artei realist-socialiste.......... 6

★

I. ŢÎRLIN: Tendinţe caracteristice în pictura romînească contemporană.......... 15

★

MIRCEA DEAC: Expoziţia de la Moscova, un eveniment artistic internaţional de mare răsunet.......... 17

★

EUGEN SCHILERU: Expoziţia anuală de grafică 1958.......... 20

★

JULES PERAHIM: Personalităţi plastice sovietice remarcabile.......... 26

★

JACK BRUTARU: Expoziţia de reproduceri « Käthe Kollwitz ».......... 30

★

TANCRED BĂNĂŢEANU: Arta populară mongolă.......... 32

Prin sălile de expoziţii

RADU BOGDAN: Expoziţia de ilustraţii Florica Cordescu; PETRU COMARNESCU: Expoziţia Constantin Paulet; GH. POENARU: Dinu Şerban, Tantzi Demetriade-Ştefan, Cici Constantinescu; TRAIAN VASAI: Expoziţia închinată Centenarului Unirii.......... 34

Artiştii plastici în campania de culturalizare

PAVEL CODIŢĂ: Apelul a găsit un larg răsunet în rîndul creatorilor; DORIO LAZĂR: O experienţă preţioasă; TRAIAN VASAI: Artistul plastic — factor activ al revoluţiei culturale; CONSTANTIN BACIU: Nu sînt de-ajuns doar cîteva campanii scurte; ION MINOIU: Această acţiune trebuie să aibă o continuitate neîntreruptă; SEVER MERMEZE: Fiecare artist la sate — un agitator; EUGEN CIUCĂ: Răspuns chemării.......... 39

★

VASILE DRĂGUŢ: Expoziţia Bienală a artiştilor amatori.......... 44

Caleidoscop

Din mişcarea plastică a Republicii Populare Chineze; Expoziţia de stampe populare de la Moscova; Comorile de artă ale muzeelor germane, salvate de către armata sovietică, restituite poporului german.......... 46

Ecouri de peste hotare.......... 47

Calendar plastic

Coperta I: CORNELIU BABA, « Ţărani » — *ulei*
Coperta IV: NICOLAE HILOHI şi RADU VELUDA — *afiş*. « Dăruieşte patriei munca ta » — *tempera*

Planşă interioară, policromie: ALEXANDR DEINEKA « Viitorii aviatori » (1937) — *ulei*

Redactor şef: JULES PERAHIM; Colegiul redacţional: CORNELIU BABA, MARIA BENEDICT, RADU BOGDAN, MIRCEA DEAC, COSTIN IOANID, ION IRIMESCU, OVIDIU MAITEC, EUGEN POPA, MIRCEA POPESCU, EUGEN SCHILERU, TRAIANA TECLU

Redacţia revistei: Bucureşti, Str. Constantin Mille 5—7—9. Telefon 13.75.61

Tiparul: Intreprinderea Poligrafică Nr. 4, Calea Şerban Vodă 133—135, Bucureşti
Policromii: Imprimeria Băncii de Stat, Str. Fabrica de Chibrituri 28, Bucureşti

ARTA PLASTICĂ

REVISTĂ EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI ŞI CULTURII
ŞI UNIUNEA ARTIŞTILOR PLASTICI
1 — 1959

PENTRU O LEGĂTURĂ MAI STRÎNSĂ CU VIAŢA POPORULUI

MIRCEA POPESCU

Nici o operă de artă de mare valoare n-a fost produsul doar al imaginaţiei sau al talentului. Nici înjghebările gratuite ale imaginaţiei, cultivate excesiv şi unilateral şi nici nesfîrşitele variaţii, pe aceeaşi temă, ale virtuozităţii nu au dăinuit şi nu pot să dăinuie, chiar dacă excentricitatea sau strălucirea aparentă le asigură succesul zgomotos, dar efemer, pe care-l au îndeobşte numerele de senzaţie. Opera de artă autentică şi trainică creşte pe terenul unei vaste şi multilaterale experienţe de viaţă, este produsul, ce se maturizează lent dar cu atît mai sigur, al îmbinării predispoziţiei naturale, a talentului cu o înaltă conştiinţă şi cu o concepţie clară despre lume şi viaţă. « În vremurile noastre — spunea marele critic rus Belinski — talentul, ca atare, nu e ceva excepţional; el a fost însă şi va fi totdeauna excepţional, dacă se îmbină cu o convingere pasionată, cu o activitate pasionată, pentru că numai atunci poate fi util societăţii » *).

Nu ştim să se fi scris o istorie a ratărilor, a forţelor creatoare pierdute la jumătatea drumului sau irosite zadarnic din neînţelegerea sau nesocotirea adevăratelor rosturi ale artei şi ale artistului. În mai toate cazurile, ruperea sau îngustarea legăturilor cu viaţa bogată şi largă a oamenilor şi naturii, închistarea, voită sau impusă, în prejudecăţi şi dogme, pierderea perspectivei şi stagnarea se dovedesc a fi elementele care, condiţionîndu-se reciproc şi înlănţuindu-se, oferă explicaţia tristului fenomen al ratării, al manierismului şi academismului sterilizant şi, în ultimă instanţă al decadentismului şi dezagregării artei — consecinţă extremă a ruperii formei de conţinut, a autonomizării şi fetişizării ei.

Într-o mare parte din lumea capitalistă, lume a falsei « libertăţi » de creaţie şi a subjugării fizice şi morale a omului, asistăm la o nebunească irosire de forţe şi de talent. Cantonaţi în atelierele lor şi în mica lume a propriilor lor senzaţii, sumedenie de artişti contemporani din ţările capitaliste se dedau unor experienţe din care speră să iasă « arta nouă », o « artă a viitorului ». Urmărind o fantomă ei aruncă peste bord, fără să pună ceva în loc, toate învăţămintele acumulate de milenii. Poate şi pentru că aceste învăţăminte arată că orice mare epocă artistică a însemnat nu ruperea cu tradiţia, ci îmbogăţirea şi înnoirea ei, atît prin perfecţionarea meşteşugului şi a tehnicilor, cît, mai ales, prin lărgirea orizontului, prin contactul mai strîns şi mai direct al artiştilor cu viaţa.

Artiştii din ţările socialiste şi artiştii progresişti de pretutindeni şi-au proclamat cu tărie adeziunea la marele şi nestrămutatul principiu ce stă la baza artei epocii socialismului: legătura neclintită cu poporul, sursă nesecată de inspiraţie şi totodată singurul şi cel mai vrednic beneficiar al valorilor culturale.

Temeiurile artei capătă în felul acesta o trăinicie şi o amploare cu totul excepţională. A făuri opere care să exprime, în imagini de o mare elocvenţă şi frumuseţe, sentimentele şi năzuinţele poporului, opere care să găsească ecoul şi înţelegerea cea mai largă şi prin aceasta să exercite o influenţă activă în formarea şi îmbogăţirea spirituală a oamenilor —

*) V. S. Belinski, Opere complete, Vol. XI, Petrograd 1917, p. 40.

iată măreața și nobila sarcină a artiștilor zilelor noastre! Este limpede că ea nu poate fi rezolvată decît prin încordarea tuturor energiilor lor creatoare, prin cultivarea la maximum a simțului de răspundere în munca proprie, dar mai ales prin cunoașterea cea mai directă și mai activă a vieții, a fenomenelor care indică tendințele ei înnoitoare, prin efortul sistematic de a înțelege și descifra esența procesului vieții sociale. Aceasta fiind sarcina, este, credem, limpede, și practica de fiecare zi o dovedește din plin, că a miza exclusiv pe virtuozitate și pe darul improvizației, pe intuiție și inspirație, înseamnă a merge cu pași siguri și repezi spre eșec. Fără a fi dublate de o concepție înaintată și de o mare experiență de viață, orice intuiție și cu atît mai puțin meșteșugul pur nu pot asigura rezolvarea unor probleme atît de complexe cum sînt acelea pe care le pune opera de artă în societatea de astăzi a constructorilor socialismului.

Accentul pe care toate uniunile de creație din țările socialiste îl pun pe munca de documentare apare astfel pe deplin justificat și cît se poate de binevenit. Nu numai compoziția tematică, nu numai arta monumentală, dar chiar și peisajul nu mai pot fi concepute fără o prealabilă și temeinică studiere a vieții oamenilor care le însuflețesc și care transformă și natura și relațiile sociale. Aceasta, pentru că și peisajul, fără a mai vorbi de compoziție sau de portret, nu mai reprezintă astăzi simple « motive », pretexte pentru rezolvări formale sau pentru jocuri ale fanteziei, ci « subiecte » ce cată a fi înțelese și trăite în adîncime. Tocmai de aceea cercetarea superficială și grăbită, excursia turistică, atitudinea de pur spectator în fața fenomenelor noi nu dau și nu pot da rezultate. Răceala și schematismul de care s-au făcut vinovate atîtea lucrări își au fără îndoială originea, în afară de insuficiența meșteșugului, în această atitudine pasivă și, în genere, în caracterul exterior și improvizat al așa numitei documentări.

Experiența însăși a demonstrat că este necesar un nou fel de pregătire de elaborare, a operelor de artă, un nou fel de documentare asupra vieții, « mai direct, mai viu și mai consecvent decît pînă acum »*). Trebuie în primul rînd eliminată distanța care dăinuie încă în munca pe teren între artist și subiectele care-i solicită atenția. Ultima chemare a Uniunii Artiștilor Plastici în legătură cu participarea artiștilor la munca de culturalizare a satelor izvorăște din convingerea că, mai mult decît cercetarea din afară, oricît de extinsă, trăirea însăși a vieții satului nou de astăzi, cu preocupările lui multiple, munca activă pentru satisfacerea cerințelor culturale mereu crescînde ale țărănimii muncitoare îi vor ajuta pe artiști să înțeleagă mai bine și mai profund viața nouă a poporului muncitor și vor da astfel operelor lor o mai mare putere de convingere și acel dinamism lăuntric ce corespunde înaltei tensiuni la care se desfășoară munca și lupta de astăzi a poporului pentru făurirea orînduirii socialiste. Lenin însuși sublinia, adresîndu-se lui Gorki, marea valoare a acestui fel de documentare. « Dacă *observi* — spunea el — trebuie să observi de jos, acolo unde poți *vedea* munca de construire a vieții noi, într-o așezare muncitorească din provincie sau într-un sat . . . Acolo este ușor ca prin simpla observație să distingi descompunerea a ceea ce este vechi, de mlădița noului » **).

Pînă în prezent s-au obținut rezultate incontestabil valoroase în munca de documentare a artiștilor în fabrici, uzine, pe șantiere. La sursele înseși ale vieții, în miezul transformărilor revoluționare ce se petrec în țara noastră, artiștii plastici, continuînd să cerceteze în profunzime viața marilor centre industriale și printr-un contact strîns și permanent cu viața satului, trecînd la o cunoaștere nemijlocită a acesteia, vor găsi cu siguranță subiectele proaspete și inedite pe care le caută adesea cu înfrigurare, dar fără succes, în umbra atelierului, și sensul epic care ar trebui să le însuflețească opera. Astfel vor regăsi și acea nobilă simplitate și poezie, care sînt proprii artei țăranului nostru și care, îmbinate cu grandoarea, vor caracteriza, credem, arta epocii noastre.

Mărturisind o concepție nouă, superioară, despre munca de documentare a artiștilor, chemarea Uniunii Artiștilor Plastici are dincolo de caracterul ei ocazional, semnificații mai profunde și o valabilitate permanentă. Acum, după ce o primă serie de artiști s-au și întors de la sate, nădăjduim că apelul adresat lor va avea cel mai larg răsunet și în viitoarele campanii, spre folosul artei și al poporului nostru muncitor.

---

*) Din chemarea Uniunii Artiștilor Plastici din decembrie 1958.

**) V. I. Lenin, Opere, Vol. 35, p. 348—350.

TH. AMAN, Hora Unirii la Craiova — ulei

UNIREA ŢĂRILOR ROMÎNE OGLINDITĂ ÎN ARTELE PLASTICE

Acad. Prof. P. CONSTANTINESCU-IAŞI

Unirea celor două ţări romîne — Moldova şi Muntenia — dela a cărei înfăptuire s-a împlinit o sută de ani, s-a reflectat şi în numeroase opere de artă plastică. Pictorii revoluţionari de la 1848 — *Ion Negulici, Constantin Daniel Rosenthal* şi *Barbu Iscovescu* — au răspîndit, încă din anii revoluţiei burghezo-democratice, ideea Unirii, prin picturile şi desenele lor.

Theodor Aman — participant tînăr de tot, la mişcarea revoluţionară din Craiova, *Gheorghe Tattarescu* — de la primele sale opere, *Carol Popp de Szathmary* — ardelean stabilit la Bucureşti, şi mai puţin cunoscutul *Petre Alexandrescu* au luat parte la campania din anul 1857 în favoarea Unirii, pictind tablouri. Unele din acestea au fost litografiate şi folosite drept excelent mijloc de agitaţie vizuală. Prin litografiere, majoritatea tablourilor îşi aflau o largă putere de circulaţie. Operele de artă care oglindeau năzuinţele maselor erau iubite de popor. S-a făurit astfel o legătură între artiştii cetăţeni şi oamenii din popor; arta a intrat în casele lor, aducîndu-le un mesaj mobilizator.

Chiar şi *Nicolae Grigorescu*, care pe vremea aceea nu împlinise încă douăzeci de ani, a pictat două tablouri cu scene din viaţa lui Mihai Viteazul, eroul din trecut al Unirii. Unul din acestea — o pînză în culori de ulei — reprezintă « Intrarea lui Mihai în Alba Iulia », ca domnitor şi al Transilvaniei, Mihai fiind redat în trăsăturile cunoscute, în fruntea boierilor şi ostaşilor săi.

Tablourile în ulei sau desenele, din perioada premergătoare Unirii, care slujesc direct sau indirect măreaţa idee naţională, se disting în primul rînd prin apariţia termenului şi personajului unic « Romînia ». Compoziţiile alegorice « Romînia rupîndu-şi cătuşele pe Cîmpia Libertăţii », reprodusă în litografie de Leroy de la Paris şi « Romînia revoluţionară », pictate de Constantin Daniel Rosenthal la 1848 şi 1850, ambele

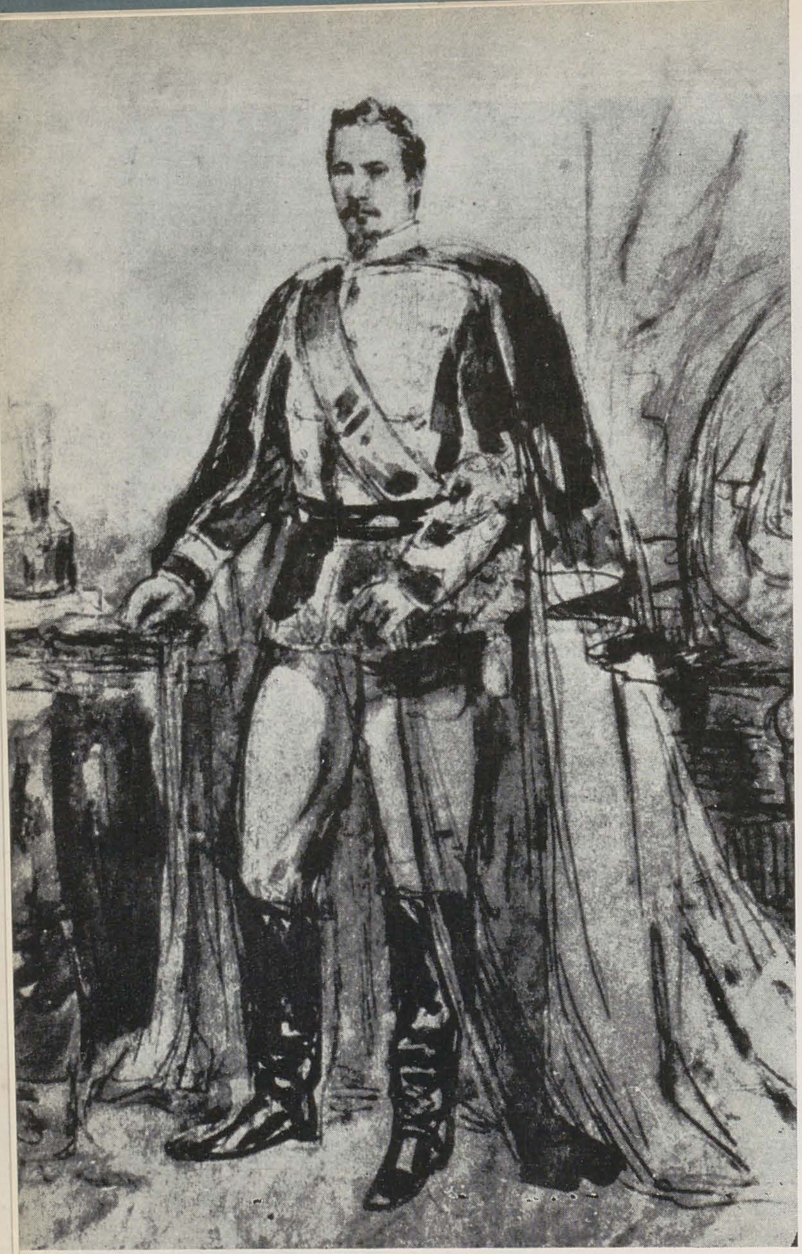

CAROL POPP de SZATHMARY, Domnitorul Cuza — desen

MIȘU POPP, Mihail Kogălniceanu — ulei

lucrări aflate în prezent la Muzeul de Artă al R.P.R.; «Renașterea Romîniei» de Gheorghe Tattarescu, lucrare terminată la Roma în 1850 și reprodusă în litografia lui Wannenberg; acuarela din 1848 a lui Costache Petrescu: «Șefii revoluției de la 1848 în Muntenia» — au afirmat pentru prima oară în arta plastică romînească idealul revoluționar al Unirii.

Tabloul «Renașterea Romîniei» de Gheorghe Tattarescu, care reprezintă două tinere ținîndu-se de mînă sub o largă eșarfă pe care este scris cuvîntul «Romînia» — noul stat visat — a inspirat un autor dramatic, care a scris o piesă de teatru intitulată «Visul unui păstor», jucată pe scena Teatrului Național din Iași la 28 aprilie 1857, cu marele actor Matei Millo în rolul principal. Figura alegorică a Romîniei apărînd în acest tablou, ca și simbolul drapelului tricolor, sau al eșarfei tricolore — rezultat din contopirea celor două stindarde ale Moldovei și Țării Romînești — au tălmăcit pentru prima oară într-o imagine plastică, ideea acestei Uniri.

Din aceeași perioadă s-a păstrat compoziția lui Carol Popp de Szathmary «Solemnitatea deschiderii divanurilor ad-hoc», la 29 septembrie 1857, la București, o compoziție largă, în care apar deputații în frunte cu țăranii, pe care artistul îi așează în primul plan, în planul ultim aflîndu-se tribuna autorităților.

Artiștii au înfățișat deopotrivă figurile istorice din trecut, pe capii mișcărilor revoluționare de la 1848 cît și pe unioniști. Între tablourile alegorice merită să fie amintit tabloul lui *Constantin Lecca* «Împăcarea dintre Bogdan cel Orb și Radu cel Mare». El reprezintă întîlnirea dintre Bogdan cel Orb, domnul Moldovei și Radu cel Mare, domnul Munteniei, în mijlocul taberei de ostași și căpetenii, care privesc cu drag cum cei doi domni își dau mîna, în semn de prietenie și de unire.

Lui Tattarescu i se datorește minunatul portret al lui «Nicolae Bălcescu», figura centrală a revoluției de la 1848 din Muntenia, marele gînditor, redat în ultimii săi ani de viață, cu chipul răvășit de suferință. Tabloul, pictat la Paris în 1851, are o reușită replică, descoperită și identificată recent, care se găsește în noul Muzeu istoric al orașului București, redeschis cu prilejul centenarului. Același artist pictează la Veneția, în 1851, «Portretul generalului Magheru în exil»; chipul aceluiași fruntaș al revoluției de la 1848 a fost redat și în litografia lui I. Höfelich de la Viena de către P. Mateescu.

Dintre figurile unioniste din Moldova, litografia Bielz din București, a popularizat portretele lui Mihail Kogălniceanu, din vremea cînd acesta deținea funcția de prim-ministru al Romîniei. Același chip a fost redat și de către pictorul *Mișu Popp*, într-un tablou în ulei, foarte expresiv, de mai tîrziu.

Tot Bielz a litografiat portretul lui Costache Negri, reprezentantul Romîniei la Constantinopole pe atunci; I. Sieger a redat portretul lui Vasile Alecsandri, reprezentantul Principatelor la Paris. Dimitrie Bolintineanu, cel dintîi ministru al Cultelor și al Instrucțiunii Publice al Principatelor Unite, a fost înfățișat în această calitate de I. Bielz, în editura cunoscută, D. Pappazoglu. Același, în cabinetul său de lucru de la minister, a mai fost redat într-o litografie originală, a unui autor rămas încă necunoscut.

Figura centrală a Unirii, domnitorul ales prin voința poporului, Alexandru Ion Cuza, apare în mai multe chipuri cu o iconografie variată. Cea mai cunoscută reprezentare a sa se datorește lui Popp de Szathmary, care l-a reprezentat într-o maiestuoasă poză de șef militar, cu mantia domnească și cu un decret desfășurat într-o mînă, închipuind pe reformatorul Cuza. Lui Szathmary i se datorește și chipul Doamnei Elena, blînda imagine a soției lui Cuza, într-un elegant costum de epocă. Ambele au fost reproduse în imprimeria Lemercier din Paris și foarte mult răspîndite.

Un alt chip al lui Cuza, mai puțin cunoscut, dar răspîndit pe vremuri, îl aflăm într-un ulei de mai tîrziu, datorat lui Mișu Popp. Totodată Danielis a lucrat pentru litografia Bielz același chip mai aparte al lui Cuza, încadrat în chenarul mărcilor județelor ce compuneau țara «Principatelor Unite Romînești», la 30 august 1859. Un portret mai vechi, «Portretul maiorului Alexandru Cuza», se datorește litografului I. Pernet din București, iar lui A. Strixner portretul litografiat «Alexandru Ion I., Domn al Principatelor Unite Moldova-Țara Romînească», în 1861. O imagine originală prezintă litografia lui Popp de Szathmary (1861) care redă chipul lui Cuza într-un medalion fixat pe partea superioară a unui turn medieval și care încadrează la partea inferioară un citat din Kogălniceanu: «La legi noi om nou».

O idee centrală care a stăpînit concepția despre Unire a artiștilor plastici, contemporani evenimentelor, este aceea că adevăratul făuritor al Unirii a fost poporul. În compoziția « Unirea Principatelor » de Gheorghe Tattarescu, ideea călăuzitoare este aceea că unirea apare ca un vis al păstorului ce întruchipează întreg poporul. În fund licăresc zorile unei lumi noi, în nori, două tinere ce se țin de mînă — simbolul unirii — primesc o coroană, pe fundalul unui steag pe care e scris cuvîntul « UNIRE ».

În tabloul lui Petre Alexandrescu « Uniunea Principatelor », Moldova și Țara Romînească sînt redate ca două țărănci, subliniind aceeași idee că poporul reprezintă țara. Tot două țărănci apar în litografia lui D. Pappazoglu « Unirea »; la mijlocul tabloului pe o lespede, sînt reproduse cîteva cuvinte din mesajul lui Cuza din 11 decembrie 1861.

În numeroase litografii — artă populară prin excelență — grupul de două tinere din popor este reprodus cu aceeași semnificație alegorică. « Calendarul Prosperității » pe 1858 redă o litografie pe copertă, în imaginea a două tinere ce se țin de mînă, una susținînd un stindard cu marca și numele « Romînia ».

Mulțimea apare și în cîteva compoziții largi. « Sosirea Domnitorului Principatelor Unite Alexandru Ion I în catedrala Capitalei București », pentru deschiderea Camerei Deputaților la 29 februarie 1860, înfățișează și populația Bucureștiului, venită să asiste la acest act. Panorama largă a orașului acoperă al doilea plan al lucrării. Este opera lui K. Danielis, în editura D. Pappazoglu. Aceiași autori redau scena deschiderii Adunării în litografia « Deschiderea Camerei Naționale din Romînia, de către Domnitorul ei, Alexandru Ion I, la 29 februarie anul 1860 ». Aceeași scenă largă a fost redată într-un desen în creion al lui Popp de Szathmary.

Lui Theodor Aman i se datorește cunoscutul tablou « Hora Unirii la Craiova » în care se vede mulțimea jubilînd la aflarea evenimentului pentru care se luptase pretutindeni; interesant este efectul de culori al nopții, luminată de făclii. Lui Aman i se mai datorește și o altă compoziție, intitulată « Votul de la 24 ianuarie », ulei păstrat la Muzeul Aman din București, în care se văd membrii Adunării votînd pentru Unire.

Către sfîrșitul secolului trecut, ecourile Unirii s-au pierdut un timp, datorită evenimentelor politice care au adus pe tronul cinstit de Cuza un domn străin, străin de neam și de năzuințe față de poporul romînesc. Tema Unirii și figura lui Cuza au început de atunci să nu mai fie pe placul oficialităților hohenzollerniene și a partidelor din monstruoasa coaliție burghezo-moșierească, iar artiștii noștri au fost nevoiți să scoată aceste teme din preocupările lor.

La București, unde s-au ridicat atîtea statui în piețe publice cu figurile unor politicieni în slujba claselor exploatatoare, nu s-a găsit nici măcar un singur loc pentru un monument al lui Alexandru Ion Cuza. Iar la Iași, o astfel de lucrare de netăgăduit rost patriotic, a fost încredințată unui sculptor străin, de mîna a doua, Romanelli.

După 23 August 1944 și mai ales după alungarea dinastiei străine și hapsîne, actul Unirii țărilor romîne își recapătă vechea și marea sa însemnătate istorică, iar făuritorii ei sînt cinstiți astăzi cum se cuvine. Amintesc doar cîteva din lucrările nou create pe această temă: Camil Ressu: portretul lui « Alexandru Ion Cuza »; D. Stoica: « Moș Ion Roată și Cuza »; Eugen Ispir: « Divanul ad-hoc al Munteniei », aflat azi în Muzeul Unirii de la Iași. Dan Hatmanu, de la Iași, pictează: « Divanul ad-hoc al Moldovei » și compoziția « Cernîșevski, Dobroliubov și Herzen », democrați revoluționari ruși cari au susținut ideea unirii celor două principate.

Hotărîrea Partidului și a Guvernului de a se ridica un monument al Unirii în « Piața Unirii » din București, răspunde unei îndatoriri, cu multiple semnificații, pe care poporul muncitor de azi a înțeles-o prin reprezentanții ei cei mai chemați.

GH. TATTARESCU, Unirea Principatelor — ulei

NICOLAE GRIGORESCU, Unirea — ulei

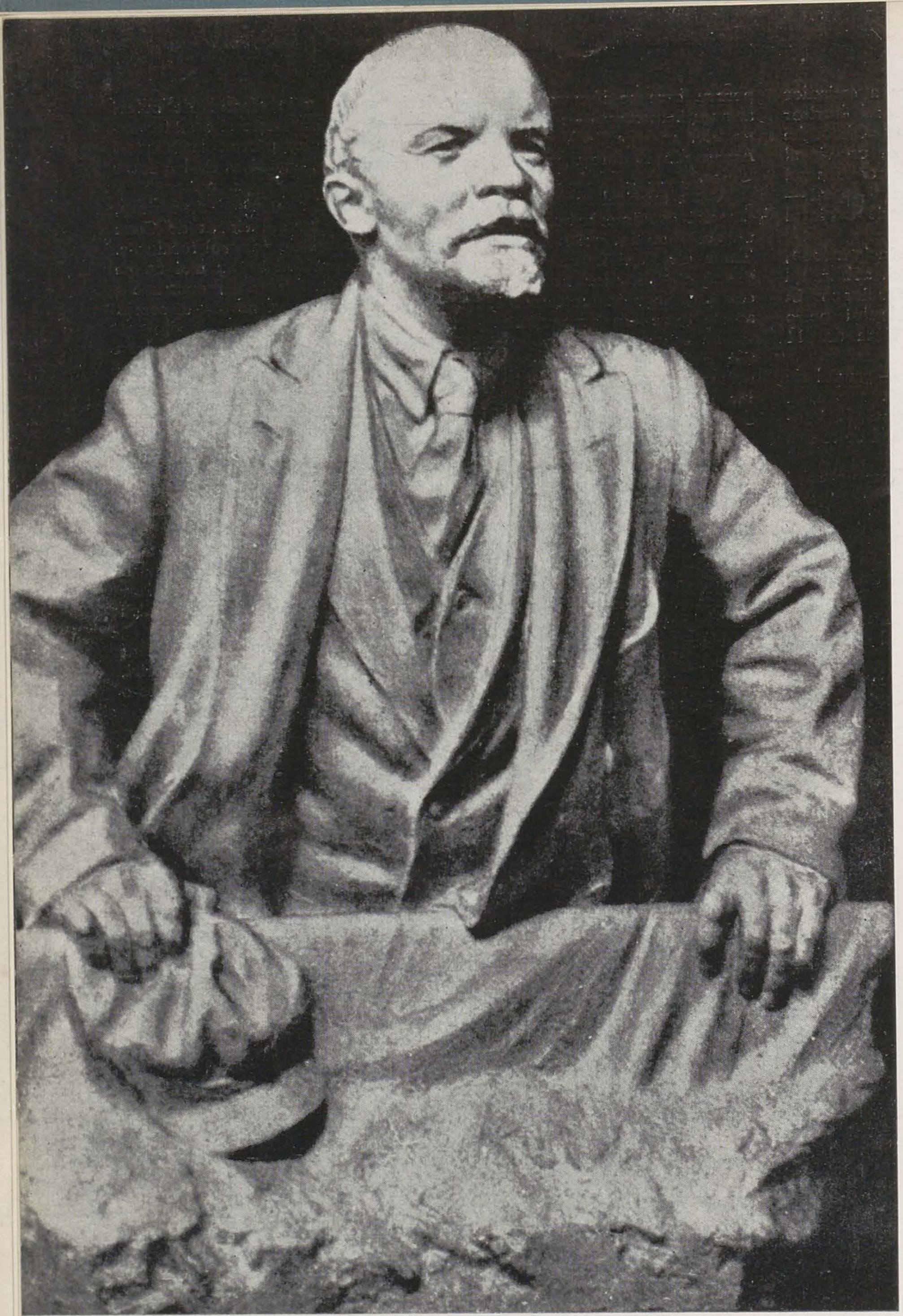

V. B. PINCIUK (URSS), V. I. Lenin la tribună (1957) — bronz

FORŢA FRONTULUI UNIT AL ARTEI REALIST-SOCIALISTE

(Însemnările unui artist plastic sovietic despre Expoziţia de artă plastică a ţărilor socialiste de la Moscova)

PAVEL SOKOLOV-SKALEA
artist al poporului din R. S. F. S. R.
membru al Academiei de Arte a U.R.S.S.

Expoziţia de artă a ţărilor socialiste, deschisă la sfîrşitul lunii decembrie 1958, la Moscova, a trezit un mare interes în rîndurile publicului sovietic. La această expoziţie, organizată pe baza prieteniei frăţeşti şi egalităţii în drepturi, au participat artiştii plastici din 12 ţări ale Europei şi Asiei: Republica Populară Albania, Republica Populară Bulgaria, Republica Populară Ungară, Republica Populară Chineză, Republica Democrată Vietnam, Republica Democrată Germană, Republica Populară Democrată Coreeană, Republica Populară Mongolă, Republica Populară Polonă, Republica Populară Romînă, U.R.S.S. şi Republica Cehoslovacă.

Trecînd prin imensul hol central al expoziţiei, unde se aflau expuse cca. 3.000 lucrări de pictură, sculptură şi grafică — creaţia artiştilor plastici din 12 ţări — aveai impresia că citeşti o povestire interesantă despre viaţa fiecărui popor, despre trecutul şi prezentul său. Spectatorul era impresionat de măreţia conţinutului de idei al artei lagărului socialist, conţinut strîns legat de viaţa poporului, întruchipînd veridic lupta revoluţionară şi activitatea creatoare a oamenilor muncii pentru construirea socialismului. Este caracteristic faptul că această elocventă povestire, despre viaţa fiecăruia dintre cele 12 popoare, este redată de către artiştii plastici în formele naţionale ale artei plastice, folosind cu această ocazie o bogată varietate de stiluri şi maniere. În sălile acestei expoziţii se desfăşura în faţa privitorului toată bogăţia şi multilateralitatea talentului individualităţii creatoare a artiştilor, tendinţa lor de a respecta în artă principiile realismului socialist, păstrînd totuşi tradiţiile plasticei naţionale. Pentru fiecare dintre vizitatorii expoziţiei a apărut limpede faptul că, atunci cînd artistul plastic, în opera sa, este apropiat de popor, cînd trăieşte prin interesele şi gîndurile, bucuriile şi necazurile poporului, atunci creaţia acestui maestru este plină de adevărul vieţii şi de un bogat conţinut. Şi, vice-versa, dacă artistul plastic se izolează de popor, între zidurile « turnului de fildeş » şi încetează să observe sensul fenomenelor vieţii sociale, arta sa devine rigidă, străină şi neînţeleasă de popor.

Este o plăcere să constaţi că arta plastică a ţărilor lagărului socialist se consolidează din ce în ce mai mult pe principiile unei profunde ideologii, a unui înalt conţinut, pe principiile metodei realismului socialist. Pictorii şi sculptorii ţărilor socialiste sînt strîns uniţi în nobila acţiune comună a slujirii popoarelor eliberate, luptei pentru pace şi reconstruirii vieţii acestor popoare pe baze noi.

Prima secţie a expoziţiei a fost închinată temelor legate de prietenia şi frăţia popoarelor celor 12 ţări socialiste. Aici s-au concentrat cele mai bune lucrări monumentale, care încîntă privirea prin atmosfera lor sărbătorească şi prin afirmarea realismului vieţii.

În centrul expoziţiei se afla celebrul tablou, viu prin execuţia şi compoziţia sa, « Lenin la al III-lea Congres al Comsomolului », creaţia preşedintelui Academiei de Artă a U.R.S.S. şi artist al poporului din U.R.S.S. *B. Ioganson*, împreună cu pictorii *V. Sokolov*, *D. Teghin*,

NEXMEDIN ZAJMI (Albania), Discuție despre lupta de eliberare națională (1952) — ulei

N. *Faidiș-Krandievskaia* și N. *Cebakov*, tablou în care artiștii sovietici au redat unul din episoadele istorice din viața tinerei republici sovietice — întîlnirea lui V. I. Lenin cu comsomoliștii.

O puternică impresie a produs-o și panoul pentru expoziția agricolă din Budapesta, creația pictorului maghiar *Endre Domanovszky*. Din punct de vedere al picturii realiste de șevalet, acest panou executat în spiritul valoroaselor tradiții ale plasticei maghiare, aduce soluții noi și interesante în compunerea grupurilor de personaje, precum și în rezolvarea coloritului. Fără îndoială că pictorul, în realizarea acestui panou, și-a asumat o răspundere deosebit de grea. Cu toate acestea nu putem să nu ne întrebăm: este oare indicat ca panoul, pictat pe o pînză de dimensiuni atît de mari, să fie executat cu mijloacele proprii picturii de șevalet? O astfel de lucrare ar fi fost poate mai convingătoare dacă elementele decorative pe care le conține ar fi fost mai viu redate. O problemă asemănătoare o aduce și panoul « În amintirea eliberării » al pictorului ceh *Adolf Zabranski*, panou redat într-o tehnică grafică vie, aproape de sgraffito, și în care se observă o exagerată facilitate în tratarea grupurilor compoziționale, fapt care o apropie de specificul graficii.

În aceeași secție a expoziției am întîlnit una din puținele lucrări realiste ale pictorilor polonezi intitulată « Manifestul » de *W. Weiss*, care place prin vitalitatea sa, prin compoziția închegată și printr-o varietate de tipuri. Un alt tablou care a atras atenția prin forța compoziției și prin desenul său viguros, este « Înainte de furtună », lucrarea aparținînd pictorilor maghiari *György Kádár* și *György Konecsni*, închinată participanților la răscoala țărănească din Ungaria din anul 1514. Deși există multe elemente originale în această compoziție, deși desenul care îi stă la bază este puternic conturat, ne-a izbit însă coloritul său convențional, de factură învechită, care lasă impresia că lucrarea a fost executată cu două-trei secole în urmă. Am fi dorit să vedem zugrăvit în acest tablou un eveniment din trecutul istoric al Ungariei redat prin concepția unui pictor realist contemporan.

Interesantă prin tema sa socială și forma compozițională este și lucrarea pictorului german *Rudolf Bergander* (R. D. Germană), « Comitetul de Casă pentru Apărarea Păcii », lucrare bine executată, cu un colorit plăcut armonizat, dar în care atitudinea, oarecum exaltată, a eroilor, nu corespunde cu reprezentarea unui eveniment atît de important. Tot aici am întîlnit tabloul viguros și emoționant din punct de vedere pictural « Odihnă pe cîmp », care ilustrează veridic viața țăranilor, aparținînd talentatului pictor romîn, membru de onoare al Academiei de Artă a Uniunii Sovietice, *Corneliu Baba*; minunat este tabloul pe temă actuală, realizat de pictorul chinez *Yan-Ci-huan*, intitulat « Transportul hranei într-o noapte de iarnă », pictat în stilul și tehnica tradițională a plasticii chineze « gohua »; deasemeni lucrarea unui colectiv de pictori vietnamezi — *Huin Van Thuan*, *Nguen Van Ti*, *Nguen Dic Nung*, *Fam Van Don*, *Cian Din Tho* — avînd ca titlu « Pentru instaurarea puterii sovietice în Nge Tin », tablou măreț ca desen, pictat cu mijloace mai puțin obișnuite, în aur, roșu și negru precum și originalul portret al lui V. I. Lenin, basorelief din ghips și lac, aparținînd sculptorului și pictorului vietnamez *Ziep*

KAREL POKORNY (Cehoslovacia), Frăția — detaliu de monument (1949—1950) — ghips

Min Tiau. Se cuvine să remarcăm sculpturile valoroase: lucrarea artistului poporului R. Cehoslovace *Karel Pokorny* — proiectul pentru monumentul « Frăţia » — în care plastica măreaţă şi remarcabilă ca formă se îmbină în mod fericit cu un profund conţinut de idei, precum şi cunoscuta compoziţie a artistului poporului R.S.F.S.R., *E. Vucetici*, « Prefacem săbiile în pluguri ».

Artiştii plastici ai Chinei Populare continuă şi dezvoltă cele mai bune tradiţii ale artei antice a poporului lor. Ei tind către reprezentarea, în mod realist, a luptei revoluţionare a muncitorilor chinezi şi a maselor ţărăneşti, fiind participanţi activi la opera de construire a socialismului în patria lor. Iată, spre exemplu, desenul în tuş, denumit « Cătun pe coasta muntelui », realizat de *Huan-Şan-Iue.* Acest desen constituie o fermecătoare povestire a pictorului despre cătunul natal, cu toată istoria sa din ultimii ani, fiind foarte expresiv executat în spiritul celor mai bune tradiţii ale picturii chinezeşti « gohua ». Tocmai datorită faptului că pictorul a fost stăpînit de ideea redării bogatului conţinut eroic-social al acestei povestiri, el a reuşit să găsească noi mijloace de exprimare plastică, o manieră precisă şi plină de vioiciune în acelaşi timp, pentru a reda cu subtilitate încîntătorul poem al locurilor natale. Aceloraşi tradiţii de « gohua » le aparţine şi o lucrare realistă, realizată de profesorul Institutului Central de Arte Plastice din Pekin — *Tzian-Ciao-He* — lucrare intitulată « Pe malul rîului Yalu-tzian », în care se remarcă desenul, extrem de precis şi marea forţă de expresie, cuprinsă în cele trei chipuri reprezentative pentru China contemporană. Făcînd abstracţie de laconismul compoziţiei, aceasta redă deosebit de elocvent sensul evenimentelor revoluţionare şi al luptei eroice pe care poporul chinez a purtat-o timp de mai multe decenii pentru eliberarea sa.

Dintre lucrările valoroase ale artiştilor chinezi, executate în ulei, se cuvine să remarcăm compoziţia lui *Lo Hun-Liu* « Partizanii din subterane se pregătesc pentru lupta cu inamicul ». Lucrarea este veridică, clară şi convingătoare, compusă cu multă pricepere şi armonie.

Vizitatorii expoziţiei au apreciat cu multă căldură desenul lui *Ia Min*, « A sosit corăbierul ». Desenul grafic « Caii », aparţinînd unuia dintre cei mai bătrîni pictori chinezi, *Siui Bei-Hun*, atinge prin măestria sa virtuozitatea, fiind o lucrare executată strălucit, în maniera tradiţională a picturii chineze. Compoziţia este desenată pe fondul unei foi albe de hîrtie, printr-un sistem aproape linear, evenimentul fiind surprinzător de veridic redat, sugerînd cum nu se poate mai bine atmosfera acţiunii înfăţişate.

Sculptorii chinezi s-au făcut cunoscuţi printr-o serie de remarcabile lucrări. Puternica figură sculpturală a conducătorului de oşti din Taipe, Li Siu-Cen, o operă a sculptorului *Huan Li-Sao*, este reprezentată printr-o plastică simplă şi masivă. În figura conducătorului revoluţionar, voinţa sa neînduplecată şi dîrzenia în lupta pentru eliberarea poporului chinez de sub stăpînirea ocupanţilor străini sînt redate în mod realist. Tot atît de interesante sînt şi sculpturile artiştilor *Liu-Cjen-De* « Santinela »

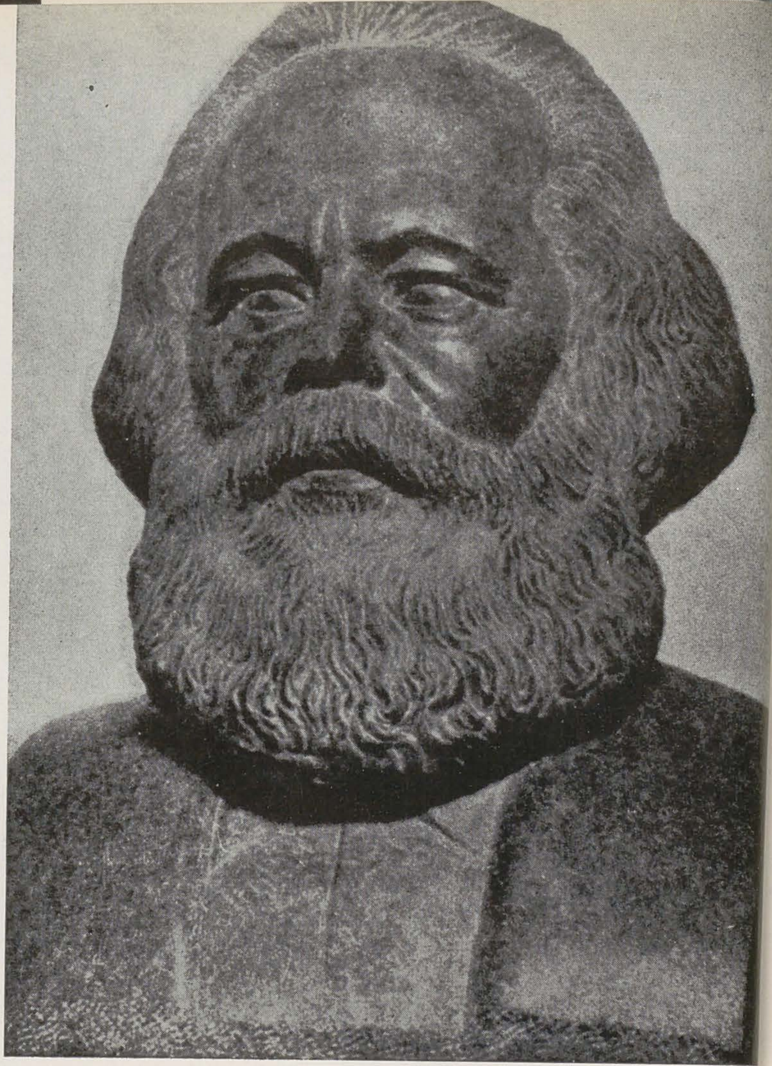

DRAKE HEINRICH (R. D. Germană), Karl Marx (1954 — granit

P. D. KORIN (URSS), Portretul colectiv al artiştilor plastici ai poporului din URSS: M. Kuprianov, P. Krilov şi N. Sokolov (Kukrîniksi) (1958) — ulei (Foto E. Kireeva)

și *Go-Tzi-Sian* « Croitul vestmintelor ». Ambii artiști sînt reprezentanți valoroși ai noii sculpturi contemporane chineze, în creația cărora eroii operelor sînt aproape întotdeauna constructorii vieții noi din China Populară eliberată.

În creațiile pictorilor din R. P. D. Coreeană observăm continuarea tradiției vechii arte a acestei țări. Printre lucrările luminoase ale artiștilor plastici coreeni, trebuie să remarcăm virtuoasa lucrare — ca desen — intitulată « Mugurii » de *Li Hon En.* În această compoziție (tuș colorat pe hîrtie) cu o deosebită forță de emotivitate, chipurile simple și gingașe ale copiilor de la țară, sînt reprezentate pe fondul unui colț de natură în perioada de splendidă înflorire, artistul legînd organic imaginea copiilor de frumusețea locurilor natale. Tabloul « Consătenii mei din Coreea de Sud », executat de tînărul și talentatul pictor coreean *An San Muk*, are un însemnat conținut social. Cel ce privește tabloul îi înțelege cu ușurință conținutul și retrăiește, împreună cu autorul lucrării, marea dramă a locuitorilor acestei țări eroice, supusă unor mari suferințe prin ruperea ei în două părți.

Ceea ce ne-a impresionat în mod deosebit la pictorii vietnamezi este pictura națională pe lac, prin care aceștia redau în mod strălucit și fermecător natura și viața actuală a poporului lor, care muncește cu drag pentru construirea unei vieți noi. Aș dori să scot în evidență minunatele lucrări de actualitate « Zorile pe cîmp » de *Nguen Dic Nung* și « După muncă » de *Huin Van Ham.* Trebuie să arăt că tehnica picturii pe lac este extrem de complicată și migăloasă: tablourile vietnameze sînt pictate pe lemn, fiind în chip minuțios și vreme îndelungată prelucrate cu diverse grunduri și substanțe rășinoase, așa încît pictura nu este o simplă colorare de suprafață, ci reprezintă o combinare, în acest grund de lac, a unor diverse substanțe — aur, argint, sidef — care sînt apoi acoperite cu vopsele transparente, sub acest înveliș general de lac, apărînd splendida viziune creată de către talentatul pictor. Cînd de pildă privești cu atenție lucrarea « Zorile pe cîmp » de *Nguen Dic Nung* te surprinde faptul că o lucrare executată prin mijloace atît de complicate, o percepi ca pe o ușoară schiță expresivă, care — în același timp — redă în mod convingător profundul conținut social referitor la noua viață a tinerei țări democrate. Plin de poezie și farmec este și tabloul « După muncă », de asemenea impresionant prin tehnica dificilă a executării, prin ușurința cu care poate fi perceput și prin marea actualitate a temei sale.

Pictorii vietnamezi au început să se îndepărteze în operele lor de tradiționala gamă de negru-roșu-alb și au găsit noi acorduri coloristice, prin redarea în lac a evenimentelor contemporane. Astfel, *Nguen Hiem* și *Fan Ke An* au executat lucrările « Marș în noapte » și respectiv « Seară în regiunea Nord-Vest » într-o minunată gamă de albastru-argintiu.

Numeroși artiști plastici ai R. P. Mongole sînt absolvenți ai Școlii de Artă din Ulan-Bator, fiind și elevi ai institutelor de artă sovietice « V. I. Surkov » (Moscova) și « I. E. Repin » (Leningrad). Atenția vizitatorilor s-a îndreptat cu precădere asupra lucrărilor vii prin pictura și dinamica lor, intitulate « Lupta taurilor » și « Mulgătoarele » ale pictorului mongol *Tevegjav Ocirîn*, asupra lucrării « După muncă » de *Odon Gheleghjin*, sau asupra peisajelor lui *Gava Luvsanghijn* și *Ciultem Niamosorîn*; o galerie de chipuri luminoase ale oamenilor din Republica Populară Mongolă a aparținut lui *Iadamsuren Urjinghjin.*

În secțiile țărilor socialiste din Europa au figurat numeroase lucrări realiste ale artiștilor plastici albanezi, bulgari, cehi, germani, unguri, romîni. Mie-mi sînt însă foarte cunoscute și apropiate creațiile artiștilor din Romînia și Albania. Mă interesez de multă vreme de creațiile artiștilor din R. P. Romînă, care, cu cîțiva ani în urmă, și-au demonstrat posibilitățile artistice la Expoziția de Artă Plastică romînească deschisă la Academia de Artă din U.R.S.S. Și iată, că am revăzut din nou operele maeștrilor romîni, ai penelului și daltei, prezentate la Moscova cu ocazia Expoziției Internaționale a Artelor din țările socialiste.

Am constatat cu plăcere marele progres în ridicarea nivelului ideologic și de măestrie al artiștilor romîni, succesele lor în crearea de noi opere, care reflectă viața și activitatea constructivă a oamenilor din R.P.R.

Pictorii sovietici cunosc bine creațiile eminentului pictor romîn, *Corneliu Baba*, prezența acestuia la Moscova stîrnind mare interes și satisfacție. *Corneliu Baba* s-a situat temeinic, în arta sa, pe poziții realiste. Ca fiu credincios al poporului său, el își culege temele din viața acestui popor. În centrul sectorului romînesc al expoziției au fost prezentate tablourile sale « Odihnă pe cîmp », « Țărani » și « Portret de fată ». Sub cerul acoperit de nori plumburii, pe pămîntul negru și jilav, calcă cu picioarele goale un grup de țărani istoviți. În fruntea grupului pășește un țăran bătrîn cu sapa în mînă, iar ochii săi, pustiiți și triști privesc înainte; în urma bătrînului se tîrăște, abătută, nevasta acestuia; alături se află o femeie cu copilul în brațe. Procesiunea aceasta sobră se încheie cu un tînăr țăran cu coasa pe umăr. Alături de bătrîn merge o fetiță privind nedumerită în jur.

Tot acest grup de țărani, porniți prin orașele și satele vechiului regat romîn, în căutarea unui adăpost și a unei posibilități de a-și cîștiga pîinea, emană deznădejde și disperare.

Așa privește și înțelege spectatorul sovietic superba lucrare « Țărani ». Arta picturală a talentatului artist este neobișnuit de masivă și expresivă: el realizează tabloul folosind mari grupuri compoziționale, penelul său măestru supune toate detaliile ideii generale, ceea ce face ca tabloul « Țărani » să fie excepțional de integru. În această lucrare, forma de exprimare este clară, iar trăsăturile caracteristice, tipice ale oamenilor înfățișați sînt dezvăluite la maximum. Cu tot coloritul său oarecum sumbru tabloul « Țărani » produce o impresie covîrșitoare.

Eugen Popa este un pictor talentat și original, un maestru al picturii de gen, artist care simte profund natura, diversele ei stări și momente. Reușitele sale peisaje « Toamna pe valea Mureșului » și « Mila 23 » — vedere panoramică — sînt realizate într-un colorit plin de prospețime și de veridicitate, posedînd o factură picturală deosebit de interesantă.

Alexandru Ciucurencu, este un pictor multilateral, care lucrează în diverse genuri ale picturii. Compoziția sa « Ana Ipătescu » în care acesta a redat imaginea realistă, plină de voință, a femeii revoluționare, a atras atenția vizitatorilor. O impresie plăcută au produs peisajul său de iarnă și cel industrial, precum și portretul realist al muncitorului.

Cel mai vîrstnic pictor romîn, membru al Academiei R.P.R., *Camil Ressu*, s-a orientat către o temă actuală pictînd o lucrare cu sensibilități din punct de vedere pictural, vie prin coloritul său specific național, lucrare intitulată « Semnarea apelului pentru pace ». În portretul poetului Tudor Arghezi, acesta a redat imaginea inspirată a marelui reprezentant al culturii romînești.

Posedînd o manieră cu totul originală, în modul său de exprimare plastică, pictorul *Ștefan Szönyi* a prezentat la expoziția de la Moscova patru lucrări diferite din punct de vedere compozițional: « Plutașii », « Tipografie ilegală », « Moartea partizanului », « Ecaterina Varga », lucrări în care demonstrează maturitatea măestriei sale picturale, cunoașterea vieții poporului și a caracterului uman în profunzime.

În lucrarea de proporții reduse, aproape un studiu, a pictorului *Petre Abrudan*, care se intitulează « Spre cîmp », bucură ochiul calitățile picturale și o veridică reprezentare a oamenilor.

Tabloul tînărului pictor bucureștean, *Brăduț Covaliu*, intitulat « Nu vom uita ! » se întemeiază pe o compoziție monumentală bine aleasă, cu grupuri de personaje pictate cu multă forță. În reprezentarea figurilor de oameni se simte însă o oarecare nuanță de exagerare: artistul a intenționat să redea în compoziție un eveniment plin de eroism, chiar cu o bună doză de patos, și în același timp cu o notă de duritate, dar nu a reușit decît să înfățișeze chipuri de copii, femei și bărbați în suferință, lipsiți de însuflețire lăuntrică, fapt care, împiedică transmiterea către privitor a măreței idei de luptă împotriva războiului.

Pictorii romîni caută să reflecte în pictură și grafică, munca constructivă a muncitorilor țării lor. Aceasta reiese din lucrările: « Construirea unui furnal la Hunedoara » de *Octavian Angheluță*, « La fabrică » de *M. H. Maxy*, « Topirea oțelului » de *Gheorghe Șaru*, « Brigada de tineret în uzină » de *Tiberiu Krausz.* Pictorii enumerați mai sus propunîndu-și să redea astfel de teme actuale, de mari proporții, prin crearea de lucrări realiste inspirate din viața muncitorilor, ar trebui s-o studieze mai profund și să găsească mijloace figurative de exprimare, capabile

NIAMÎN JAMBA (Mongolia), Îmblînzitorul (1950) — ghips patinat

să dezvăluie în profunzime caracterul psihologic și viața interioară a muncitorilor. În această privință în tablourile lui T. Krausz, M. H. Maxy, Gheorghe Șaru, deși compozițiile alese sînt interesante, efortul de redare a chipurilor muncitorilor este incomplet, aceștia apărînd în fața vizitatorilor expoziției impersonali, schematici.

Tabloul « Muncitori în loje » aparținînd tînărului pictor *Dan Hatmanu*, ni s-a dezvăluit ca o lucrare valoroasă, integră, legată strîns de realitatea vieții. Artistul a folosit cu pricepere gradarea expresivă a figurilor prin cufundarea în umbră a unora și prin sublinierea puternică a trăsăturilor caracteristice a acelora din primul plan, mai intens luminate.

Ne-au făcut multă plăcere și lucrările graficienilor romîni, care au dat dovada unei înalte măestrii a desenului, ca de exemplu lucrările de talent ale graficianului *Paul Erdös*. Însăși tehnica sa, desenul în tuș, este folosită deobicei de către artiștii plastici contemporani pentru procedee pur formale. În cazul creației lui Paul Erdös avem de-a face cu o linie precisă și concretă care înfățișează cu veridicitate forma, caracterul și conținutul lucrării. Astfel sînt desenele realiste ale lui *Paul Erdös*: « La poartă », « Minerii », « Flăcăul din Oaș », « Cosașul », armonios compuse, pătrunse de un bogat conținut și de dragoste pentru poporul său. Atenția spectatorilor a fost de asemenea reținută și de gravurile în lemn executate cu finețe de către *Gy Szabo Bela*, precum și de linogravurile lui *Gheorghe Ivancenco*.

Sculptorii romîni s-au bucurat de asemenea de un mare succes. Aici, trebuie să menționez — în primul rînd — lucrările marelui maestru al sculpturii romînești, *Ion Jalea*: « Împărat și proletar », « Țăranca cu dovleac », « Țărancă », « George Enescu », lucrări profund sociale prin conținutul lor și bogate ca expresie plastică.

Compozițiile sculpturale: « Generalisimul Suvorov » și « Ștefan cel Mare » de *C. Baraschi*, « Femeia sudor » de *Lelia Zuaf*, « Se naște o idee » de *Andrei Szobotka*, sînt pătrunse de adevărul vieții. Sculptorul *Ion Vlasiu* a prezentat la expoziție un bust sculptural expresiv intitulat « Horia ». Fără îndoială, talentatul sculptor posedă mari posibilități plastice dar îi doresc în mod prietenesc, ca modelarea sa masivă să slujească nu ca scop în sine pentru redarea unor forme izolate ale compoziției, ci să dezvăluie în profunzime viața și trăsăturile caracteristice ale oamenilor.

Artiștii plastici romîni merg în creația lor pe calea justă a artei realiste și nu mă îndoiesc că aceștia, legînd strîns arta lor de viața poporului, vor mai crea multe lucrări noi, realiste, vii, puternice, veridice, închinate muncii, vieții și năzuințelor oamenilor muncii din R.P.R.

Am fost recent în Albania cu expoziția lucrărilor artiștilor plastici sovietici. În această micuță și splendidă țară am cunoscut bogata ei natură și oamenii ei minunați. Arta Albaniei socialiste este cea mai tînără în comparație cu arta altor țări socialiste, dar în expoziția de la Moscova am întîlnit lucrări ale artiștilor albanezi, consacrate actualității, valoroase din punct de vedere pictural, realiste și vii. Dintre acestea trebuie să scot în evidență tabloul pictorului *Nexmedin Zajmi* — care lucrează cu mult succes în diferite genuri: peisaje, portrete și compoziții

TZIAN CIAO-HE (China), Pe malul riului Ialutzian (1950) — tuș

ZBIGNIEW PRONASZKO (Polonia), Adam Mickiewicz (1953) — ulei

tematice — tablou ce poartă denumirea « Poveste despre lupta pentru eliberarea națională ». În sectorul albanez au fost expuse și alte lucrări interesante ale pictorilor *Sadik Osman Kaceli, Kel Gheg Kodeli, Vangjush Timi Mio*, dedicate luptei revoluționare, vieții poporului albanez și construirii pașnice. Tot atît de apropiate ne sînt, din punct de vedere al spiritului și tendințelor manifestate, și creațiile artiștilor bulgari, care au realizat o serie de opere realiste inspirate din trecutul istoric și viața actuală a poporului bulgar. Printre tablourile prietenilor noștri bulgari, impresia cea mai puternică a produs-o lucrarea care poartă titlul « Execuția », în care pictorul *Ilia Petrov* a redat imaginea puternică, voința de neînfrînt și bărbăția revoluționarului patriot bulgar. Alți artiști bulgari care s-au impus atenției vizitatorilor, *Stoian Venev, Sidonia Atanasova, Nenco Balkanski, Vladimir Goev*, au creat compoziții în care apare zugrăvită lupta poporului bulgar împotriva fascismului.

Creațiile artiștilor cehoslovaci au fost cunoscute de către publicul sovietic încă din anul 1954 cu prilejul expoziției cehe, organizată la Moscova. În expoziția țărilor socialiste, în sectorul cehoslovac au fost concentrate lucrările create de artiștii cehi și slovaci în ultimii patru-cinci ani. În operele realiste ale artiștilor poporului R. Cehoslovace *Ludvik Kuba, Iosef Lada, Max Švabinsky, Karel Pokorny, Vaclav Rabas*, ale artiștilor emeriți *Karel Zvolinsky, Vojtech Sedlacek* și ale altor maeștri, ni se dezvăluie minunatele priveliști ale țării, momente din gloriosul său trecut și aspecte ale vieții actuale a poporului cehoslovac. Se cuvine să relev aci litografiile realizate cu o mare măestrie de M. Švabinski, profesor la Academia de Arte din Praga, în care acesta redă în mod poetic măreția naturii ținutului natal; apoi splendidul peisaj al lui *I. Slavicek* « Iarna la Praga », precum și reușita pictură a lui *Karel Souček* « Cafeneaua ». Dintre sculpturi, cele pe care le reține memoria în chip deosebit sînt splendidele « Ostrava » a lui *K. Pokorny* și « Cap de partizan » de *I. Kostka*.

Din partea R. D. Germane au participat la expoziție 94 artiști plastici. Aceștia au reprezentat în pictură, desen și sculptură, viața pașnică și construcțiile socialiste ale oamenilor muncii din R.D.G. În centrul sectorului Republicii Democrate Germane s-au aflat lucrările lui *Otto Nagel*, președinte al Academiei de Artă Germane, membru de onoare al Academiei de Arte din U.R.S.S., printre care interesanta compoziție realizată în pastel « Festivalul Internațional al Tineretului », litografia « Muncitori înarmați » și portretul realist al unui tînăr zidar berlinez. Viața actuală a muncitorilor și lucrătorilor din agricultura R.D.G. au fost redate în numeroase alte lucrări ale artiștilor germani: « Turnarea fontei din cubilou » de *Oskar Nerlinger*, « Transformarea escavatorului » de *Herbert Köppe*, « La exploatările de cărbune brun » de *Günter Brendel*, « Tăietori de lemne » și « Brigada escavatorului » de *Otto Schutzmeister* și « Tractorista » de *Heinz Lohmar*; iar în sculptură « Tineretul-constructor al R.D.G. » de *Arnold Walter*, membru al Academiei de Arte din R.D.G. și « Franz Franik erou al muncii » de *Fritz Cremer*. O foarte interesantă viziune a peisajului urban ne-a oferit *Gottfried Richter* în originala lucrare, « Înainte de demonstrație ». Artiștii din R.D.G. au creat o serie de opere care cheamă poporul german la luptă împotriva fascismului, împotriva unui nou război și la strîngerea prieteniei cu Uniunea Sovietică. Astfel sînt: expresiva acvaforte intitulată « Lupta împotriva morții atomice » de *Hans* și *Lea Grundig*, caricatura « Vei reuși oare mister Dulles? » de *Alfred Beier-Red*, grupul sculptural pentru « Monumentul în cinstea victimelor fascismului de la Buchenwald » realizat de *Fritz Cremer*. Compoziția figurativă « Prietenia germano-sovietică » de *Hildegard Hakenbeck-Pause*.

Pictorul *Fritz Dähn* este, indiscutabil, un talentat maestru. Totuşi, în portretul profesorului Lohmar deşi este vorba despre imaginea unui om din R.D.G. se mai simte încă influenţa vechiului impresionism german, autorul folosind în această lucrare mijloace de exprimare proprii perioadei celui de al doilea deceniu al secolului nostru. Portretul ne apare diformat, caricaturizat, fapt care nu poate avea nimic comun cu reprezentarea unui om contemporan din Republica Democrată Germană.

Artiştii plastici din Ungaria au redat în operele lor construirea unei vieţi noi în patria lor. Astfel de imagini au cuprins lucrările « Partizanii» de *Jenö Benedek*, « Budapesta» şi « Iarmarocul» de *Vladimir Szabó*, « Construirea podului Kossuth» de *Lajos Szentiványi*, interesantul tablou în ulei « Strîngerea recoltei de cartofi» şi guaşa intitulată « Peisaj rural cu căruţă» de *Istvan Szönyi*, artist al poporului din R. P. Ungară şi « Eliberarea» de artistul emerit maghiar *Sándor Ék*. Printre lucrările sculpturale ale artiştilor unguri, un loc însemnat îl ocupă remarcabilele sculpturi ale artistului poporului R. P. Ungare — *Zsigmond Kisfaludi Stróbl*, lucrări intitulate « Petöfi străbătînd drumurile patriei sale» şi « Cosirea otavei».

Sectorul Republicii Populare Poloneze a cuprins, printre altele, cîteva lucrări interesante ale unor artişti care urmăresc să redea cît mai veridic viaţa actuală şi lupta revoluţionară a poporului polonez. Acestea au fost « Pentru dreptul la muncă» de *Andrzej Strumillo*, litografiile « Infanteria la atac», « Katiuşele sînt cu noi», « Răsărit după luncă» de *Walerian Borowczyk*, valoroasa compoziţie « Proletarii» şi originalul peisaj cu căsuţă verde ale lui *Felicjan Kowarski*, precum şi seria de portrete a lui *Zbigniew Pronaszko* — *A. Mickiewicz, L. Solski* — şi expresiva sculptură a lui *Stanislaw Horno-Poplawski* « Mama lui Beloianis».

Din nefericire însă copleşitoarea majoritate a lucrărilor artiştilor polonezi, prezentate la expoziţia de la Moscova, s-au aflat sub puternica influenţă a artei formaliste abstracte, lipsită de fond, din Occidentul burghez. Vizitatorii sovietici ai expoziţiei deşi au rămas timp îndelungat în faţa multor lucrări ale artiştilor polonezi *Xawery Dunikowski, Tadeusz Kulisiewicz, Adam Marczynski, Waclaw Taranczewski, Jan Cybis*, depunînd mult efort şi bunăvoinţă pentru a putea înţelege aceste lucrări, au plecat din sectorul polonez de-a dreptul dezamăgiţi.

În secţia R. P. Polone a fost mai întotdeauna o mare afluenţă de public. Aici s-au ivit discuţii aprige cu prilejul cărora vizitatorii au condamnat artiştii polonezi pentru îndepărtarea acestora de principiile artei realiste. În numeroasele păreri înscrise în cartea de sugestii a expoziţiei am putut citi observaţii critice, laconice şi elocvente, ale oamenilor sovietici, referitoare la artiştii plastici polonezi:

— « Am vizionat expoziţia poloneză şi plec deprimat . . .»

— « Lucrările dvs. stîrnesc mirarea vizitatorilor. Unde este viaţa ?»

— « Nu reuşesc să înţeleg arta voastră. Nu sînt de acord.»

— « Regret foarte mult că arta poloneză e contaminată atît de puternic de formalism.»

Da, într-adevăr după cunoaşterea operelor artiştilor plastici ai R. P. Polone te întristezi. Lucrările lor au constituit o disonanţă faţă de întreaga expoziţie de artă plastică din ţările socialiste. Printre artiştii Poloniei frăţeşti există însă numeroşi maeştri talentaţi, pictori, graficieni şi sculptori, dar este regretabil că majoritatea acestora se află astăzi sub puternica influenţă a artei formaliste şi abstracte.

În sectorul Republicii Populare Romîne din Expoziţia internaţională de artă plastică a ţărilor socialiste de la Moscova

HAN-IEN-SIK (R.P.D. Coreeană),
Kim Sat-Kat (poet satiric) (1958) – ghips

NICOLA TERZIEV (Bulgaria),
Fata din Rodopi (1953) — bronz

După cum just a remarcat ziarul « Tribuna Ludu », într-o asemenea artă există « pericolul golirii de conținut și al ciuntirii muncii de creație, al îndobitocirii acesteia și al transformării sale în meserie ». Crearea de lucrări în care conținutul progresist, socialist va fi redat într-o formă accesibilă, pe înțelesul cercurilor largi ale publicului — a arătat « Tribuna Ludu » — e calea generală a oricărei arte progresiste. Și, nu se poate să nu fim de acord cu aceste observații ale ziarului « Tribuna Ludu ». Se cuvine să amintim artiștilor din Polonia frățească că lupta dintre ideea socialistă și reminiscențele burgheze a fost și este dusă în toate țările, că formalismul, lipsa de conținut și abstracționismul constituie una din formele de manifestare ale ideologiei burgheze în artă. A nu înțelege acest lucru inseamnă a nu observa influența distructivă a artei decadente burgheze asupra unora dintre artiștii plastici. Sperăm și vrem să credem că detașamentul socialist al talentaților artiști polonezi va ști să găsească și căile juste care duc către o creație realistă.

Arta plastică sovietică este urmașa de drept a artei plastice realiste ruse, fiind bogată în conținut și puternic orientată din punct de vedere politic. Pictorii sovietici continuă în creațiile lor minunatele tradiții ale maeștrilor școlii realiste ruse, tradiții întemeiate de către marii pictori ruși Alexandr Ivanov, Fedotov, Kramskoi, Briulov, Repin, Surikov, Serov, Vrubel. Arta plastică sovietică se dezvoltă totodată pe solul fertil al artei realiste mondiale, incluzînd în tradițiile sale tot ceea ce are aceasta mai valoros.

Eforturile actuale ale artiștilor plastici sovietici sînt îndreptate către făurirea unei înaintate arte contemporane, arta realismului-socialist.

Sectorul sovietic al Expoziției de artă plastică a țărilor socialiste, în care a fost prezentat doar un infim număr din seria de lucrări ale pictorilor, sculptorilor și graficienilor noștri, a urmărit să prezinte particularitățile naționale ale creației artiștilor aparținînd tuturor republicilor unionale, multitudinea de personalități artistice, diversitatea stilurilor, bogăția genurilor abordate. Sectorul sovietic a urmărit să demonstreze faptul că metoda realismului socialist este metoda de creație călăuzitoare pentru generația vîrstnică și tînără de creatori sovietici, că această metodă le-a dat posibilitatea să creeze opere care redau în mod veridic noua noastră realitate revoluționară. În exponatele sectorului sovietic s-au reflectat viu trăsăturile caracteristice artei noastre plastice: inalta ideologie comunistă, legătura strînsă cu viața poporului, ilustrarea diversității de aspecte ale realității sovietice; reprezentarea trecutului istoric și glorios al luptei revoluționare a popoarelor Uniunii Sovietice împotriva dușmanilor Patriei socialiste; activitatea pașnică a muncitorilor, a lucrătorilor în agricultură, a intelectualității, constructori ai societății comuniste. În sectroul sovietic s-au aflat peste trei sute de lucrări create de pictorii Uniunii Sovietice, în special în ultimii ani.

Una din capodoperele picturii contemporane ale anului 1959 este lucrarea artistului poporului R.S.F.S.R. Pavel Korin — portretul colectiv al artiștilor plastici ai poporului U.R.S.S.: *Mihail Kuprianov, Porfirii Krilov* și *Nicolai Sokolov* (Kukriniksi). Minunat alcătuit din punct de vedere compozițional, tabloul constituie un ansamblu pictural, plin de sonoritate, redînd cu deosebită forță caracterele celor portretizați. Academia de Arte a U.R.S.S. a propus acest portret pentru a figura printre lucrările candidate a li se decerna Premiul Lenin pe anul 1959, ca una din cele mai bune lucrări în portretistică. Tabloul monumental al artistului poporului din U.R.S.S. *Serghei Gherasimov*, intitulat « Mama partizanului » a dezvăluit cu o mare forță realistă chipul eroic al femeii ruse, patriotismul acesteia, dîrzenia și bărbăția în anii de luptă purtată de poporul sovietic împotriva ocupanților hitleriști.

O altă lucrare propusă de Academia de Arte a U.R.S.S., împreună cu Ministerele Culturii U.R.S.S. și R.S.F.S.R., pentru candidatură la Premiul Lenin pe anul 1959, este tabloul « Așteaptă semnalul » al vicepreședintelui Academiei de Arte a U.R.S.S., artist al poporului, *Vladimir Serov*. « Așteaptă semnalul » este o pînză în care este zugrăvită o neuitată pagină din istoria Marei Revoluții Socialiste din Octombrie. În coloritul întunecat al tabloului cît și pe figurile serioase și concentrate ale muncitorului — gardist roșu — soldatului și lucrătoarei, care stau în fruntea detașamentului revoluționar, este redată cu mijloace picturale remarcabile, în mod convingător și cu multă expresivitate psihologică, neliniștea care domină întreaga atmosferă și care grăiește despre apropierea momentului decisiv al asaltului Palatului de Iarnă din Petrograd.

Una dintre cele mai bune lucrări ale pictorilor ucrainieni, prezentate la expoziţie, a fost opera tînărului şi talentatului pictor din Kiev, Vilen Cekaniuk, tablou intitulat « Prima celulă de comsomol din sat», lucrare deja elogios apreciată de către publicul sovietic cu ocazia Expoziţiei unionale deschisă la Moscova cu prilejul aniversării a patruzeci de ani de la înfiinţarea comsomolului. Acest tablou a fost închinat primilor ani de viaţă ai tinerei Republici Sovietice. Acţiunea tabloului se desfăşoară într-un sat, în perioada celui de al doilea deceniu al secolului nostru. Pe uliţă se întorc de la şedinţă primii comsomolişti. Sînt în total patru, copii de ţărani săraci, care au simţit ei înşişi greutatea eforturilor fizice la care fuseseră supuşi peste puterile lor, necazurile şi nevoia, dar care în noile condiţii ale puterii Sovietice tind spre lumină şi o viaţă mai bună.

Se simte în această lucrare intensitatea conflictului politic, nu în gesturi, nu în retorica literară, ci pe figurile reprezentate cu zgîrcenie, dar cu o mare forţă plastică. Artistul a dat dovadă de mult tact împingînd principalul — momentul de încordare al conflictului — pe ultimul plan, unde se ciocnesc privirile unui chiabur, capabil de orice mîrşăvie, cu privirea deschisă şi aspră a unuia dintre cei patru flăcăi comsomolişti. Pentru redarea acestui conflict pictorul a folosit nu întîmplător o gamă de culori reci ca ghiaţa, căci tocmai în această atmosferă de ghiaţă lua naştere în sat flacăra cauzei Comsomolului, cauza politicii Partidului Comunist. Lucrarea este plină de forţă evocatoare, plină de putere de convingere. Atenţia vizitatorilor a fost reţinută şi de alte lucrări ale artiştilor plastici sovietici, lucrări printre care figurau şi următoarele: « Vara» de artistul poporului R.S.F.S.R. *Arcadie Plastov*, « Stăpînul tundrei» de pictorul din Arhanghelsk, *Dmitri Sveşnikov*, « Orizonturi largi» de artistul emerit al R.S.F.S.R. *Alexandr Deineka*, « Pîine» de artista emerită a artelor din R.S.S. Ucrainiană, *Tatiana Iablonskaia*, « Dimineaţa la Hidrocentrala Kairak-Kum», de artistul poporului R.S.S. Usbece, *Ural Tansîkbaev*, « Roadele munţilor Aragaţ» de *Martiros Sarian*, artist al poporului R.S.S. Armene. Toate aceste lucrări ilustrează întreaga bogăţie, particularitate naţională şi frumuseţea naturii Republicilor Uniunii Sovietice Socialiste. Pictorii sovietici au prezentat în expoziţie lucrări expresive, realiste, în care au fost înfăţişate chipuri veridice de muncitori, ca: *Tair Salahov* — în tabloul « Spre schimb», *Evghenii Samsonov* — în « Soseşte schimbul», cît şi în multe alte lucrări.

Pictorii sovietici au realizat mari succese şi în genul portretistic. Printre acestea trebuie să citez portretele realiste şi expresive ale lui V.I. Lenin: lucrări ale artistului poporului R.S.F.S.R. *Nicolae Jukov* şi artistului emerit al artei din R.S.F.S.R. *Evghenie Kibrik*, precum şi reuşitele portrete reprezentînd pe Nikolski, membru al Academiei de Arhitectură a U.R.S.S. şi pe Marina Ciugunova realizate în litografie de *Gh. Vereiski*, precum şi portretul Gornovei, aparţinînd pictorului leningrădean *Mihail Trufanov*.

* * *

Expoziţia de Artă Plastică a celor 12 ţări socialiste a dovedit că metoda realismului socialist călăuzeşte procesul creator şi este încununată de succese remarcabile, pentru că ea asigură posibilitatea de manifestare a celor mai largi iniţiative de creaţie, posibilitatea de alegere a diverselor forme şi stiluri de exprimare conforme cu înclinaţiile individuale şi preferinţele artistului. Întîlnirea la Expoziţia de la Moscova a artiştilor plastici din ţările socialiste, cît şi discutarea în comun a lucrărilor lor, contribuie la închegarea unei şi mai strînse prietenii şi în domeniul creaţiei, între pictorii, sculptorii şi graficienii lumii socialiste însufleţiţi de cauza comună a creerii unei arte realiste, care să slujească poporul, înaltele şi nobilele ţeluri ale luptei pentru pace, şi munca constructivă a popoarelor întregii noastre planete.

GYÖRGY KÁDÁR şi GYÖRGY KONECSNI
(Ungaria), Înainte de furtună (1951) — ulei

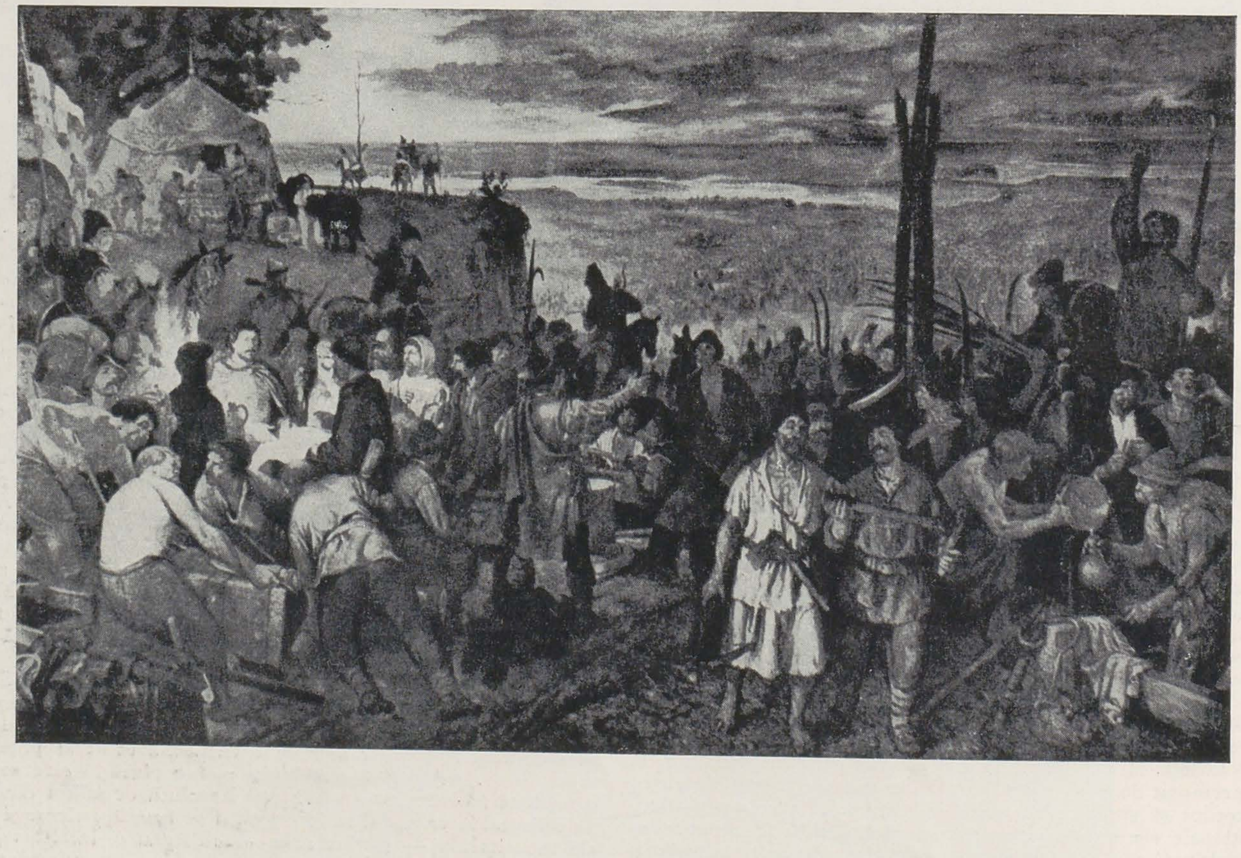

TENDINŢE CARACTERISTICE ÎN PICTURA ROMÎNEASCĂ CONTEMPORANĂ

(Sectorul romînesc al Expoziţiei de artă plastică a ţărilor socialiste de la Moscova)

I. ŢÎRLIN

Diversitatea individualităţilor creatoare, strălucit exprimate în opera de artă — iată, după părerea noastră, prin ce se caracterizează, mai întîi de toate, lucrările de pictură, prezentate în sectorul romînesc al Expoziţiei de artă plastică a ţărilor socialiste de la Moscova. Desigur, un rol însemnat în prezentarea amplă a unor personalităţi îl joacă şi principiile — reuşit găsite — care stau la baza organizării expoziţiei, şi în conformitate cu care, lucrările celor mai mari maeştri alcătuiesc ansambluri permiţînd astfel privitorului să aibă o imagine clară asupra creaţiei, luată în întregul ei, a fiecărui artist în parte.

În acest mod a fost concepută prezentarea lucrărilor lui Corneliu Baba, Alexandru Ciucurencu şi Ştefan Szönyi. Aceşti trei maeştri par a da tonul general care determină trăsăturile originale ale picturii romîneşti contemporane. Aceste trăsături se manifestă atît prin acuitatea simţului de observaţie şi prin intensitatea sentimentelor cît şi prin felul propriu de a construi imaginile, cu ajutorul culorilor şi al ritmului formelor, prin compactitatea trăsăturii de penel şi bogăţia nelimitată a coloritului.

Este cu totul evident că în fruntea şcolii contemporane de pictură romînească se situiază *Corneliu Baba.* « Ţăranii » lui austeri, viguroşi, vădind simplitate şi spirit eroic, sînt plini de o anumită putere aspră şi nestăvilită. Această impresie este provocată nu atît de caracteristicile psihologice ale personajelor (chipurile ţăranilor aproape că nu se văd), cît mai ales de ritmul mişcării acestor personaje, de raportul acestui ritm faţă de orizontala peisajului, pictat într-o gamă coloristică în aparenţă modestă, uniformă, însă în fond bogată, subtil armonizată. În esenţă, folosind aceleaşi mijloace, Baba modelează şi imaginile altor lucrări, dintre care cea mai însemnată este « Jucătorul de şah ».

Noi socotim că integritatea unui sentiment unic, dominant, constituie trăsătura caracteristică şi a lucrărilor lui *Al. Ciucurencu.* Cele mai reuşite lucrări ale sale sînt cele la baza cărora stă, clar exprimată, o puternică emoţie. Aşa sînt remarcabilele sale naturi moarte, « Peisajul de iarnă » şi lucrarea, poate în acest sens deosebit de caracteristică, « 1 Mai liber ».

Vorbind despre lucrările lui *Ştefan Szönyi* aşi vrea să menţionez prezenţa printre ele a unor opere ca « Plutaşii » sau « Înmormîntarea partizanului », lucrări atît de viu expresive şi bogate în sentimente.

Un mare interes au stîrnit, după părerea noastră, lucrările tînărului şi talentatului artist romîn, *Dan Hatmanu.* Tabloul său « Muncitori în loje » s-a făcut deja cunoscut publicului sovietic cu prilejul expoziţiei consacrate celui de al VI-lea Festival Mondial al Tineretului şi Studenţilor de la Moscova, din vara anului 1957. Încă de atunci acest tablou a atras atenţia privitorilor prin claritatea ideilor exprimate, prin bogăţia trăsăturilor caracteristice imprimate chipurilor personajelor, prin deosebita măiestrie picturală. La actuala expoziţie de la Moscova, este cu totul plăcut să constaţi că tînărul pictor nu s-a mărginit la ceea ce a realizat în trecut şi că, în prezent, caută noi căi, nestrăbătute încă, noi mijloace de expresie. Este adevărat că pînza « Joc de copii » şi « Autoportret » nu au un conţinut de idei tot atît de însemnat ca tabloul « Muncitori în loje »; cu toate acestea, în lucrările noi ale lui Dan Hatmanu se evidenţiază marea sa forţă de expresie şi îndrăzneala procedeelor picturale întrebuinţate, care, însă nu depăşesc marginile unei exprimări realiste. Şi dacă în « Autoportretul » său observăm o oarecare voită notă de extravaganţă, în schimb « Jocul de copii » este un tablou cu adevărat poetic, care atrage printr-o rară prospeţime a sentimentului, prin duioşia şi seninătatea surîsului uşor pe care-l provocă această lucrare realizată cu talent.

Diversitatea peisajelor, abundent prezentate în expoziţie, bucură ochiul şi încîntă vizitatorul expoziţiei. Peisajele remarcabile prin fineţea şi nota lor lirică ale valorosului pictor romîn *Marius Bunescu* şi ale tinerilor pictori *Ion Gheorghiu* şi *Camilian Demetrescu* ne fac, să ne amintim fără să vrem, de cele mai valoroase tradiţii ale peisajului francez post impresionist de la începutul sec. al XX-lea. Cu tot farmecul lor indiscutabil, aceste peisaje, după cum ni se pare, sînt întrucîtva depă-

CORNELIU BABA, Jucătorul de şah — ulei

depăşite din punct de vedere al originalităţii, de peisajele « eroice » — aşi spune — ale lui Eugen Popa, care cu o mai mare forţă de expresie, transmit sentimente şi idei.

În realizarea peisajelor lui *Eugen Popa* « Toamna pe Valea Mureşului » şi « Pe malul Mureşului » simţim un temperament clocotitor. Ele sînt pline de bucuria unei priviri largi şi atotcuprinzătoare, asupra naturii, dezvăluind admiraţia artistului faţă de pulsul ei viu, faţă de simplitatea ei viguroasă.

Linia rodnică de dezvoltare a peisajului este de altfel tradiţională pentru arta romînească, după cum se poate constata din lucrările artiştilor din generaţia mai vîrstnică.

Acest articol este departe de a pretinde să dea o apreciere completă asupra pictorilor din sectorul romînesc al Expoziţiei de la Moscova. Multe alte lucrări interesante nici nu au fost pomenite. O trecere în revistă a lucrărilor expuse ar fi cu totul imposibilă fără o analiză a trăsăturilor caracteristice ale creaţiei celor mai în vîrstă pictori: *Iser*, *Ressu* şi *Steriadi*, şi de asemenea fără examinarea lucrărilor generaţiei tinere de creatori, printre care se distinge atrăgătorul « Portret de student » al celui mai tînăr pictor romîn prezentat în expoziţie — *Sabin Bălaşa*.

În aceste notaţii fugare nu am făcut decît să remarcăm acele fenomene care apar ca semne şi tendinţe caracteristice ale picturii contemporane romîneşti.

ŞTEFAN SZÖNYI, Plutaşii — ulei

ALEXANDRU CIUCURENCU, Peisaj de iarnă — ulei

EUGEN POPA, Toamna pe Valea Mureşului — ulei

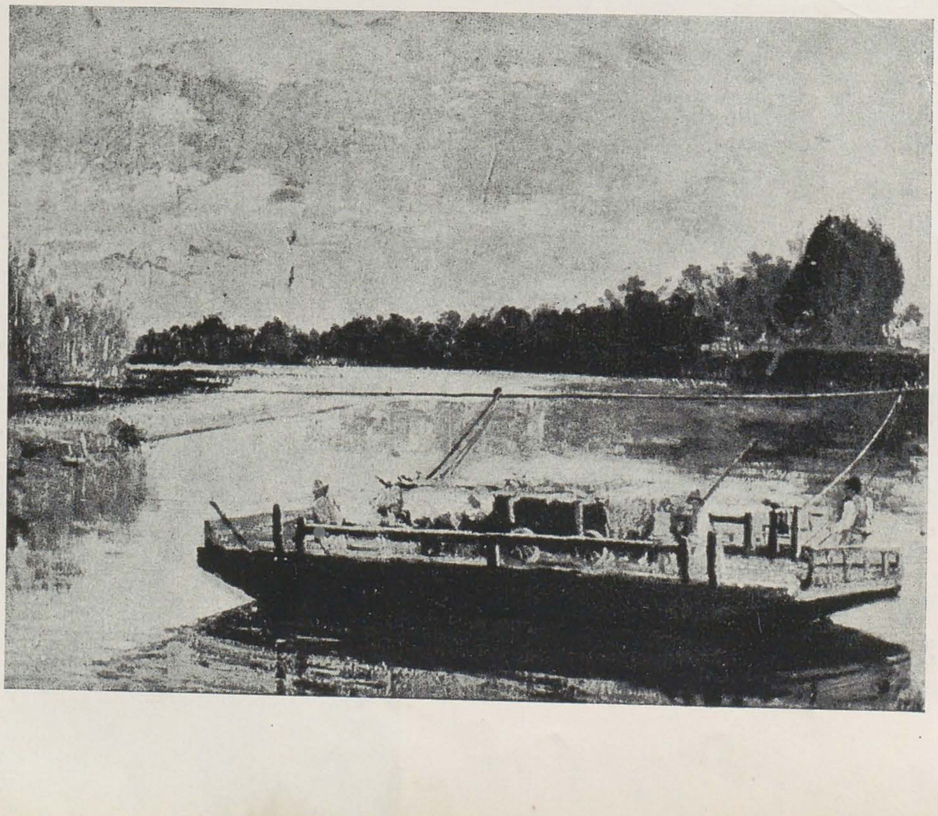

B. IOGANSON, V SOKOLOV, D. TEGHIN, N. FAIDÎŞ — KRANDIEVSKAIA, şi N. CEBAKOV (URSS), Lenin la al III-lea Congres al Comsomolului — ulei

EXPOZIŢIA DE LA MOSCOVA UN EVENIMENT ARTISTIC INTERNAŢIONAL DE MARE RĂSUNET

MIRCEA DEAC

Interesul profesional al unui artist sau critic de artă intrînd în marea sală a fostului Manej din Moscova, unde a fost organizată Expoziţia de artă plastică a ţărilor socialiste, a fost în mod simţitor sporit de însemnătatea acestei mari întîlniri a celor mai reprezentativi artişti ai celor 12 ţări participante. Faptul este cu totul firesc, deoarece aici a găsit un fel de quintesenţă şi confruntare a operelor artiştilor angajaţi pe drumul artei realist-socialiste. Cele 3.000 de opere din toate genurile plasticei, aparţinînd unui număr de 1.200 expozanţi au exemplificat elocvent largile şi multiplele posibilităţi de manifestare pe care le oferă metoda de creaţie a realismului socialist.

Prin ceea ce cuprind, prin izvorul inspiraţiei lor, prin temele contemporaneităţii, multiple şi variate în aspectele surprinse de artişti, majoritatea operelor expuse sînt rezultatul fuziunii profunde şi unitare, a artiştilor cu viaţa poporului lor. Acesta a şi constituit de altfel caracterul predominant, specific al expoziţiei, trăsătura care a deosebit-o fundamental de oricare altă expoziţie internaţională din lumea capitalistă, unde, de obicei, domină latura mistică, abstractă, idealistă, atemporală.

Expoziţia ţărilor socialiste a purtat semnul transformării — de către artişti — a problematicei sociale în fapte proprii de conştiinţă. Este de fapt ceea ce a imprimat expoziţiei un caracter de profundă seriozitate, în rezolvarea de către artişti a unei game foarte variate de subiecte inspirate din actualitatea vieţii politice, economice şi sociale.

În acelaşi timp, expoziţia a consemnat existenţa unui număr impresionant de personalităţi artistice, care se disting prin stiluri proprii fiecărei individualităţi artistice în parte şi prin specificul ţării căreia îi aparţin.

Expoziţia a afirmat pe plan internaţional făurirea unei arte noi, contemporane şi cu o largă perspectivă deschisă asupra viitorului, artă care îmbină în personalitatea artistului, unitatea dintre tradiţiile realiste, specifice poporului său şi cerinţele vieţii actuale. Prin varietatea stilurilor şi personalităţilor artistice, a căror diferenţă evidentă este de la o ţară la alta, prin ceea ce exprimă artiştii în operele lor, s-au reliefat pregnant în expoziţie principiile generale ale unei arte umaniste, ce-şi propune în esenţa sa, înfăţişarea veridică a vieţii şi participarea activă la construcţia socialismului şi comunismului.

NGUEN DIK NUNG (R. D. Vietnam), Imperialiştii americani, încetaţi experienţele cu arma atomică! (1958) — lac

XAWERY DUNIKOWSKI (Polonia). Frederic Chopin (masca) (1949) — bronz

De la înfăţişarea patetică a partizanilor eroi ai Vietnamului şi ai poporului coreean, la zugrăvirea măreţelor realizări din China Populară, de la prezentarea înfăptuirilor oamenilor muncii din R. P. Albania, R. P. Bulgaria, R. P. Romînă, Uniunea Sovietică şi din celelalte ţări, la figurile conducătorilor popoarelor — ca aceea a marelui Lenin — de la redarea figurii optimiste şi luminoase a omului nou, încrezător în forţa şi destinul său, la peisajele pitoreşti ale ţărilor socialiste în permanentă înnoire, am avut prilejul să asist prin intermediul lucrărilor din expoziţie, la o elocventă povestire despre omul lumii socialiste, despre înfăptuirile, năzuinţele şi sentimentele sale.

Este semnificativ, în sensul celor arătate, faptul că în holul expoziţiei, în care fiecare ţară participantă avea expuse — ca o sinteză a valorilor şi orientării sale — cîte două lucrări, era viu prezentat omul, în ipoteza de luptător, de conducător, animat de cele mai înalte sentimente umane.

Ca un simbol plin de semnificaţii, în centrul holului se afla celebrul tablou al unui colectiv de pictori sovietici, condus de Ioganson, « Lenin la al III-lea Congres al Comsomolului».

În acest hol, ţara noastră a fost reprezentată de tabloul veridic inspirat din viaţa ţăranilor: «Odihnă pe cîmp» al pictorului C. *Baba* şi de sculpturile în ronde-bosse « Întîlnirea» de *Boris Caragea* şi «Minerul» de *Ovidiu Maitec*.

Genul care primează în expoziţie şi cu cele mai largi posibilităţi de redare a conţinutului de idei este tabloul tematic. Acest lucru nu este

SÁNDOR ÉK (Ungaria), Joia roșie (Demonstrația din anul 1912) (1954) — ulei

deloc întîmplător. Tabloul tematic, ca formă majoră a artei plastice, indiferent de caracterul său: eroic, dramatic, elegiac sau de gen — reprezintă calea cea mai prielnică pentru dezvăluirea bogăției caracterelor umane, mijlocul prin care un artist poate transmite direct privitorului mesajul său, concepția sa despre viață.

Originalitatea, caracterul personal, orientarea ideologică, realismul imaginilor sînt calitățile esențiale ale celor mai multe din lucrările tematice existente în expoziție. Artiștii sovietici se dovedesc a avea cea mai avansată experiență în domeniul expoziției tematice. Sectorul sovietic conține de altfel și cele mai numeroase compoziții: « Pîinea» de *F. N. Iablonskaia*, « Mama partizanului» de *S. Gherasimov*, « De strajă» de *T. N. Salanov*, « Concurs de vîslit» de *I. Osis*, « Așteaptă semnalul» de *Vladimir Serov*, fără a mai aminti compozițiile cunoscuților pictori A. Deineka, A. Plastov, M. Sarian și ale altora, ca și în sculptură, unde se fac în mod deosebit remarcați *Membel*, cu portretul sculptural al eroului Uniunii Sovietice « N. Gastello», *Tomski* cu lucrarea în marmură înfățișînd pe « Kutuzov», apoi Vucetici, sau în grafică Favorski, Kibrik și alții. Arta sovietică este o artă cu rădăcini adînci în viața poporului, pe care o oglindește cu autenticitate și putere de convingere, ea atrage publicul cel mai numeros prin căldura, sensibilitatea și realizarea plastică a operelor expuse.

Deși artiștii Albaniei Populare sînt încă la începutul făuririi unei noi culturi socialiste, arta lor este plină de entuziasm și romantism revoluționar, așa cum apare spre exemplu în sculpturile lui Odise Pascale. Mai evoluați, artiștii bulgari se impun prin conținutul tematic al artei lor, ca și cei 96 de artiști din R.D.G., dominați de personalitatea pictorului Otto Nagel sau a sculptorului Fritz Cremer, ce se află prezent cu statuile pentru monumentul victimelor fascismului de la Buchenwald.

De o prețuire deosebită s-au bucurat și artiștii din R. Cehoslovacă, ale căror opere sînt variate ca genuri: picturi, sculpturi, grafică, covoare, etc., și al căror sector se impune printr-o prezentare realizată cu gust.

Mai bogat ilustrată, cu un număr mai mare de picturi și mai variată ca tematică, se prezintă secțiunea artiștilor plastici din R. P. Ungaria, unde pot fi remarcați în mod deosebit Istvan Szönyi Domanovszki, Sándor Ék, Kerenyi Jenö sau Kisfaludi Strobl. Nu același lucru putem spune despre sectorul artiștilor din R. P. Polonă. Aici publicul manifestă curiozitate și nedumerire. Vizitatorii dau din umeri, rîd sau comentează lucrările unor artiști polonezi, ce nu sînt altceva decît imitații ale artei formaliste abstracte, lipsite de conținut, din occidentul burghez. Chiar în creația aceluiași artist găsim orientări deosebite, contradictorii. Astfel « Chopin», lucrare a sculptorului *Dunikovski* este realizat cu mult spirit de observație și cu dorința de a reda cît mai mult din personalitatea covîrșitoare a acestui geniu, în timp ce în celelalte lucrări ale sale, același sculptor manifestă o vădită îndepărtare de realitate și izolare față de problemele contemporaneității, încît lucrările din această ultimă categorie nici nu conving, nici nu pot interesa.

Fără îndoială că în sectorul polonez au figurat și opere ale unor artiști care urmăresc să redea veridic realitatea prezentă a Poloniei populare cît și momente din lupta revoluționară a proletariatului polonez. Totuși lucrările majorității pictorilor polonezi, distonează față de restul expoziției de la Moscova, tocmai din cauza unei vădite influențe a artei abstracte, a unei arte lipsite de conținut, ruptă de tradițiile artistice realiste ale poporului polonez.

Expoziția în ansamblul lucrărilor cuprinse, reprezintă o vie mărturie a faptului că arta realismului socialist este continuatoarea celor mai bune tradiții realiste ale trecutului. Pe acest drum sînt pilduitoare lucrările artiștilor din R. P. Chineză, R. P. D. Coreeană, R. P. Mongolă, R. D. Vietnam, ca și din alte țări socialiste. În operele acestora se îmbină minunat formele tradiției artistice naționale cu temele arzătoare ale contemporaneității.

Există în expoziție un grup de lucrări realizate în pictura pe lemn — ale artiștilor vietnamezi — care pe lîngă respectul tradițiilor naționale, reușesc să dezvăluie imaginea realității în mod deosebit de limpede. Ele se caracterizează printr-un bogat conținut narativ, autorii lor fiind martori oculari și părtași în același timp, la evenimentele înfățișate. În operele artiștilor vietnamezi nu este loc pentru o viață înfrumusețată sau pentru sublinierea unilaterală, plictisitoare a greutăților ei. Priceperea artiștilor de a descoperi grăuntele de poezie în faptele eroice sau cotidiene ale poporului vietnamez, înfățișate veridic, i-au dus la dezvăluirea dincolo de învelișul exterior al aspectului banal al cotidianului, la sensurile profunde, pline de semnificații, care determină în ultimă analiză sensul ideologic și expresivitatea emoțională a imaginilor.

Așa cum a semnalat și presa sovietică, de o prețuire deosebită se bucură și arta țării noastre. Viu apreciat este pictorul C. Baba — considerat un autentic fiu și artist al poporului nostru, o expresie vie a redării veridice a celor mai profunde sentimente ale țăranului nostru, apoi pictorii Al. Ciucurencu, St. Szönyi, Lucian Grigorescu, D. Ghiață, sculptorii Ion Jalea, I. Irimescu sau graficienii Paul Erdös, Ivancenco și Perahim, prin realizările lor sînt pe drumul artei realist-socialiste, răsplătiți cu elogii.

Nu putem să nu arătăm că în unele pavilioane — ca cel al R.P.R.-ului, al R. P. Ungare, al R. Cehoslovace, R. P. Albaniei — de pildă — se mai găsesc lucrări, evident puține la număr, care mai au un caracter didactic, care se limitează mai mult sau mai puțin la redarea precisă a subiectului respectiv.

Cu toate acestea, Expoziția de la Moscova, tezaur comun al țărilor socialiste, a reprezentat prin tendința ei generală o manifestare a unui front unic al artiștilor realiști. Ea demonstrează și atrage totodată atenția asupra faptului că o pictură, sculptură sau o lucrare de grafică de valoare nu poate fi creată decît de un artist însuflețit de sentimente profunde, de concepții înaintate.

Expoziția de la Moscova a constituit un eveniment artistic internațional de mare răsunet prin contribuția adusă de un număr însemnat de artiști valoroși la îmbogățirea artei socialismului, artă legată de viața și de idealurile înaintate ale epocii noastre, artă pusă în slujba cauzei socialismului și comunismului.

FRITZ CREMER (R. D. Germană), Studiu pentru monumentul în cinstea victimelor fascismului de la Buchenwald — ghips

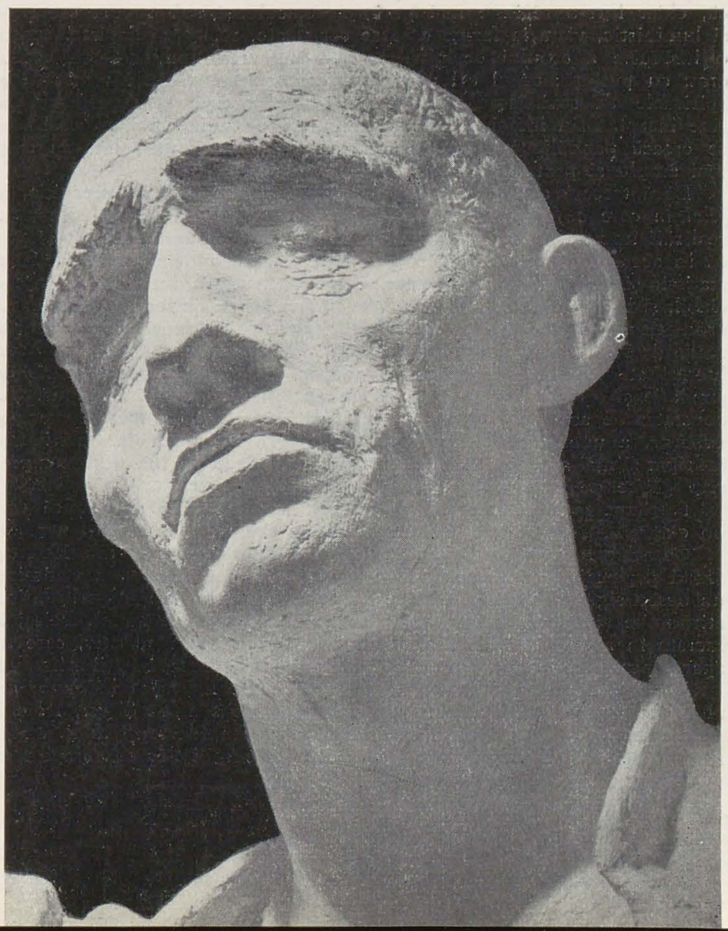

EXPOZIŢIA ANUALĂ DE GRAFICĂ 1958

EUGEN SCHILERU

In rîndurile ce urmează vom încerca să prezentăm principalele probleme pe care le-a ridicat « Expoziţia anuală de grafică din 1958» şi să caracterizăm unele dintre lucrările cu care artiştii noştri au participat la această importantă manifestare.

Expoziţia a constituit un progres, faţă de manifestările similare din trecutul apropiat, mai întîi de toate prin felul în care s-a situat faţă de realitatea zilelor noastre. În prezentarea diferitelor teme s-a produs o echilibrare favorabilă unei reflectări mai adecvate a contemporaneităţii. Accentul s-a mutat în chip sensibil pe înfăţişarea a ceea ce constituie coloana vertebrală a vieţii noastre actuale: munca de construire a socialismului. Deşi, în expoziţie, peisajele au fost încă numeroase, ele nu au mai copleşit celelalte genuri ale graficei de şevalet, genuri care, prin structura lor, oferă mai multe posibilităţi de cuprindere amplă a vieţii sociale. Cu alte cuvinte, o statistică pe genuri de grafică de şevalet ar putea să ne arate că, astăzi, creatorii noştri din domeniul graficei au început să sesizeze necesitatea respectării unei atari ierarhii a genurilor, singura capabilă să ofere nu numai posibilitatea unei reflectări mai ample a contemporaneităţii, ci totodată şi posibilitatea de a acţiona mai eficient asupra conştiinţei privitorilor. Procedînd aşa, artiştii noştri au demonstrat o înţelegere mai adecvată a rolului, posibilităţilor şi specificului graficei.

Înmulţirea, în expoziţie, a lucrărilor cu scene de muncă, a avut la bază investigarea unor arii mai mari de viaţă actuală. Fie că este vorba de compoziţii centrate pe tema muncii, fie de peisaje, lucrările au dovedit sfîrşitul cantonării artiştilor într-o singură regiune a ţării. Astăzi constatăm cu bucurie că artiştii noştri din domeniul graficei îşi dau seama că, chiar într-o regiune mai puţin spectaculoasă sub raport cromatic şi luministic, viaţa ia forme care se cer fixate, relevate, elogiate. Există o înlocuire a eroului de pînă acum — culoarea, lumina — cu unicul erou cu putinţă: omul cel nou, care construieşte valorile materiale şi spirituale ale socialismului şi care, în felul acesta, se transformă pe sine însuşi. Prin însăşi această schimbare a atitudinii faţă de realitate, se crează posibilităţile cuprinderii şi exprimării acesteia într-un chip mai amplu şi profund.

Dacă trecem acum de la *ceea ce a fost reprezentat* în expoziţie, la *felul în care a fost reprezentat*, avem ocazia de a menţiona, din nou, realizări îmbucurătoare şi deficienţe care se cer împlinite. Putem afirma că în această expoziţie nu am mai întîlnit lucrări de un descriptivism statistic şi inert şi, că, de asemenea, s-au împuţinat, într-un chip apreciabil, şi lucrările care, realizate doar în funcţie de obţinerea unor efecte cromatice, luministice, pur decorative, aveau o incidenţă redusă asupra realului şi o sarcină emoţională cu totul neînsemnată. În cele mai bune lucrări ale expoziţiei a existat o abordare frontală, directă, plină de simpatie şi căldură a fragmentului de viaţă, descoperit şi transpus. S-a constatat de asemenea, existenţa între artişti şi model, între lucrare şi privitor, a unei comunicări mai autentice, a unui circuit afectiv mai înfiripat şi mai autentic. Această situaţie s-a reflectat şi în soluţiile expresive găsite de către autorii celor mai bune lucrări.

Participarea unor maeştri ai picturii la expoziţiile de grafică este un exemplu pe care, cît mai mulţi artişti tineri ar putea să-l urmeze.

Corneliu Baba a fost prezentat în expoziţia de grafică din 1958 cu studii şi peisaje, desene colorate şi acuarele. În studiile sale am admirat un desen sigur şi sintetic, artistul cultivînd racursiurile şi sugerînd, prin atitudinile şi mişcările imprimate trupului, o stare de suflet. Peisajele lucrate în acuarelă, iradiază la rîndul lor un lirism meditativ, care ne apare, mereu mai precis, ca unul din componentele personalităţii artistului.

Vasile Kazar, prin cele trei lucrări cu care figurează în expoziţie, ne-a demonstrat preocupările sale, felul său de a ataca direct, frontal, problemele vieţii, capacitatea sa de a se opri asupra esenţialului. Kazar luptă ca grafica să răspundă mereu mai bine exigenţelor contemporane. Nu renunţă niciodată la ceea ce este specific grafic, dar îl utilizează întotdeauna pentru a spori puterea emoţională a imaginei. Laborios în creaţie, zgîrcit în expresie, Kazar sugerează, cu elemente puţine, un mediu de viaţă umană, o mentalitate, o lume interioară. Şi, fiecare desen al său contribuie la o sudare mai puternică de poporul a cărui luptă şi muncă le cîntă.

Aurel Jiquidi ne-a dat o pildă, prin temele tratate şi care s-au referit la luptele clasei muncitoare din ţara noastră în primele două decenii ale veacului. Dintre toate aceste mari planşe în cărbune am preferat pe cea intitulată « Ajutor greviştilor», tocmai pentru că în ea repartizarea accentelor fiind mai diferenţiată, dinamismul vieţii reieşea mai puternic. În celelalte, compoziţia ne-a apărut sacrificată prea mult simetriei, ceea ce reduce viaţa şi dinamismul lucrării, cu accente prea egale, iar personajele insuficient realizate şi cam mecanice.

Dintre lucrările expuse de *Constantin Paulet* preferinţa a mers spre un laviu redînd « Lacul Herăstrău» şi obţinînd admirabile efecte de reverberaţie. Privind lucrările, constaţi posibilitatea autorului lor de a trece de la vaporozitate la consistenţa constructivă din « Interior la atelierele Griviţa Roşie», de exemplu.

Cercetînd procesul muncii la « Semănătoarea», *Ion Popescu-Negreni* ne-a dat două aspecte în care autorul a surprins activitatea de aici într-un chip pregnant şi cu un real simţ al compoziţiei.

Portativul afectiv pe care se mişcă expozanţii a fost întins şi aceasta nu poate decît să ne bucure, ca orice garanţie a surprinderii complexităţii vieţii.

În varietatea de grafică de şevalet, de care ne ocupăm, participarea tinerilor a fost mai mult decît considerabilă.

Aşa, de pildă, *Constantin Baciu* a pus la baza creaţiei sale dragostea pentru oameni şi viaţa lor. Tînărul artist şi-a sporit simţul observaţiei, a ştiut să surprindă şi să redea elocvenţa şi semnificaţia unui gest, care altuia i-ar scăpa. Am apreciat mai mult compoziţiile de gen « La fîn» şi « La masă», atît de veridice, de fireşti în ineditul punerii în pagină şi al compoziţiei, atît de comunicative. *Traian Brădean*, a adus portrete în peniţă, de un desen precis, rezumativ şi bogat în sugestii. În linie, păstrînd proporţiile, persistă ecouri din frecventarea lăudabilă a graficei rembrandtiene. *Geta Brătescu* ne-a demonstrat posibilităţile de reporter social. În « Poligonul de prefabricate» şi, mai cu seamă, în « Şantierul de locuinţe muncitoreşti Floreasca», lucrări în guaşe şi conté, a ştiut să redea animaţia respectivelor locuri de muncă, folosind pentru a doua planşă, cuprinderea mai mare pe care i-o făcea posibilă o perspectivă mai apropiată de cea în zbor de pasăre. În « Băieţandru», desen în peniţă şi tuş, ne-a prezentat una din acele figuri de copii plini de viaţă, apţi pentru toate năstruşniciile şi fermecători, cu care ne obişnuise în trecut.

Aurel Aniţei a realizat atmosfera specifică a Babadagului, într-un desen colorat care sugerează materialitatea obiectelor şi regizează sobru, precis şi liric, lumina.

O statistică pe genuri şi teme ne-ar arăta însă că lucrările de grafică de şevalet, cu subiecte din viaţa de toate zilele au fost puţin numeroase. Cu alte cuvinte, compoziţia de gen a rămas la expoziţia de grafică din anul trecut încă slab reprezentată. Acest lucru ne face să credem că există lacune în acţiunea de documentare a artiştilor pe teren, că există deficienţe de metodă. Dacă nu procedează mecanic şi superficial, ci ştie să participe la viaţa colectivului social, în mijlocul căruia trăieşte în timpul documentării, artistul descoperă unghiurile de vedere cele mai apte să releveze o scenă de muncă, o scenă de viaţă intimă, o psihologie, punerile în pagină cele mai capabile să sesizeze şi să emoţioneze pe privitor, planurile prime, racursiurile cele mai indicate.

Un gen, care de asemenea nu a ajuns să totalizeze nici în expoziţia anuală de grafică din 1958, volumul de lucrări pe care îl merită, a fost

portretul. Este adevărat că, în această expoziţie am întîlnit portrete emoţionante, care dovedesc o participare la viaţa sufletească a modelului şi, în acelaşi timp, aptitudinea de a găsi mijloacele cele mai proprii pentru reliefarea fondului unei personalităţi umane.

Dintre tinerii care au expus astfel de portrete am remarcat pe *Petre Bedivan* (« Lina», cărbune), *Renata Duncan* (« Ţăran din Moldova», cărbune), *Elena Greculesi* (« Colectivist din regiunea Suceava», cărbune), *Aurel Nedel* (« Ţăran odihnindu-se», cărbune), *Ion Sălişteanu* (« Mătuşa Aguriţa», bistre; « Portret de ţărancă», conté; « Muncitor forestier», conté) şi *Ion Verdeş* (« Cap de bătrîn», tuş).

Din nefericire însă, asemenea realizări au fost încă puţine la număr. Or, atitudinea faţă de realitate se verifică tocmai prin realizările în domeniul portretului, fie că e vorba de portretul individual, fie că e vorba de portretele din compoziţiile tematice. Realismul socialist are exigenţe precise în ceea ce priveşte acest gen. Portretul, noi îl înţelegem ca o biografie spirituală, ca o mărturie a profundelor transformări petrecute în conştiinţa omului noii societăţi socialiste, ca un propulsor de valori spirituale. Realismul socialist reia şi dezvoltă în noile condiţii istorice şi la un nou nivel artistic, mesajul umanist, conţinut în arta marilor maeştri ai trecutului. În consecinţă, el simte necesitatea sublinierii importanţei hotărîtoare pe care o are în artă, reprezentarea omului.

În expoziţia de grafică din 1958 acuarela a fost destul de amplu reprezentată. Ingeniozitatea în ceea ce priveşte lucrările în acuarelă, a fost însă aplicată mai mult asupra tehnicii. Cu cîteva excepţii remarcabile, nivelul general a rămas încă mediu.

Dintre artiştii mai vîrstnici, care au expus acuarele, au fost *Henri Catargi* şi *Samuel Mützner*. Primul a adus imagini de pe unul din şantierele navale ale ţării, impunîndu-se printr-o ştiinţă deosebită a acordurilor tonale juste şi rare, şi prin acel simţ al succesiunii şi legării planurilor în lumină, care este propriu şi care conferă lucrărilor sale, claritate şi extindere spaţială. *Samuel Mützner* a fost preocupat de probleme de lumină şi de transparenţă sau de redare — ca în acuarela « Tirg la Rozovici» — a animaţiei şi pitorescului unei asemenea scene. Din generaţia mijlocie, *Iosif Bene*, cronicar al vieţii satului ardelean, a expus un adevărat ciclu, din care am remarcat « Toamnă», « Întoarcerea de la cîmp» şi « La adăpat». Există în arta lui Bene un progres al lirismului, al construcţiei şi al luminii.

Prezent, cu două tuşuri colorate: « Proba oţelului» şi « În faţa cuptorului», *Eugen Popa* şi-a pus în aceste lucrări, centrate pe alăturări

IOSIF MATYAS, Construcţie — gravură în linoleum

PAUL ERDÖS, Gorun — tuş

de verde şi portocaliu, probleme de lumină şi în subsidiar, de mişcare. Căutător neistovit şi experimentator îndrăzneţ, sîntem siguri că Eugen Popa va găsi într-o zi expresivitatea complexităţii şi profunzimii umane.

În grupul de lucrări al *Silviei Cambir* am admirat mai ales « Stradă în Suceava», « Tîrg în Oaş» şi « Treierat». Toate acestea au dovedit aptitudini de notaţie rapidă, un fel de atenţie distributivă, care nu s-a rezumat doar la rezolvarea problemelor de lumină, ci care a respectat toate elementele care definesc fragmentul de realitate obiectivă, simţ al mişcării, luminii şi transparenţei. Ca atare, Silvia Cambir nu se repetă şi atinge în fiecare lucrare o remarcabilă complexitate.

Eugenia Iftodi este de asemenea una din bunele noastre acuareliste. Nici în lucrările ei din ultima anuală de grafică nu a putut fi vorba de monotonie. Ne-a prezentat mereu alte aspecte, integrînd viaţa şi atmosfera locurilor. Am admirat, în special, « Cartierul nou, noaptea», « Intrare pe şantier» şi « Cai în curtea G.A.C.». *Mariana Petraşcu* a adus lucrări în acuarelă şi cîteva litografii pline de viaţă, de naturaleţe, de nerv, de vervă cum sînt « Jocul păduresc » şi « Nuntă din alun». Cu toate acestea în lucrările Marianei Petraşcu imaginea omului prins în procesul muncii se întîlneşte încă prea puţin frecvent. Aşteptăm de la artistă o investigare mai amplă a realităţii contemporane.

În progres, *Maria Constantin* a expus lucrări în tuş colorat şi schabpapier. Din prima categorie, remarcabilă a fost lucrarea « Toamnă», printr-un sentiment plenar al existenţei, prin lumina răspîndită îndrăzneţ şi generos, în copaci, pe pămînt, pe case, prin veridicitatea atmosferei. Lucrarea în schabpapier, « Înainte de şedinţă», ni s-a părut interesantă ca temă şi viziune, dar deficientă, pe alocuri, în realizare: tratare inegală a figurilor, planuri secunde, de un negru mai puternic decît trebuie.

Lucrînd într-un stil nervos, care iubeşte concizia, *Costin Ioanid*, a început să treacă, în rezolvarea lucrărilor sale, de la problemele de lumină la cele de construcţie, mişcare şi expresivitate. Prin punere în pagină, compoziţie, desen şi culoare, *Emilia Dumitrescu* a reuşit să ne sugereze amploarea şi ritmul muncii la « Laminorul din Roman». În planşele de pe un alt panou, o linogravură (« Bazin cu vase pescăreşti la Sf. Gheorghe») şi un monotip (« Operator la cuptorul rotativ»), ne-a dovedit că izbuteşte să recreeze cu fidelitate atmosfera şi culoarea locală. *Emilia Niculescu* a creat o lucrare care reconstituie monumenta-

CORNELIU BABA, Oameni dormind (studiu) — desen colorat

EVA CERBU, La fabrica de pîine — linogravură

litatea construcţiei prin felul pregnant în care sugerează volumele, graţie combinaţiei de desen în cărbune şi acuarelă.

În ce priveşte gravura, e de remarcat că la expoziţia anuală de grafică din 1958 ea a adus un mesaj mai substanţial decît acuarelele şi decît adusese ea însăşi pînă acum. Expoziţia anuală de grafică din 1958 a demonstrat seriozitatea şi pasiunea cu care artiştii noştri au abordat problemele gravurii. Servind în acelaşi timp grafica de şevalet şi ilustraţia de carte, gravura este o artă prin excelenţă democratică, o artă de veche tradiţie revoluţionară. Gravorul autentic trebuie să fie animat

CONSTANTIN BACIU, Restaurantul satului — desen colorat

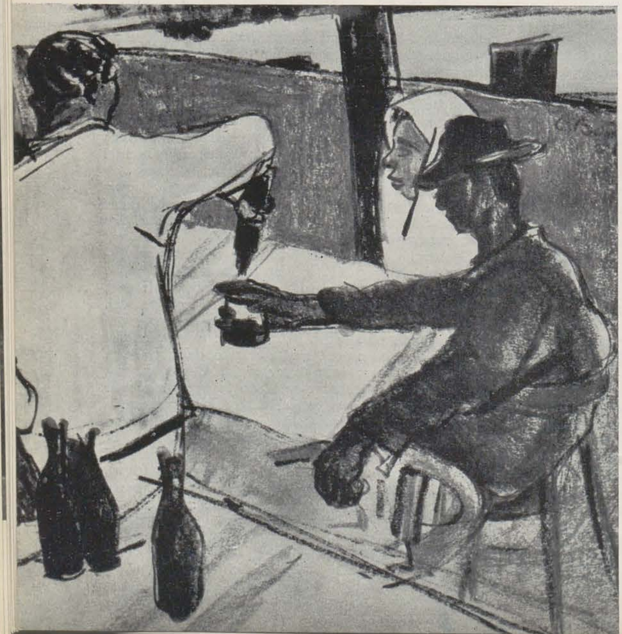

de conştiinţa responsabilităţii sale sociale şi de dorinţa pasionată de a acţiona — prin arta sa cu capacitate de multiplicare — asupra celorlalţi oameni, de a-i mobiliza, de a-i educa şi transforma.

În expoziţia din 1958 au fost prezentate lucrări executate în cele mai felurite tehnici ale gravurii: xilogravură, acvaforte, acvatintă, gravură în linoleum, schabpapier, litografie, ca şi în tehnici de reproduceri cu monotipul, etc. Genurile, temele şi subiectele din grafica de şevalet realizată în alte tehnici, s-au întîlnit şi în gravură, care, sub acest raport, nu a adus vreun plus tematic. A existat însă în gravură poate o mai hotărîtă intenţie de a acţiona asupra conştiinţelor, de a stabili relaţii mai directe şi mai emoţionante cu publicul.

Procedeul cel mai frecvent a fost linogravura. În ea lucrează artişti încercaţi, ca şi gravori, cari s-au afirmat doar în ultimii ani.

Jules Perahim a expus şase linogravuri pentru nemuritoarea carte a lui John Reed « Zece zile care au zguduit lumea». Perahim a dezvoltat aici o grafică sobră, pusă pe contraste puternice, care subliniază ireductibilitatea fundamentală a poziţiilor, o grafică dramatică. Linia sintetică, lapidară, ca şi regia luminii, sporesc tensiunea patetică. Reprezentanţii ţarismului se detaşează ca măşti crude şi groteşti. Cele cîteva elemente de mobilier, care apar în scenele de interior, capătă elocvenţa aluziei şi a simbolului. Pe scurt, au fost mobilizate aici toate resursele necesare asigurării expresivităţii, realizării atmosferei şi reliefării conţinutului.

Selecţia pe care a expus-o *Gheorghe Ivancenco* constituie mărturia voinţei de a atinge o exprimare mai directă, mai sezisantă. Artistul s-a străduit să scurteze căile pe care ajunge la emoţie, şi, într-o mare măsură, a reuşit. În peisaje, în scenele de muncă şi portrete, emoţia a izvorît mai spontan, mai pregnant, personajele au fost mai viguroase, mai aspre, mai conturate psihologic şi imaginea a devenit mult mai cuceritoare.

Cornelia Daneţ tinde spre un desen strîns, concentrat şi spre decupaj, menite să acorde imaginei monumentalitate. Respectul pentru adevărul vieţii a făcut-o să fie cînd aspră, ca în « Muncitori la gater» şi « Cojitori», cînd destinsă şi tandră ca în « După lucru» şi « Fată din Hunedoara». Mai puţin realizată ca paginaţie şi ca înscriere a desenului ne-a apărut gravura « Cojitori». *Eva Cerbu*, care e în progres, a afirmat un caracter mai familiar şi mai decorator în linogravurile ei colorate « La fabrica de pîine», « Olăreasa», « Ţibulcari din Dobrogea», « Clacă», etc. În linogravurile ei colorate, *Ana Iliuţ* a manifestat mult firesc şi o deosebită prospeţime. La ea figurile beneficiază de o mai mare claritate a inciziunilor. Punerea în pagină, compoziţia, servesc şi scopuri decorative, dar de data aceasta — în lucrările sale — ni se pare că nu a fost suficient de studiată culoarea.

În expoziţie, un ciclu închinat răscoalei lui Horia, Cloşca şi Crişan, i-a aparţinut lui *Gheorghe Adoc*. Masivitatea monumentală a personajelor şi eclerajul patetic, iată prin ce s-ar caracteriza planşele. Figurile au fost însă uneori insuficient realizate ca expresie psihologică şi eclerajul sau atitudinile frizează pe alocuri un dramatism convenţional.

Aparţinînd grupului de tineri graficieni din Petroşani, *Iosif Tellmann* ni s-a prezentat ca un cronicar pasionat al trecutului şi al prezentului minerilor. Este remarcabilă orientarea întregei echipe de graficieni din Petroşani.

Pline de calităţi lirice ne-au apărut lucrările lui *Mircea Vremir*, iar cele ale *Simonei Vasiliu* remarcabile sub raport decorativ.

Mihai Danu e unul dintre acei artişti tineri care luptă cu consecvenţă pentru realismul socialist, pentru o artă militantă, revoluţionară. Lucrările de pictură pe care le-a expus în trecut sau portretele de ţărani muncitori cu care a participat la o expoziţie de grafică din anii trecuţi, o demonstrează. Mihai Danu înregistrează progrese pe linia redării chipurilor, a creşterii puterii emoţionale a imaginilor, aşa cum se poate constata şi din lucrările expuse în 1958. Dintre aceste lucrări s-au impus mai ales portretul de brigadier şi « Repaus pe şantier». Portretul menţionat cucereşte prin firesc, tinereţe, încredere în viaţă. E un chip luminos şi deschis, comunicativ. Mihai Danu a stabilit între imaginea aceasta şi privitor un circuit afectiv, activ. Cealaltă imagine s-a impus şi ea prin paginaţie, unghi de vedere, laconism şi putere expresivă. Danu a demonstrat prin lucrările din expoziţia de grafică din 1958 că vrea să acorde imaginilor sale capacitatea de a opera asupra conştiinţelor.

Şi *Marcel Chirnoagă* s-a aflat în progres. Litografiile sale, în special « La cuptor», « Arie de treier», « Căpiţe noaptea», ne-au făcut să simţim pulsul muncii. Punerea în pagină, compoziţia, unghiul de vedere, perspectiva, regia, luministica, servesc să reconstituie atmosfera, sînt mai noi şi mai eficiente. Domină, în unele din aceste lucrări, o poezie a spaţiului, a luminii şi a muncii, nu lipsite de grandoare.

Ion Nicodim a expus unele dintre cele mai frumoase litografii: « Tîrg la Suceava» şi « Femeia cu caprele», cari sînt lucrări de mare ţinută stilistică. Ţăranul sfios, dar de o energie concentrată şi taurul teluric nu formează un simplu exerciţiu grafic, ci sugerează tocmai această energie a omului, această capacitate a lui de a stăpîni îndărătniciile. Cunoscînd calităţile lui Ion Nicodim, aşteptăm de la el imagini mai complexe şi mai dinamice, apte să cuprindă mai mult din clocotul epocii noastre, să redea acţiunile oamenilor noi. De aici necesitatea de a ieşi din static, de a prezenta oamenii în făptuirea lor revoluţionară.

Dacă ne-a interesat ca temă ciclul de litografii, intitulat « Anul de luptă 1933» — al lui *Andràsy Zoltan*, el ne-a părut însă insuficient realizat ca expresie a figurilor şi mişcărilor şi chiar deficient ca desen.

Xilogravura, în expoziţia anuală de grafică, a fost — ca întotdeauna — dominată de lucrările lui *Gy Szabo Bela*. Iată un mare poet al naturii, dublat de un tehnician cu totul excepţional. În felul în care fixează priveliştile patriei, se citeşte cu limpezime situarea pe poziţiile realismului-socialist. Planşele exprimă dragostea de viaţă, optimismul fundamental artei noastre noi, optimism fundamentat istoric, justificat de realizările oamenilor muncii din patria noastră. O respiraţie largă caracterizează aceste imagini luminoase care devin adevărate simboluri ale vieţii noi. Artist metodic, Gy Szabo Bela, îşi cucereşte treptat mijloacele de expresie, îşi îmbogăţeşte necontenit conţinutul imaginilor. De cîţiva ani omul se întîlneşte mai frecvent în xilogravurile lui. Şi astfel lucrările artistului făgăduiesc pentru un viitor apropiat că vor reflecta

TRAIAN VASAI, Clipă de răgaz — gravură

MIHAI DANU, Portret — cărbune

ION NICODIM, Femeia cu caprele — litografie

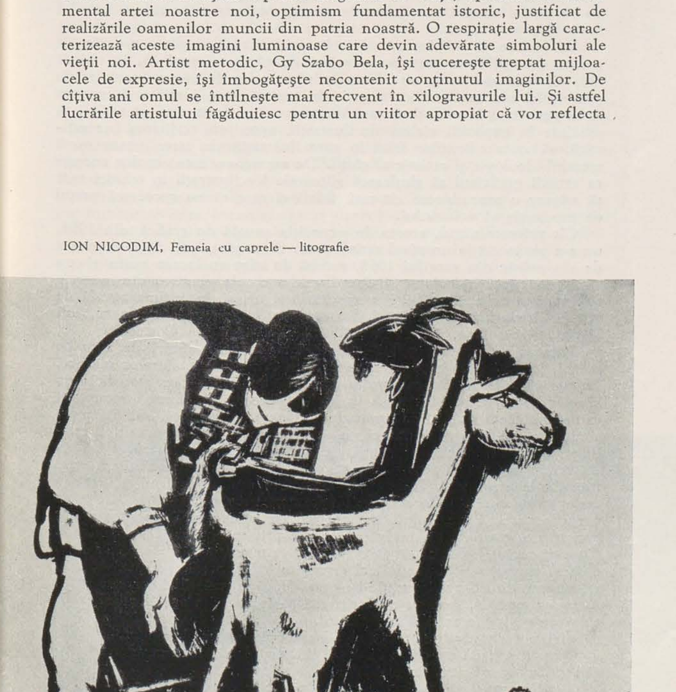

eroii şi faptele lor cu aceeaşi strălucire cu care au înfăţişat frumuseţile patriei.

Neobosit militant pentru arta gravurii, *Vasile Dobrian* ne-a oferit lucrări în cunoscuta sa factură, nu lipsită de atmosferă poetică şi de calităţi decorative. Dar e prea multă împietrire şi tăcere în lucrările sale şi aceasta le reduce actualitatea.

Iosif Matyas, din acelaşi grup de tineri graficieni de la Petroşani, a adus mai multe scene de muncă, de odihnă, de sărbătoare, etc. Căutarea unor unghiuri de vedere inedite, o repartizare a albului şi a negrului, în stare să creeze tensiunea emoţională şi să realizeze o situaţie sau o psihologie, preocuparea pentru portret, iată ce caracterizează arta lui Matyas.

În gravurile sale — « La cuptoare », « Oţelari », — *Traian Vasai* ne-a apărut viguros şi emoţionant. Stilul său se caracterizează prin lapidaritate, concentrare, contrast al maselor. E o grafică virilă, laconică, eficientă.

Acvafortele lui *Laslo Fest* — în special « Turnător » şi « Portret de muncitor » — au fost de o expresivitate puternică şi de un admirabil simţ al specificului şi resurselor grafice. Efortul depus de *Gh. Boţan*, în domeniul destul de dificil al acvatintei, se cere subliniat. Planşele sale cu aspecte din « Munca la cuptoare », « În atelierul de forjare », « Pe şantierul naval Galaţi », ar reda şi mai bine ritmul muncii printr-o accentuare mai puternică a esenţialului, printr-o analizare a accentelor, printr-o paginaţie mai originală.

În monotip, se cuvine să ne oprim asupra lucrărilor lui *Gh. Şaru*. Artistul a recîştigat, pentru arta sa — pictură sau grafică de şevalet — culoarea, dar obţinerea culorii nu s-a făcut mînă în mînă cu continuarea preocupării pentru expresivitatea psihologică, domeniu în care artistul înscrisese victorii, ci printr-o apropiere crescîndă de polul unui decorativism, cultivat pentru sine însuşi. Realizate sub aspect cromatic şi decorativ — « Cartier tătărăsc », « Ţărani la sfat », « Uzina » — monotipurile sale degajă impresia de static, de tăcere, şi uneori — « Uzina », de pildă — de tristeţe. Tot în monotip s-a remarcat cu lucrările sale şi *Iulian Olariu*.

Ilustraţia de carte a întrunit în expoziţie un număr redus de lucrări. Din cele proiectate pentru cărţile destinate unor cititori maturi, am reţinut ilustraţiile lui *Gheorghe Rădulescu* pentru « Dialectica poeziei » de Marcel Breslaşu, nu lipsite de un grotesc crud, ca acela din « Proverbele » de Perahim, ilustraţiile lui *Gh. Zlotescu* pentru « Fabulele » lui Lafontaine, pline de umor, aerate şi elegante ca linie decorativă, ilustraţia lui *I. Scharf* pentru « Tevie Lăptarul » de Şalom Alehem, realizată cu transpunerea atmosferei textului. Acuarelele lui *G. Juster* pentru « Mioriţa » au fost însă exterioare textului poetic şi cam factice.

Dintre ilustratorii de cărţi de copii s-a distins *Marcela Cordescu*, care are simţul fabulosului, ştiind să creeze spaţii, tărîmuri şi făpturi de basm, în imagini care invită la visare, prelungesc textul şi dezvoltă imaginaţia copilului.

Se cuvine să arătăm că majoritatea ilustraţiilor din expoziţia de grafică din 1958 au fost pentru cărţi de copii. Faptul că, în ultimii ani, editurile noastre nu au folosit decît într-o insuficientă măsură largile posibilităţi ale graficienilor noştri de carte, poate justifica întrucîtva slaba activitate în cadrul acestui domeniu. De dorit este ca artiştii să prezinte în expoziţii cicluri de ilustraţii, apte prin calitatea lor artistică, să arate editurilor felul în care ilustraţia de carte poate spori mesajul ideologic şi artistic al cărţii. De asemenea, este absolut necesar ca artiştii graficieni să gîndească viitoarele lor ilustraţii în tehnici apte să asigure o reproducere cît mai fidelă şi care să nu sporească preţul de producţie al volumului.

Cît priveşte afişul, acesta, în expoziţia anuală de grafică din 1958, nu s-a prezentat la un nivel satisfăcător. S-ar părea că, după expoziţia de afiş politic din vara lui 1958, autorii de afişe au lucrat puţin şi nu s-au preocupat îndeajuns să dezvolte elementele pozitive din operele selecţionate cu acel prilej. Au existat, desigur, şi în ultima anuală de grafică cîteva lucrări meritorii, semnate de I. Cova, L. Alămaru, Ion Drugă, Radu Dan, N. Hilohi, Radu Veluda şi Ilie Costescu.

Nimeni nu poate tăgădui inventivitatea multor autori de afişe de la noi, inventivitate care se manifestă în făurirea metaforelor plastice. Numai că acestea sînt construite cam în felul celor care stau la baza afişelor comerciale. Sînt puse în relaţie obiecte sau fiinţe, tratate tot ca nişte obiecte, adică fără pronunţată valoare psihologică, sau elemente simbolice, pe care pînă atunci ne obişnuisem să le vedem altfel relaţionate. Ineditul noii lor grupări naşte surpriza, sugerează şi reţine. Procedeul nu are în sine nimic criticabil. Dar nu credem că el poate fi extins la toate genurile de afişe. De foarte multe ori afişul politic sau cel cultural se poate dispensa de un asemenea tip de metaforă. El poate proceda direct, prezentînd un portret de o expresivitate puternică, evocatoare, capabilă să zmulgă adeziunea privitorului şi să-l mobilizeze. Cu alte cuvinte, autorii de afişe nu sînt numai autori de conexiuni de obiecte cu valoare simbolică, ci şi creatori de portrete sugestive, care se impun direct privitorului, în toată bogăţia valorilor lor sufleteşti, morale şi sociale. Aceasta nu înseamnă să nesocotim specificul afişului, tot ceea ce-l diferenţiază de pictură.

În general, nivelul scăzut al afişului din expoziţia de grafică din 1958 nu îl solicită pe critic să pună altă problemă decît atragerea atenţiei către remedierea cît mai grabnică a situaţiei.

Participarea caricaturiştilor mi s-a părut în expoziţia anuală de grafică de asemenea mai puţin susţinută. Se poate sublinia ca fapt îmbucurător sporirea volumului de caricaturi politice pe teme interne. Nu am întîlnit însă, în măsura pe care am fi dorit-o, aspecte şi prezentări inedite. Dar, nu putem trece cu vederea că am întîlnit şi artişti cari

VASILE KAZAR, Duminică dimineaţă — desen în tuş

ELENA GRECULESI, Portret de fetiţă — cărbune

au descris un progres apreciabil sub raportul umorului şi al afirmării unui stil personal, al epurării şi concentrării mijloacelor expresive. Mi se pare că ceea ce trebuie să cerem caricaturiştilor noştri este continuarea efortului de investigare a realităţii contemporane, de documentare atît nemijlocită, cît şi prin lectură şi de reflecţie politică, în ce priveşte caricatura pe teme externe, precum şi cea pe teme interne.

O felicitare deosebită i se cuvine lui *Cik Damadian*. Impresionează la el varietăţile de umor şi ingeniozitate, ascuţişul satirei şi totodată limbajul grafic, în care linia simplificată e suplă şi vie, modelînd formele. Linia nu închide spaţii albe, moarte, ci face ca albul să vibreze şi să sugereze volumul. « În Franţa după referendum» este din toate punctele de vedere o piesă de antologie.

Tot la un nivel ridicat se situează şi lucrările pe teme externe şi interne ale lui *Adrian Lucaci*. Ingeniozitatea, spontaneitatea, firescul lor, se împletesc cu o atenţie deosebită acordată portretelor care au căpătat semnificaţii mai complete şi cu dezvoltarea mijloacelor de exprimare artistică. Ne-a reţinut în special, caricatura « În orientul mijlociu a început evacuarea». Caricaturile lui Mihail Gion, recăpătîndu-şi umorul, s-au remarcat prin interesul pentru psihologie, prin importanţa acordată expresivităţii portretelor. Am apreciat mai ales caricaturile sale « Rezolvări formale » şi « Mamă bună ».

Benedict Gănescu şi-a fixat obiectivul critic asupra unor moravuri şi metehne din lumea scriitorilor şi artiştilor. Umorul său cultivă surpriza, şocul, enormul, reliefînd absurdităţile care mai persistă. Aducînd bună dispoziţie, fără să piardă din vedere obiectivul satirei sale sau scopul ei corector şi educativ, *L. Darian* a fost, ca şi în expoziţia din vara anului 1958, plin de idei, de inventivitate. Poate că un desen mai hotărît ar fi sporit savoarea caricaturilor sale.

În caricaturile şi portretele uşor şarjate ale lui *Iosif Ross* — dintre care am reţinut în special portretul maestrului I. Jalea şi pe cel al lui I. Bene — am reîntîlnit aceeaşi scrupulozitate grafică, aceeaşi linie epurată, redusă la esenţial. Factura aceasta convine caricaturii demascatoare ce joacă rolul unui proiector puternic care face imposibilă orice retriere sau camuflare.

Eugen Taru, care ne-a dăruit în ultima vreme reuşite ilustraţii pentru Pinochio, a mers şi el spre o concentrare, spre o mai mare densitate umoristică şi spre o exprimare laconică. « Peisaj libanez», « Cresc impozitele în S.U.A.» şi « Degeaba biciuţi o cămilă moartă», dovedesc un efort de inventivitate. Linia mai lasă însă la Taru spaţii moarte, nu dă suficient volum lucrărilor şi nu le proiectează într-un spaţiu tridimensional, ca la Cik Damadian, dar nici nu optează pentru o viziune bidimensională.

I. Doru se află în progres. În lucrările lui din expoziţia de grafică din 1958 se află un umor mai curgător, mai spontan decît în trecut. Punerea în pagină, metaforele plastice găsite au fost mai pregnante, linia mai sezisantă (exemple: « Poate dormi liniştit» şi « Hei, unchiule piei din calea mea!»). Pentru a sezisa unele « lipsuri» umane, *Rick Auerbach* a recurs la fabulă, alegînd calea mai ocolită a analizei « delicate». *Nell Cobar* nu s-a aflat la înălţimea calităţilor sale şi a succeselor de pînă acum. Nu şi-a pierdut umorul — dovadă « La Taivan noi apărăm graniţele Americii» — dar a recurs uneori la procedee uzate şi a fost neglijent în expresie. *Gh. Chiriac* a adus în expoziţie note de călătorie în U.R.S.S., însemnările unui artist care iubeşte marea ţară a socialismului şi oamenii. Lucrările acestea amintesc prin tonalitate afectivă de impresiile lui Jean Effel dintr-o călătorie în Uniunea Sovietică.

Viitoarele eforturi ale creatorilor noştri din domeniul graficei se cer îndreptate spre consolidarea şi dezvoltarea realizărilor din expoziţia de care ne-am ocupat, spre o investigare mai amplă şi mai profundă a vieţii contemporane, spre sporirea expresivităţii psihologice, spre potenţarea caracterului mobilizator şi educativ al imaginei.

Participarea pasionată la viaţa din jurul nostru, însuşirea principiului spiritului de partid, asimilarea metodei realismului-socialist, sînt condiţii a căror îndeplinire garantează victoriile noastre viitoare.

TRAIAN BRĂDEAN, Ţărancă — desen peniţă

MIHAIL GION, Caricatură: « În strîmtoarea Taivan ». — tempera

IOSIF ROSS, Caricatură: « Optică » — tuş-acuarelă creion colorat

N. OSENEV, Primul cuvînt al Puterii Sovietice (1952)—ulei

PERSONALITĂŢI PLASTICE SOVIETICE REMARCABILE

(Pe marginea expoziţiei de artă plastică sovietică din sala Dalles)

JULES PERAHIM

Expoziţia de artă plastică sovietică, deschisă în sala Dalles, a avut valoarea ei deosebită pentru publicul romînesc.

Cu toate că despre arta sovietică s-a scris foarte mult, cu toate că au fost reproduse în publicaţiile noastre foarte multe lucări de artă plastică, cu toate că multe nume de artişti au devenit foarte populare, totuşi publicul nostru amator de artă nu şi-a putut face o imagine clară asupra personalităţilor plastice cari fac valoarea artei sovietice.

Este foarte greu să-ţi faci o imagine exactă asupra dezvoltării unui fenomen plastic fără să vezi originale, fără să cunoşti în amănunţime trăsăturile cari formează personalitatea unor artişti.

Această expoziţie este a doua în ţara noastră. Prima expoziţie alcătuită mai mult pentru a acoperi din punct de vedere tematic problematica contemporană a vieţii în marea ţară care construieşte comunismul, a neglijat problema prezentării individualităţilor plastice. Expoziţia de la Dalles a acoperit un gol important în înţelegerea complexă a fenomenului plastic sovietic.

Arta sovietică militează activ pentru caracterul popular al artei, pentru oglindirea realităţilor sociale, pentru promovarea noului în spiritul comunismului, arta sovietică se călăuzeşte după metoda realismului socialist. Aceste preocupări sînt generale pentru toţi creatorii artei sovietice, ei şi-au făcut un program din tezele realismului socialist.

Duşmanii artei realist-socialiste pretind că arta la baza căreia există o singură metodă, o singură concepţie, duce la şablonizare, egalizează, desfiinţează expresia personală.

Expoziţia de la Dalles a infirmat aceste false afirmaţii. Ea a demonstrat cu o putere de convingere incontestabilă deosebirile de viziune, desfăşurarea de forţe, liberă şi creatoare, care are capacitatea să se exprime în cadrul acestei unice concepţii artistice, care este realismul socialist. Această expoziţie ne-a arătat cît de variate şi de personale sînt sferele de inspiraţie ale individualităţilor plastice din arta contemporană sovietică. În această expoziţie ne-au fost prezentaţi un număr destul de redus de artişti plastici. Departe de a ne putea face o imagine cuprinzătoare asupra diversităţii şi multitudinii valoroaselor personalităţi plastice din Uniunea Sovietică, această expoziţie a avut totuşi darul de a ne demonstra cît de variate pot fi expresiile plastice în cadrul realismului socialist.

Alexandr Deineka ocupă în această expoziţie un loc deosebit, cum de altfel îl ocupă în întregul complex al artei sovietice. De formaţie cu totul deosebită de majoritatea picturii contemporane sovietice, trăgîndu-şi izvoarele din decorativismul vechii picturi ruseşti, cu o personalitate puternică şi distinctă, el poate fi înţeles chiar din puţinele lucrări, şi nu dintre cele mai concludente, care au figurat în expoziţie. Deineka este una dintre marile personalităţi plastice care au cucerit un loc distinct

A. A. DEINEKA, Repaus pentru prînz, în Donbass (1935) — ulei

M. SARIAN, Autoportret cu paletă (1942) — ulei

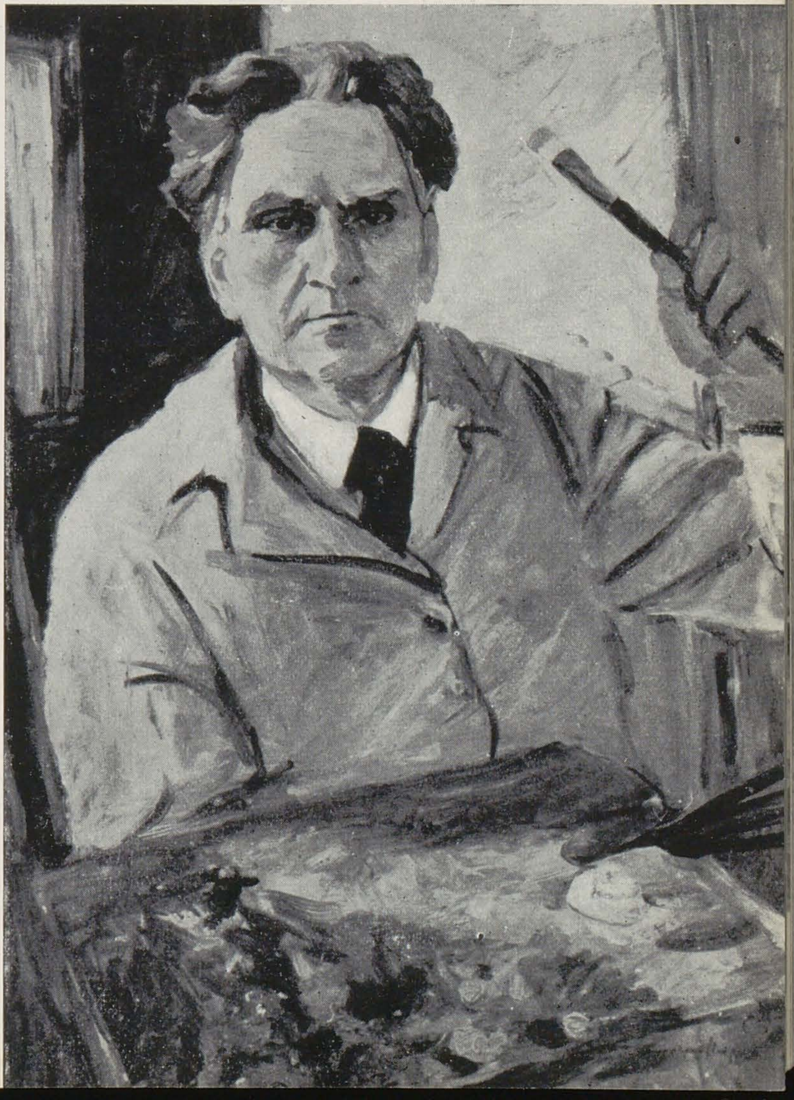

în pictura modernă contemporană pe plan mondial. Caracteristic picturii lui este laconismul mijloacelor de expresie, felul original şi sugestiv al distribuirii elementelor compoziţionale, abordarea optimistă şi directă a aspectelor de viaţă. În aparenţă temele lui sînt prea simple, cotidiene, comune, ele însă ascund un subtil proces de esenţializare care dă lucrărilor lui putere de simbol.

Deineka este unul dintre primii artişti care au făcut cunoscută pictura sovietică în lume. Imaginea tineretului sănătos şi vesel care se mişcă liber intr-un imens spaţiu însorit, simbol al tinerii puteri sovietice este legată de creaţia lui Deineka. Nu este de mirare că azi o întreagă generaţie de tineri artişti din Uniunea Sovietică crează sub influenţa acestei puternice personalităţi plastice.

O altă personalitate cu totul opusă lui Deineka este *Arkadii Plastov*. Îndrăgostit de natura rusă, moştenind optica şi cromatica vechii arte ruse, pictura lui Plastov este trecută printr-o fructuoasă înţelegere a experienţei impresioniştilor. În mijlocul unei naturi tumultuoase şi abundente, puternice şi dominante se petrec conflictele, dramele, visurile, munca sau fericirea oamenilor. Aceasta este principala sferă de inspiraţie a picturii lui Plastov.

Anii războiului au întunecat paleta acestui mare liric al peisajului. Atunci el a pictat un tablou în care un mic băiat de ţară păzind vitele pe un cîmp a fost mitraliat de un avion hitlerist. Cîinele micului cioban priveşte uluit această îngrozitoare crimă. Acum doi ani, în 1957, pictorul a pictat o nouă pînză, cu aceiaşi eroi. Lucrarea a figurat în expoziţia de la Dalles; şi a înfăţişat un tînăr băiat, întins liniştit în iarba abundentă. Lîngă el cîinele. De data aceasta nimic nu mai ameninţă cerul liniştit al peisajului. Lucrarea se intitulează semnificativ « Cînd pe pămînt e pace ».

Şi *Martiros Sarian* este peisagist, dar în pictura lui natura capătă un rol şi o semnificaţie deosebită, modul de expresie, gîndirea plastică, formaţia lui fiind aparent diametral opuse lui Plastov. Căldura sudului, soarele luminînd vertical, transcrierea directă a senzaţiilor coloristice, dragostea şi înţelegerea profundă a peisajului Armeniei, fac ca acest mare maestru al culorii să creeze a doua oară natura însorită a patriei sale.

Personalitatea şi viziunea lui Sarian se contopesc atît de puternic cu natura nu pentru faptul că face o transcriere fidelă a ei, ci pentru că este trecută prin filtrul spiritualităţii poporului, a vervei lui, a optimismului, a plăcerii lui de viaţă. Pînzele lui Sarian seamănă cu legendele, cu ţesăturile, cu glumele, cu gesticulaţia, cu romantismul, cu muzica poporului armean. Pictura lui reprezintă o cheie a înţelegerii spiritului naţional. Sub influenţa lui s-a dezvoltat în Armenia un puternic curent plastic cu un puternic specific naţional. El este părintele spiritual al Mariei Aslamarian, Abeghian, şi alţii.

V. FAVORSKI, Minin și Pojarski. Din seria « Marii comandanți de oști ruși » (1947) — gravură în lemn

I. ȘADR, Tînăr cu drapelul (1937) — bronz

Opus ca stare de spirit, opus vervei coloristice și fondului optimist al lui Sarian, este un alt pictor ale cărui lucrări au fost prezente în expoziție: *Gheorghi Nisski*. De un decorativism sobru și reținut, acest artist este preocupat în fond de a cînta nesfîrșitele întinderi ale Țării Sovietice. Rezolvată într-o tonalitate reținută, pictura lui Nisski redă printr-o modalitate proprie, sentimentul imensității, caracteristic spațiilor largi, sentiment propriu gîndirii poporului rus. Nu este cazul să insist mai mult asupra celorlalți pictori expozanți cari au valoarea și varietatea lor apreciată și cunoscută și care și-au cucerit un loc important în arta sovietică contemporană, cum sînt artiști ca Pimenov, Romas și alții.

Sculptura este prezentată în această expoziție mai complex, printr-o alegere amplă și edificatoare, cu privire la contururile personalităților plastice, cum sînt acele ale lui *Șadr* sau *Vera Muhina*.

N. TOMSKI, Muncitor din Stalingrad (1955) — bronz

ALEXANDR DEINEKA «Viitorii aviatori» (1937) – *ulei*

Dacă unele personalităţi, cum sînt Sarian sau Deineka, au fost incomplet şi sumar reprezentate în expoziţie, în schimb alegerea făcută pentru prezentarea Verei Muhina a dat pe deplin posibilitatea cercetătorilor de artă să facă o amplă analiză a desfăşurării etapelor de creaţie pe care această mare artistă a epocii noastre a parcurs-o. Caracteristic pentru înalta artă a Verei Muhina este acea trăsătură nouă, de elan revoluţionar, de cunoaştere profundă a căilor de educare şi de emoţionare a maselor de oameni ai muncii pe drumul comunismului. Întreaga muncă a Verei Muhina este îndreptată spre a găsi expresia care să sintetizeze într-o formă concretă şi pură simbolurile lumii comuniste.

Conţinutul de idei şi rezolvările compoziţionale ale lui Ivan Şadr sînt mai apropiate de perioada mişcării revoluţionare şi au, prin acea trăsătură a chemării la luptă, caracterul internaţionalist al mişcării muncitoreşti, specifice epocii artei din perioada revoluţiei din Octombrie. Lucrarea lui « Bolovanul, armă a proletariatului » este un moment al mişcării revoluţionare internaţionale.

Expoziţia de la Dalles a mai cuprins şi lucrările cîtorva graficieni de vază din arta sovietică. Mai cunoscută la noi din reproduceri şi din cărţi, grafica sovietică are o ţinută, o calitate şi o varietate de expresie prin care şi-a cucerit locul ei de cinste în arta contemporană pe plan mondial. Deosebit de important este faptul că am avut posibilitatea de a vedea o valoroasă culegere de lucrări ale unui mare maestru al gravurii, *Vladimir Favorski*. Artist cu o deosebită viziune personală, legînd în mod creator vechea imagistică tradiţională a graficei ruse cu expresia nouă a sensibilităţii contemporane, plimbîndu-şi inspiraţia prin cele mai diverse domenii, de la literatura pentru copii la Anatole France, de la Shakespeare la ilustrarea poemului popular « Oastea lui Igor », de la Dante la Tolstoi, păstrînd un stil închegat şi propriu, Favorski este pe drept cuvînt marele maestru al graficei sovietice. Arta lui a constituit o întreagă şcoală de gravură, sub influenţa căreia se află cele mai valoroase talente ale artei grafice sovietice, conturînd şi continuînd în mod strălucit caracterul ei naţional. În expoziţie au mai fost expuse o culegere de ilustraţii ale Kukrînicsilor, ale lui Pahomov, Racev. Cunoscuţi la noi din reproduceri şi din lucrările expuse, aceşti artişti sînt apreciaţi şi iubiţi de creatorii din ţara noastră, exercitînd asupra graficei noastre de carte în dezvoltare, o puternică influenţă. Mulţi artişti de la noi au înţeles din exemplul graficei sovietice că această activitate nu este ruda săracă a picturii, ci că ea, cu talent şi misiune, se poate ridica la cea mai înaltă treaptă a artei majore. Această expoziţie, prin valoarea ei deosebită, a adus pentru cercetătorii de artă, pentru creatori şi pentru marele public, date noi în cunoaşterea fenomenelor noi, caracteristice artei sovietice. Un public din ce în ce mai larg şi-a afirmat adeziunea lui pentru arta sovietică, prin marele număr de vizitatori pe care l-a înregistrat zilnic expoziţia.

KUKRÎNIKSÎ, Întoarcerea. Din ilustraţiile la romanul Don Quichotte, de M. Cervantes (1949 — 1952) — acuarelă neagră

N. SOKOLOV, Portretul lui Şostakovici (1942) — acuarelă neagră

VERA MUHINA, Pîine (1939) — galvano

EXPOZIŢIA DE REPRODUCERI «KÄTHE KOLLWITZ»

JACK BRUTARU

KÄTHE KOLLWITZ, Autoportret (1927)

Personalitatea Käthei Kollwitz marchează în istoria artei universale moderne semnificaţii noi şi nepreţuit de valoroase. Arta ei constituie un minunat exemplu de atitudine militantă, de creaţie pusă în slujba servirii umanităţii. Identificarea cu suferinţele şi idealurile oamenilor în lupta pentru mai bine, au dus la această operă uriaşă şi unică, vast şi profund document umanitar de neasemuită forţă şi valoare estetică. Strălucita concretizare a fundamentalei teze a valabilităţii operei de artă realiste, prin unitatea dintre conţinut şi formă, explică originalitatea viziunii plastice a artistei şi a puterii sale de exprimare, prin trăirea afectivă a ambianţei de fapte, idei şi sentimente, reflectate în lucrări.

Născută în anul 1867 la Königsberg într-o familie de intelectuali cu vederi progresiste, Käthe Kollwitz a trăit pînă spre sfîrşitul războiului antihitlerist, murind în 1944, fără să vadă înfringerea definitivă a regimului odios pe care l-a repugnat, al cărui sfîrşit însă l-a prevăzut.

Viaţa şi activitatea Käthei Kollwitz s-a desfăşurat astfel de-a lungul a numeroase decenii, timp în care, ţara ei, Germania, a cunoscut numeroase frămîntări sociale şi politice.

Creaţia Käthei Kollwitz desfăşurată vreme de peste jumătate de veac, s-a concentrat pe cîteva teme mari, cari în esenţă s-au referit la unul şi acelaşi subiect: apărarea fericirii omului. În închegarea creaţiei sale, Käthe Kollwitz a folosit cu cea mai desăvîrşită măestrie genurile şi tehnicile graficei, redînd figura umană în portret şi în compoziţie, lucrînd ilustraţii şi afişe, desene, litografii sau gravuri. Marele său talent s-a realizat şi prin graiul viu al mînuirii formelor în spaţiu, în sculptură.

KÄTHE KOLLWITZ, Vijelie (1897)

KÄTHE KOLLWITZ, Foaie comemorativă pentru « Karl Liebknecht » (1919)

Preocupată mereu de gîndul apărării fericirii și păcii poporului ei cît și a umanității în genere, Käthe Kollwitz a oglindit de nenumărate ori în opera sa, tema războiului, atît în afișe cît și în desene, stabilind în grafica militantă, închinată apărării păcii, o viguroasă și inepuizabilă tradiție. Rezultatele primului război, inflația cu gravele sale consecințe, mizeria și decăderea au fost pentru Käthe Kollwitz prilejuri pentru luări de poziție hotărîte în slujba cauzei celor obidiți. Lucrările sale « Supraviețuitorii », « Cerșetorii », « Pîinea », « Foame » sînt dovada acestei ferme atitudini a artistei. Käthe Kollwitz s-a alăturat luptei proletariatului german, identificîndu-se cu aspirațiile acestuia. Ea a realizat ilustrațiile la « Germinal » de Emil Zola, ciclul intitulat « Proletariatul », lucrările reprezentînd pe Karl Liebknecht, impresionantele compoziții reprezentînd « Demonstrații ».

Trecutul revoluționar al poporului german a fost de asemenea o temă căutată de Käthe Kollwitz, inspirîndu-i două dintre cele mai reprezentative cicluri din ansamblul operei sale. În 1897—1898 a creat ciclul « O răscoală a țesătorilor », după o piesă de teatru a lui Gerhard Hauptman și seria « Războiul țărănesc » realizat în 1907—1908.

Profilul tematic al creației Käthei Kollwitz se completează prin continue reveniri cu imagini pline de duioșie și tragism ale femeii muncitoare și ale mamei în condițiile grele ale exploatării capitaliste. Pentru Käthe Kollwitz viața femeii în societatea burgheză prezintă un permanent dramatism izvorît din grija ei pentru familie, în desfășurarea cotidiană a luptei pentru existență, pentru asigurarea hranei copilului ei, sau lovită de război, prin pierderea celor dragi. Chipul femeii înfățișată atît de des de artistă se impune nu prin frumusețe fizică ci prin dîrzenie, printr-o puternică trăire interioară. Figurile femenine din desenele Käthei Kollwitz sînt aspre și crispate, trăsăturile accentuate, într-unele întrezărindu-se parcă spectrul morții care le amenință. Käthe Kollwitz prin propriul său portret, reluat în nenumărate rînduri, a creat un adevărat simbol al femeii luptătoare. Aceleași sentimente, aceeași tensiune și încordare întipărite pe fața sa, se repetă în chipul femeilor cărora le dă viață în diferitele ipostaze din lucrările sale. Alăturîndu-se mișcării proletariatului, Käthe Kollwitz a ocolit în creația sa, toate ispitele sterilelor formule « avant-gardiste » din arta timpului său, rămînînd o credincioasă luptătoare pe tărîm social, prin creația și atitudinea sa militantă.

* * *

Expoziția de reproduceri după lucrările Käthei Kollwitz, trimisă de Institutul pentru Relații cu Străinătatea din Berlin, deschisă în cursul lunii ianuarie 1959 în sala de festivități a Institutului de Arte Plastice «Nicolae Grigorescu» din Str. Dr. Sion Nr. 2, a cuprins imagini care urmăresc întreaga activitate a artistei, reproduceri după lucrările sale de grafică și chiar după o sculptură a sa. În expoziție au fost selecționate lucrări din toate etapele activității sale, începînd cu « Salut » (1892) și pînă la « Mamă îngrijind copiii săi » (litografie) din 1943. Tematica sa este pe de-a întregul reprezentată prin lucrări principale din ciclurile « O răscoală a țesătorilor », « Războiul țărănesc », « Războiul », « Proletariatul », imagini ale durerii și mizeriei din viața femeii și a mamei din societatea burgheză, afișe politice precum și cîteva din remarcabilele sale autoportrete.

Lucrările reproduse au dat posibilitatea unei exacte cunoașteri a operei, tendințelor și viziunii artistei. Măreției ideilor și sentimentelor fiecărei imagini în parte i-au concordat o viziune plastică puternică și emoționantă, corespunzătoare mesajului transmis. Stilul sintetic, linia lapidară și dură, sugerarea concentrată și discretă a suprafețelor și a contrastelor dintre umbră și lumină au dat figurilor o monumentalitate statuară atît prin desen cît și prin construcție și compoziție.

Expoziția a prilejuit afirmarea odată în plus a artei Käthei Kollwitz, ca un exemplu pentru creatorii de astăzi, în special pentru tineretul format în condițiile revoluționare ale construcției socialismului, ca o creație care prin conținutul ei și prin originalitatea viziunii găsește un drum direct și răscolitor către conștiințele celor mai largi mase populare.

Astăzi, cînd arta a ajuns să fie într-adevăr o parte integrantă a cauzei generale a proletariatului, armă în lupta pentru socialism și pentru pace, personalitatea Käthei Kollwitz capătă semnificațiile premergătorului, a cărui operă a contribuit la mobilizarea maselor și care se întipărește din ce în ce mai profund în conștiințele urmașilor.

KÄTHE KOLLWITZ, Mama îngrijind copiii săi (1935) — sculptură

ZANABAZAR (sec. XVII),
Zeiţa Osorjama — bronz

ARTA POPULARĂ MONGOLĂ

Pe marginea Expoziţiei de la Muzeul de artă populară al R.P.R.

TANCRED BĂNĂŢEANU

Pînă nu de mult se considera, de către unii, că istoria poporului mongol începe abia din sec. al XII-lea, din vremea imperiului lui Ginghis Khan. Dar studiile şi săpăturile arheologice din ultimii ani au dovedit continuitatea istoriei mongole încă din epoca paleolitică. Mărturiile străvechi privind cultura şi istoria poporului mongol sînt tot mai numeroase şi îmbrăţişează domenii şi aspecte din cele mai variate.

Astfel, în afară de obiecte din paleolitic, neolitic, în afară de inscripţii pe stînci, întărituri, valuri, vechi cetăţi—rămăşiţe ale oraşelor feudale—obiectele găsite în marile kurgane-morminte ale şefilor triburilor nomade mongole, date înaintea erei noastre — mărturisesc despre dezvoltarea şi înflorirea culturii şi artei mongole, din timpuri îndepărtate.

În Kurgane au fost descoperite, de pildă, recent, cele mai vechi covoare înnodate, din lemne, datînd din sec. al VI-lea î.e.n., broderii unice din sec. al II-lea î.e.n., care vădesc influenţa artei chineze, ţesături de mătase specific sasanide, care demonstrează puternicele legături cu vechiul Iran; diverse alte obiecte prin care se descifrează străvechi împrumuturi culturale de la popoare ale Africei şi Asiei şi îndeosebi de la chinezi, unguri, nepalezi, tibetani, cît şi multe alte obiecte specifice marilor stepe şi modului de viaţă al ulușilor — triburilor pastorale mongole—ca: vase lăcuite, căzănele din bronz, recipiente din piei pictate, cizme, şei, catarame, etc.

Originari din jurul Baicalului, ocupîndu-se cu vînzarea pescuitului şi culesul din natură, mongolii trec la păstorit şi creşterea vitelor spre sfîrşitul neoliticului şi începutul epocii bronzului, iar din sec. al V-lea î.e.n. cunosc şi economia agricolă.

Perioada de mare expansiune teritorială a secolelor al XII-lea şi al XIV-lea îi pune în contact cu toate popoarele Asiei, îi duce pe mari culmi ale istoriei, dar iureşul cuceririlor lui Ginghis Khan, determină apoi, în momentul destrămării imperiului său, o stagnare, ba chiar un regres al istoriei şi culturii mongole. Aceasta datorită ruperii poporului mongol din lanţul evoluţiei sale istorice în condiţii fireşti, ceea ce a împiedicat dezvoltarea mijloacelor de producţie şi nu a permis, pentru o anumită perioadă, reintegrarea sa constructivă în complexul economic, etnografic, cultural al popoarelor Asiei.

Acest fir rupt în istoria poporului mongol, determină de altfel şi dispariţia unor genuri de artă populară, ca ceramica, tehnica covorului înnodat, genuri de veche tradiţie în arta populară mongolă, care dispar în momentul de mare ascensiune istorică, de migraţii masive şi îndepărtate, — improprii dezvoltării acestor genuri—spre a nu mai fi reluate apoi. Dar tot acest proces istoric, şi îndeosebi condiţiile economice ale poporului mongol, determină şi marea dezvoltare a unor alte genuri de artă populară.

De veche tradiţie, arta populară mongolă este legată, prin toate fibrele sale, de viaţa poporului mongol, este o clară reflectare a istoriei şi condiţiilor economice de viaţă ale acestui popor.

Genurile care predomină în creaţia artistică a poporului mongol sînt: lucrul în metal, piele, lemn, fildeş, pîslă, carton presat, etc.

Deşi nu foarte mare, expoziţia de artă populară mongolă, deschisă la Muzeul de Artă Populară al Republicii Populare Romîne, a fost foarte concludentă, reflectînd totuşi, prin materialul pe care l-a cuprins, aspectele foarte variate ale vieţii zbuciumate a poporului mongol.

Expoziţia a cuprins o mare varietate de genuri şi manifestări artistice, care au sugerat clar bogăţia artei populare mongole şi măestria artistică a meşterilor populari mongoli.

Prin felul lor de viaţă, prin formele specifice economiei lor, metalul a fost una dintre cele mai importante materii prime utilizată de mongoli, pentru confecţionarea unei mari varietăţi de categorii de obiecte — vase, cupe, ceainice, vase de ars parfum, scări de şea, amnare, cuţite cu beţişoare pentru mîncat, etc. — care au îmbrăcat remarcabile forme artistice. Materialele utilizate sînt argint, aur, fier, alamă.

Chiar şi origina triburilor mongole este legată, în legendele lor, de descoperirea prelucrării metalelor, ceea ce dovedeşte rolul deosebit de important pe care l-au jucat acestea în economia şi viaţa mongolilor. Astfel într-o legendă mongolă se spune că 2.000 de ani înainte de Ginghis Khan — pe care mongolii îl numesc, nu numai în sens figurat: « faurul poporului său » — poporul ar fi fost exterminat de un groaznic război din care au scăpat numai un bărbat şi o femeie. Ei s-au salvat fugind în munţi înalţi pînă la cer, printr-o trecătoare inaccesibilă. Înmulţindu-se de-a lungul veacurilor, s-a format un nou popor, pentru care cazanul muntos — în care se aflau — era acum prea strîmt şi în care vitelor le lipseau păşunele. S-au hotărît deci să se reîntoarcă în stepă. Dar n-au mai găsit drumul prin trecătoare. Descoperind într-o bună zi că interiorul munţilor din jur e plin de fier şi observînd că acesta se topeşte la foc, au tăiat lemne, le-au îngrămădit în faţa unuia din pereţii muntoşi şi le-au dat foc. Focul a topit fierul care, căutînd să se scurgă, a sfărîmat muntele, revărsîndu-se pe stepă. Prin breşa făcută oamenii s-au salvat şi şi-au continuat viaţa.

Legenda ilustrează importanţa descoperirii fierului şi dezvoltarea pe care acesta l-a dat economiei şi istoriei mongole.

Dar, după cum s-a văzut în expoziţie, din metale s-au făcut în afară de arme, şi multe diverse obiecte de cea mai mare frumuseţe. Cizeluri deosebit de fine, forme variate, originale şi pline de eleganţă, concură cu savoarea stilului specific ornamental. Pe un fundal decorativ de stilizări vegetale şi florale, în arabescuri — pe lîngă simboluri care sînt tot atîtea urări legate de utilizarea obiectului respectiv — apar inevitabil, persistent, ornamente zoomorfe, în care calul, sau stilizarea capului său, e predominant, sugerînd astfel puternic modul de viaţă mongol şi sugerînd concepţia artistică a poporului mongol.

De altfel, pornind de la vechile forme artistice chineze, stilul ornamental zoomorf a cunoscut cea mai mare dezvoltare în cadrul artei mongole, al artei scite, al artei marilor stepe eurasiatice, care l-au vehiculat şi retransmis şi în alte regiuni, pînă în Europa. Chiar pînă şi azi, în orice materie şi-ar exprima şi concretiza măestria artistică, concepţia sa artistică, creatorul popular mongol este cel mai strălucit exponent al stilului ornamental zoomorf, după cum se poate lesne vedea şi din splendidele obiecte de metal, în care elementele ornamentale zoomorfe sînt reprezentate în forme stilizate, reduse uneori la simboluri, organic şi armonios încadrate ansamblului compoziţiei ornamentale.

Rolul metalelor în istoria şi cultura mongolă, cît şi valoarea creaţiilor artistice realizate din metal, justifică pe deplin importanţa, prestigiul şi ascendentul pe care l-au avut maeştrii fierari în viaţa poporului mongol. Fierarii, împărţiţi în două categorii, albi şi negri, după metalele cu care lucrau — argint, aur, aramă sau fier — se bucurau de mare cinste. Erau chiar veneraţi, iar meseria se transmitea din tată în fiu.

Iurta — cortul mongol — şi calul erau patria păstorului mongol, căci, după un vechi proverb « Te naşti sub iurtă şi eşti răpus pe cal ». Pînă nu de mult iurta a fost locuinţa mongolului. Construită dintr-un schelet de grătar de lemn care se poate strînge, iurta, acoperită cu pîslă, adeseori frumos ornamentată, se poate construi sau strînge în cca. jumătate de oră. Pîsla cu care se acoperă iurta se face din lînă de oaie, udată, bine presată şi bătuşită după diverse sisteme. La fel cum la scări de şa, de pildă, ornamentele simbolizează exprimarea dorinţei de a dobîndi viteza calului, sau la lacăte exprimă ideea de forţă ş.a.m.d., fiecare ornament simbolizînd cîte o urare corespunzătoare rolului obiectivului respectiv, la fel şi pe pîsla care acoperă uşa iurtei, ornamentele simbolizează urări de fericire, de trai bun, urarea de a nu se stinge niciodată focul din vatra iurtei, etc.

Importanţa pe care o au calul, creşterea vitelor şi păstoritul în viaţa şi ocupaţia de bază a mongolului, a dezvoltat în mod firesc şi meşteşugul artistic al pielăritului pentru confecţionarea şeilor şi a cizmelor, două obiecte de mare importanţă în viaţa poporului mongol.

Nu există cea mai mică părticică a pielii din şa sau din harnaşament care să nu fie ornamentată cu grijă, migală, gust, prin broderii, aplicaţii de piele colorată, şanţuri, incrustaţii.

De asemenea, şi cizmele, cu vîrf întors, improprii mersului pe jos, dar foarte potrivite călăritului, sînt obiecte asupra cărora meşterul popular se apleacă cu toată atenţia şi măiestria sa artistică.

Credinţele vechi ale mongolilor se încadrau în trecut şamanismului, religie specifică ţinuturilor siberiene, central asiatice. De aceste credinţe sînt legate nenumărate obiceiuri în care un rol important îl joacă şi unele obiecte de artă populară, pe cît de frumoase, pe atît de interesante din punct de vedere etnografic. Astfel, se cunoaşte marea varietate de mănuşi din papiermaché, utilizate la dansuri rituale; şorţuleţe cu clopoţei, făcute din diferite materiale multicolore; sticle, metal, etc. folosite la aceleaşi dansuri şi multe altele.

Dar mai mult decît dansul este înrădăcinată la mongoli muzica vocală şi instrumentală. Aceasta a contribuit la existenţa unei importante varietăţi de instrumente muzicale din cele mai diferite, de la fluierul trompetă, sau tobiţele cu rol cultic, la viorile caracteristice, cu două coarde, care se confecţionează şi se utilizează şi astăzi şi care — nefăcînd nici o excepţie — au ca ornament principal, un cap de cal.

Colectiv: Călăreţ (1957) — sculptură în lemn de santal.

Broderiile, asemănătoare întrucîtva celor chinezeşti, au însă o ornamentică mai îndrăzneaţă, plină de fantezie şi cu uluitoare game cromatice, care le apropie mai mult de cele tibetane şi nord-indiene. În general, cromatica artei populare mongole este deosebit de robustă, vie, cu combinaţii îndrăzneţe, în care predomină portocaliul, verdele, roşul, negrul.

Fireşte că nu este posibil să se omită rolul de vehiculator al unor forme culturale şi artistice din sudul Asiei, pe care l-a avut budismul, pătruns în Mongolia prin sec. al XVI-lea.

Unul din marii maeştri ai artei populare mongole din sec. al XVII-lea, a fost Zanabazar, care pe lîngă multe creaţii de artă populară a realizat şi splendide statuete din bronz, reprezentînd divinităţi ale panteonului budist. Zanabazar, bun cunoscător al anatomiei, a redat cu o mare măestrie frumuseţea corpului omenesc, dînd mişcărilor o graţie rar întîlnită şi o semnificaţie realistă, profund umană, depăşind astfel canoanele artei budiste.

Tot ca un reflex al budismului, dar pline de robusteţe şi de autentic stil popular în mişcări şi îndeosebi în cromatică, sînt şi micile statuete de lemn, colorate în nuanţe pastelate, reprezentînd diferite divinităţi. Reprezentarea lor, caricaturală, în hidoşenia lor de măşti, reflectă optica specific populară, pe care o regăsim pentru toate genurile de divinităţi, de la incaşi la indonezieni, tibetani şi pînă la creatorii artei populare mongole.

Larg întrebuinţate în creaţiile artistice populare mongole sînt diferitele esenţe de lemn ca mesteacăn, brad, santal şi îndeosebi esenţa specifică deşertului Gobi, cu extraordinar de calde şi plastice vibraţii.

Apar nelipsite reprezentări de animale, surprinzător de realist tratate. Ne reţin atenţia formele de prăjiturele şi tiparele de brînză, atît de des întîlnite din Extremul Orient şi pînă la noi în ţară, şi pînă în Alpii Elveţiei şi Pirinei.

Pe lîngă valoarea lor artistică, un strălucit exemplu de legătură a artei populare mongole cu viaţa, sînt figurile de şah, care reprezintă: oi, capre, cai, cămile, căruţe, păstori, elemente reflectînd ocupaţia şi modul de viaţă al poporului mongol.

Meşterii populari mongoli reînvie, continuă şi dau o nouă înflorire valoroasei şi tradiţionalei arte populare mongole. Maeştrii populari Sarov, Dagvadorj, Baldan, au continuat în sec. al XIX-lea şi la începutul sec. al XX-lea tradiţia sănătoasă a lui Zanabazar, în operele lor în cupru, bronz şi argint. Astăzi, Tojil, Ceagvart, Dorgi, Gunde şi alţii, duc spre culmi noi arta poporului mongol.

Uniunea Artiştilor Plastici din Republica Populară Mongolă studiază şi colecţionează tezaurul vechii arte populare mongole, pentru valorificarea ei în noi şi superioare forme. Tot Uniunea are o secţie de artă populară care îndrumează creaţia meşterilor populari.

Iar unul din cei mai bătrîni şi talentaţi meşteri populari, meşter darhan de astăzi, Manibadar, laureat al Premiului Cioibalsan, sculptor în lemn, os, cizeler în argint, creator de statuete şi măşti din papiermaché este astăzi un strălucit reprezentant al noii arte populare socialiste, pictînd, în stilul vechilor fresce chineze budiste din grotele de la Cucea sau Tunhuan, dar cu un caracter specific popular mongol, plafoanele muzeului Suhebator şi ale teatrului de stat din Ulan Bator.

Manibadar îşi creşte discipolii retransmiţîndu-le învăţătura veche a meşterilor darhani care încă şi astăzi sînt atît de adevărate: « Să utilizăm ornamentele şi culorile la fel cum savanţii utilizează literele spre a le combina şi a-şi exprima gîndurile » — « Să învăţăm a crea şi nu a copia » — « Arta să fie spre desfătarea, educaţia şi înnobilarea sufletească a poporului ».

Aceasta este tradiţia şi acesta este noul drum al artei populare mongole.

EXPOZIŢIA DE ILUSTRAŢII FLORICA CORDESCU

RADU BOGDAN

Desenul, pentru Florica Cordescu este domeniul în care, de-a lungul unei bogate activități, talentul ei plin de subtile resurse s-a afirmat cu toată puterea. De aceea, a fost nu numai binevenită, dar şi necesară această amplă şi elocventă desfăşurare de posibilităţi, cum mi-aş îngădui să numesc ansamblul celor 117 imagini închinate primelor patru volume ale cărţii lui Zaharia Stancu « Rădăcinile sînt amare », expuse în Sala Magheru.

Negreşit, Florica Cordescu e o excelentă ilustratoare. Dar, dacă arta ei s-ar păstra în planul strict al ilustraţiei, aşa cum o înţeleg unii, ca simplă transpunere în imagini a unui text, aşi avea poate mai puţine motive să-i subliniez virtuţile. Ceea ce se remarcă în creaţia ei este tocmai facultatea nu de a susţine pur şi simplu textul, ci de a-l completa, fără a-l trăda, adăugînd capacităţii de evocare a scriitorului pe aceea a artistului desenator, interpret. Ceea ce apreciem la ilustraţiile Floricăi Cordescu este faptul de a fi în primul rînd grafic-expresive şi numai în secundară măsură literare, ele comunică aşa dar în limitele unui limbaj propriu, plastic, implicînd desigur aluzia literară, dar numai atît cît o reclamă onesta menţinere în limitele impuse de spiritul cărţii: în *acest* sens ilustraţiile artistei sînt fidele. Intri în expoziţie şi privind imaginile rînd pe rînd ai la sfîrşit revelaţia cărţii, nu o revelaţie faptică, anecdotică, ci una spirituală, nu cu povestea faci cunoştinţă, ci cu mediul pe care-l evocă opera lui Stancu, cu stările sociale, cu tipurile, cu lumea afectivă a eroilor, cu caracterele lor, şi — mai rar — cu întîmplările; e mai uşor să redai o întîmplare, desfăşurîndu-te în detalii, decît să-i evoci conflictul reducîndu-l la repercursiunile lui esenţiale în sufletul personajului; cu alte cuvinte, e mai uşor să descrii decît să caracterizezi; or, Florica Cordescu *caracterizează* şi face aceasta cu o mare economie de mijloace, cu un deosebit simţ de sinteză şi cu perspicacitate. Voi da un exemplu: în carte se vorbeşte despre Licu Oroş copil, un copil pe care-l chinuie marile probleme ale cosmosului: ce-i universul, ce sînt stelele, soarele, luna!... Şi copilul pune întrebări. În carte le pune mamei. În ilustraţia Floricăi Cordescu, le pune cosmosului. « Copilul şi Luna » e o imagine simplă, plină de tîlc şi de poezie; dacă nota de umor şi de grotesc contrast e cea care te izbeşte, captîndu-ţi atenţia cu promptitudine, dincolo de această notă (în fond simplu mijloc, nu scop!) răzbate un ecou mai profund, legat de mica dramă a neputinţei copilului (aş spune « intelectuale » dacă termenul nu mi s-ar părea prea bombastic şi chiar întrucîtva impropriu), în faţa marilor taine ale naturii. Copilul e copleşit, iar luna rămîne mai departe enigmă... O întreagă « situaţie », o întreagă psihologie, sînt revelate prin cîteva linii de contur şi o pată de negru ce se desfăşoară nervos într-o cuprindere sugestivă a umbrelor şi luminii. Cît sentiment în această imagine, cîtă căldură, cît apel la oblăduire şi dragoste şi cît protest discret, sobru dar adînc, împotriva condiţiei sociale din trecut a copilului!

Răzbate din ilustraţiile Floricăi Cordescu o profundă umanitate; o înţelegere pentru lumea omului simplu, înţelegere care nu e condescendentă, « compătimitoare », ci fraternă; pentru artistă dramele acestei lumi nu sînt « spectacole », ci momente de viaţă ce par s-o fi implicat cîndva aevea, ea nu le rămîne exterioară; de aceea ai impresia că artista a făcut mai mult decît să urmeze firul plăsmuirii scriitorului: ea s-a inspirat direct din viaţă, valorificînd o experienţă trăită. Cît de bine e cunoscută această viaţă, cu aspectele ei multiple, cu *tipurile* ei, cu atmosfera locurilor şi întîmplărilor, ne-o arată multe din imaginile Floricăi Cordescu. « Bătrîna cu copilul » de pildă, atestă aceeaşi spontaneitate, justeţe în surprinderea notelor caracteristice, capacitate de sinteză şi căldură de sentiment, întîlnite în imaginea copilului cu luna; sînt calităţi preponderente în actualele desene ale artistei care rămîne în primul rînd o admirabilă « portretistă ». Această apreciere se impune din urmărirea unei întregi suite de imagini, fie că e vorba de ilustraţie, în care apar mai multe personaje, fie că ne aflăm chiar în faţa unor portrete propriu-zise. În « Femeia înfăşurată în negru » (văduva unui comunist) nobleţea viziunii concurează cu monumentalitatea ei, expresia îndurerată a chipului, calmul, ţinuta demnă, stăpînită, toate subliniind condiţia tragică a personajului şi totodată frumuseţea lui morală. Dar iată imaginile « Chiaburului » şi a fostei proxenete, devenită soţie de inspector de siguranţă, eroi negativi faţă de care căldura de sentiment a ilustratoarei se transformă în dispreţ, ironie şi ură. Căci, Florica Cordescu ştie să-şi dozeze şi să-şi nuanţeze simţămintele adaptînd, implicit, atitudini fără echivoc: inteligenţa şi sensibilitatea ei operează necontenit pe două planuri: al

FLORICA CORDESCU, Ilustraţie la romanul « Rădăcinile sînt amare » de Zaharia Stancu

FLORICA CORDESCU, Ilustraţie la romanul « Rădăcinile sînt amare » de Zaharia Stancu

FLORICA CORDESCU, Ilustrație la romanul « Rădăcinile sînt amare » de Zaharia Stancu.

adeziunii pătrunse de afecțiunea gingașe și al oprobiului vehement și necruțător. Pe acest din urmă plan artista alunecă uneori, din fericire rar, în caricatură, șarja fiind excesivă în raport cu sobra ținută de stil pe care o dovedește în general. Excelente prin nervul și spontaneitatea lor sînt imaginile care ilustrează scene în mișcare, cum e de pildă urmărirea țăranilor răsculați, de către trupele călare, schiță de o mare putere sugestivă. Alteori sugestia capătă o semnificație simbolică, ca în « Înmormîntarea ».

Registrul tematic al Floricăi Cordescu e foarte variat. Nu lipsesc din bogatul ciclu de ilustrații nici peisajele, întotdeauna pătrunse de sentiment. Cîteva linii fugare, de o uimitoare prospețime și simplitate, îi sînt de ajuns artistei ca să sugereze atmosfera și culoarea locală și să evoce, uneori în accente dramatice, condiția socială a unei întregi populații.

În puținul spațiu de care dispunem, aprecierile noastre despre arta Floricăi Cordescu nu pot fi decît sumare. El ne oferă totuși prilejul să subliniem valoarea acestei arte, exemplu fericit de felul cum realismul socialist își găsește aplicarea în creația unui ilustrator. Expoziția din sala Magheru s-a numărat printre cele mai izbutite în genul ei, din ultimii ani.

EXPOZIŢIA CONSTANTIN PAULEŢ

PETRU COMARNESCU

Expoziția personală a pictorului C. Pauleț, deschisă în luna ianuarie, a vădit o cotitură în activitatea sa. Artistul, aflat la cea de-a treia expoziție personală, după cele din 1947 și 1955, ne-a dovedit că și-a adîncit mijloacele de exprimare și și-a îmbogățit viziunea asupra realității contemporane.

Lucrul acesta îl arătaseră de altfel, într-o oarecare măsură, și manifestările sale la diferitele expoziții de stat, unde și ca pictor, și ca grafician, Pauleț s-a impus an de an ca un artist exigent față de sine însuși și care caută să răspundă cerințelor vremii sale. Interesant este că el nu se repetă nici în alegerea tematicii și nici în tratarea temelor alese, ci mereu aduce aspecte noi din realitate, înfățișîndu-le în funcție de caracteristicile lor. Aceasta nu înseamnă cîtuși de puțin că artistul nu ar fi ajuns la o viziune artistică proprie, la un mod personal de a oglindi oamenii, locurile și acțiunile asupra cărora își concentrează atenția.

Dacă unele expoziții personale ale artiștilor noștri nu arată decît în parte ceea ce preocupă pe expozant, unii păstrînd pentru expozițiile de stat compozițiile, iar pentru cele de grafică lucrările în alb-negru, desenele sau laviurile, expoziția lui Pauleț, dimpotrivă, îl definește destul de deplin pe artist, cu căutările și soluțiile la care a ajuns acum, cînd se află în pragul maturității artistice. Născut în 1917, la București, urmînd aici Academia de Arte Frumoase, unde s-a bucurat, mai ales, de îndrumările maestrului C. Ressu și pe care a absolvit-o în 1942 — Pauleț s-a format ca artist în perioada de după eliberare și aceasta se vădește prin unele însușiri și năzuinți, ce caracterizează generațiile noi de artiști plastici.

În opera lui C. Pauleț se simte, ca și la atîți alți pictori care s-au format în anii puterii populare, năzuința de a fi actual, prin conținutul de idei și prin expresia artistică. Această actualitate, mai precis trăire în contemporaneitate, se manifestă atît prin alegerea temelor cît și prin modul în care își închegă viziunea picturală. Năzuind a fi artiști ai timpului lor, ei caută să redea adevărul prin mijloace proprii, iar în strădania de a fi ei înșiși în ceea ce realizează nu uită ceea ce s-a cîștigat în arta patriei, folosind cu pricepere moștenirea valabilă a trecutului, învățămintele maeștrilor artei noastre.

Dacă urmărim operele de pictură din ultima expoziție a lui C. Pauleț vedem limpede cum, căutînd noul, el ajunge să-l redea cu atributele caracteristice lumii și naturii de la noi și pe linia reușitelor în materie de lumină, culoare, chiar pensulație ale maeștrilor dinaintea lui, pe care le folosește pentru noi sinteze și împliniri.

În cele trei compoziții, inspirate de viața gospodăriilor agricole colective, « Recolta », « Vara » și « Țărani », artistul ne aduce și ca viziune, și ca tratare picturală aspecte ale lumii de azi. În prima vedem muncitori agricoli în fața batozei și a grînelor recoltate. Compoziția « Vara » reprezintă tot o scenă cu colectiviști, dar acum într-o clipă de răgaz (o mamă își alintă copilul, un țăran și o fată mai tînără stau de vorbă). În planul ultim este zugrăvită munca de recoltare. Amîndouă scenele sînt văzute larg și viu, în plin soare, iar atît oamenii cît și natura, activitatea cît și ținuta personajelor exprimă bucuria vieții, dărnicia muncii întreprinsă colectiv și cu mijloace înaintate. Coloritul viu și strălucitor, vibrația întregei atmosfere, luminile și umbrele atît de picturale, sînt folosite pentru a exprima sentimentul artistului față de viața nouă.

Se desprinde din aceste compoziții optimismul lumii noi, care construiește socialismul. Spiritul contemporaneității este evident și în peisaje, în care se învederează cu prisosință unele caracteristici dominante ale contemporaneității. Astfel ne-a apărut peisajul « Parcul 23 August și blocurile muncitorești », scăldat în soare și parcă intonînd un imn de bucurie față de constructivitatea socialistă, față de noile condiții de trai și de educare a maselor. Între teatrul din primul plan, sclipind sub razele soarelui și locuințele muncitorești, înălțîndu-se falnice pe dîmbul din fund, artistul a căutat nu numai o echilibrare de forme sau volume, ci, a subliniat o corelație socială, un nou tîlc spiritual, caracteristic vieții noi. Prin asemenea semnificații ale conținutului și formei, Pauleț se străduiește a fi un artist al vremii sale.

Remarcabil este și limbajul pictural pe care îl folosește, și aici se poate urmări năzuința sa de a duce mai departe învățăturile înaintașilor săi. Pauleț utilizează o gamă de culori vie și complexă și totuși armonioasă, în care griurile și alburile se îmbină cu roșul, albastrul, verdele și galbenul. Griurile sale bătînd în alb, ca în compoziția cu țăranii purtînd saci și îndreptîndu-se spre tîrg, vin din viziunea poetică a unor maeștri dintre cele două războaie mondiale, dar aici ele capătă o tonalitate optimistă, căci altele sînt cerințele tematicii alese și altul însuși sentimentul artistului.

Liric, dar nu exploziv, Pauleț caută în lucrările sale adevărul vieții și al naturii. În « Peisaj după ploaie » ar avea ceva andreescean, în sobrietatea și acordurile prin care oglindește viața naturii, dar atmosfera este mult mai fluidă, făcîndu-te să simți prospețimea și curățenia naturii după trecerea ploii și aici nu tristețea te învăluie, ci, dimpotrivă, încrederea în viață, care este și mai accentuată în peisajul reprezentînd teatrul în aer liber și blocurile muncitorești. În viziunea lui Pauleț sînt răsunete din lirismul lui Luchian și al lui Andreescu, din căldura lui Tonitza și muzicalitatea lui Pallady, dar trecute în noi sinteze, potrivite vremii noastre. Menționăm aceasta tocmai pentru a accentua că Pauleț, ca și

CONSTANTIN PAULEŢ, Neapole — stradă — desen şi laviu

CONSTANTIN PAULEŢ, Erevan — construcţii noi — desen şi laviu

alţi pictori în formaţie, continuă tradiţia şcolii noastre în ceea ce are ea autentic şi valabil, dar nu o preia ca un epigon, ci ca un artist viu şi contemporan, căutător de elemente valabile pentru noi depăşiri şi mai ales pentru a răspunde cu o artă mai evoluată şi mai plurivalentă cerinţelor vremii.

Tablourile în ulei, prezentate la recenta expoziţie, reprezintă certe realizări şi cîştiguri în exprimarea picturală a adevărului. Compoziţiile din gospodăriile agricole colective înseamnă un plus în realizare şi apropiere de temele semnificative ale vremii noastre. I-am dori în compoziţii şi mai ales în portrete o tratare mai adîncită a chipurilor şi atitudinilor, care le-ar face şi mai vii şi mai tipice. Anume această aprofundare o are de cîştigat în viitoarele sale manifestări pictorul Pauleţ, ajuns în pragul maturităţii artistice şi care acum stăpîneşte cu mult mai multă mlădiere şi articulare mijloacele de exprimare.

În expoziţia sa, pe lîngă cincisprezece lucrări în ulei, C. Pauleţ a prezentat şi treizeci şi cinci de desene şi laviuri, mai toate notaţii directe sau reluate în atelier, ale priveliştilor întîlnite de pictor în recentele sale călătorii pe coastele Mării Negre — Ialta, Soci, Novorosisk, Erevan — sau pe acele ale Mediteranei, cu opriri la Palermo, Neapole, Alexandria, Corint, Atena, Istambul. Sînt opere de grafică ale unui adevărat pictor în care linia construieşte viu şi vibrează îndelung, făcîndu-te să simţi din plin viaţa locurilor vizitate şi să participi împreună cu el la adevărul şi frumuseţea lor.

Este vrednic de laudă faptul că Pauleţ a simţit nevoia să comunice cît mai amplu şi mai viu cele văzute în Uniunea Sovietică şi în vechile aşezări din preajma Mediteranei. Pauleţ a notat cu căldură şi bucurie cele văzute, dorind ca trăirea acelor fericite clipe să nu se irosească. Unele mai liniare, accentuînd grafismul, altele mai picturale, ţesînd formele din umbre şi lumini — imaginile din desenele şi laviurile lui Pauleţ oglindesc aspecte din munca şi forfota unor aşezări, trepidînd de activitate, ca acelea de la Soci, Novorosisk şi Erevan, sau măreţia naturii şi activităţii constructive a omului.

Simple, esenţiale, evitînd pitorescul facil, desenele acestea surprind cu căldură şi poezie viaţa diferitelor aşezări.

Unul dintre cele mai reuşite desene este cel intitulat « Podul peste Razdan », cu podul mai viguros construit în primul plan şi cu muntele Ararat în fund. Sînt aici subtile notaţii ale vastităţii spaţiului, ale distanţelor cu variaţiuni de atmosferă. Multe din desenele şi mai ales laviurile expuse au surprins variaţiunile atmosferei, uscăciunea, sau, dimpotrivă, umiditatea aerului, reflexele şi vibraţiile luminii, poezia depărtărilor şi printre acestea cităm, în afară de imaginea cu muntele Ararat, viziunea « Portului Novorosisk » cu atmosfera încărcată de fumul fabricilor şi praful cimentului. Noile « Construcţii de la Erevan » capătă — şi pe bună dreptate — o frumuseţe de basm în viziunea lui Pauleţ, şi, aici el a folosit umbrele şi luminile pentru contraste care redau, pe de o parte soliditatea construcţiilor, iar pe de alta, variaţiunile atmosferice. Aici totul este construit mai viguros, pe cînd în alte imagini linii subţiri şi altele mai accentuate, dar în genere puţine, redau esenţialul ca într-o stampă japoneză, făcînd totul să plutească în vastitatea spaţiului. Patina zidurilor vechi, a clădirilor roase de cariile vremii apare în viziunea de la « Neapole », în timp ce lumina puternică a dimineţii învăluie pinii parcului din « Ialta ». Sînt şi unele scene cu oameni prinşi în fuga sau forfota cotidianului, ca acea « Bătrînă de la Batumi », ca acei pescari şezînd la o masă în preajma portului sau vîslind pe mare.

Majoritatea, realizate la faţa locului, dar cu o siguranţă de artist încercat, stăpîn pe linia care trece de la fineţe la vigoare, pe umbra care modelează şi poetizează, pe arabescurile care prind ritmul vieţii — desenele lui Pauleţ îmbină tocmai această siguranţă a meşteşugului cu spontaneitatea lirismului său autentic. Grafica lui este a unui poet, nespus de simţitor în faţa realităţii, iubitor al măreţiei naturii şi al marilor construcţii omeneşti, ca şi al faptului cotidian.

Cu asemenea plurale şi variate înclinaţii, şi grafica sa poate cuprinde şi adînci în viitor chipuri şi privelişti încă mai caracteristice şi mai definitive, trecînd de la notaţia lirică la descripţia narativă sau invers.

Aşadar, în expoziţia de care ne ocupăm se văd deopotrivă drumurile străbătute pînă acum de către artist, ca şi cele viitoare. Este una dintre expoziţiile hotărîtoare pentru activitatea unui artist şi nu din puţine puncte de vedere caracteristică pentru străduinţele artiştilor noştri, încă tineri.

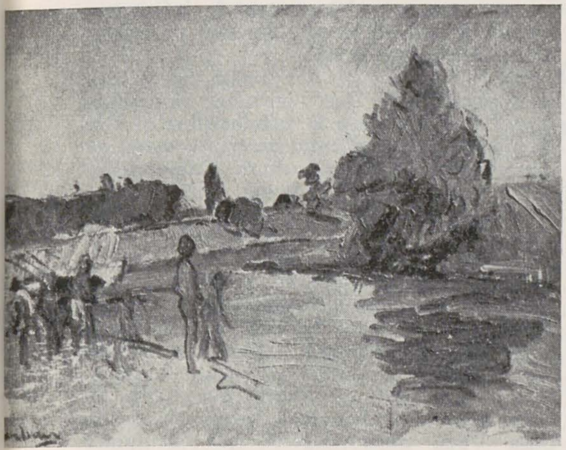

DINU ŞERBAN, La scăldat — ulei

DINU ŞERBAN

Pictura lui Dinu Şerban dezvăluie privitorului pe artistul preocupat de problema oglindirii veridice a realităţilor noi din ţara noastră, preocupat de dobîndirea realistă a mijloacelor moderne de exprimare artistică. Pe această linie se înscriu şi pînzele sale care au figurat în expoziţia personală, deschisă la sfîrşitul anului 1958 în sălile Galeriilor de Artă din B-dul Magheru.

Ca desenator şi colorist, Dinu Şerban s-a format la arta lui Ressu şi Steriadi, asimilîndu-şi în mod creator experienţa artistică a acestora. Ţinuta robustă şi uneori sobră a personajelor pictate, echilibrul compoziţiei şi soliditatea ei arhitectonică, coloritul liric al imaginilor, caracterizează îndeobşte, în faza ei actuală, creaţia acestui pictor tînăr. În portretele de copii (« Alexandru », « Şcolăriţa », « Cap de copil »), Dinu Şerban surprinde cu îndemînare diferitele stări de spirit ale celor mici, înfăţişîndu-ne cu economie de mijloace plastice gingăşia şi reacţiile vîrstei lor.

În peisajele sale, « La munca cîmpului », « Pe arie », « La scăldat », tablouri animate de prezenţa activă a omului, artistul accentuează deopotrivă elementul uman cît şi pitorescul naturii, zugrăvindu-le într-o gamă coloristică bogat nuanţată şi armonizată cu meşteşug. Uneori, sentimentele pe care le reflectă eroii din pînzele sale, deobicei oameni simpli şi vîrstnici din popor (« Mama », « Ţărancă », « Cimpoierul satului ». etc.). desluşesc parcă viaţa acestora, surprinsă în momente de tensiune dramatică. În genere, prin intermediul acestor trăsături sufleteşti pictorul tinde să sublinieze aspectele afirmării noului în mentalitatea şi conştiinţa oamenilor pictaţi, pentru care viaţa în trecut a fost grea şi înrobitoare, lăsîndu-şi amprentele ei adînci pe chipurile lor. Totuşi, în asemenea cazuri, se impune ca în viitoarele sale lucrări cu o temă asemănătoare, artistul să definească mai clar atitudinea personajelor pictate faţă de problematica vieţii de azi.

TANTZI DEMETRIADE ŞTEFAN

Pe linia redării unor imagini familiare, pictoriţa Tantzi Demetriade-Ştefan realizează în picturile sale imagini veridice şi sugestive prin caracterul lor documentar, care ne evocă cu căldură coloritul autentic al mediului de viaţă descris, sau chipurile personajelor înfăţişate. În mijlocul naturii, artista reuşeşte să surprindă cu uşurinţă aspectul obişnuit al cotidianului, să caracterizeze cu laconism elementele vechi şi noi ale temei, specificul unei scene de muncă, de construcţie sau de şantier. Forfota mulţimii, animaţia muncii colective, o atrag îndeosebi, pictoriţa compunînd ritmuri ingenioase, dinamizate în chip vioi şi optimist de verva liniilor şi a pensulaţiei.

Această predilecţie a pictoriţei către redarea unor ritmuri şi acţiuni cu multe personaje, încadrate în peisaje văzute la faţa locului, caracterizează cu o vădită claritate creaţia ultimilor ani, cu care am luat contact în recenta sa expoziţie personală. Omul văzut de aproape, ne este înfăţişat deseori cu măiestrie, în individualitatea trăsăturilor sale. Surprins însă în scene de muncă sau văzut într-un cadru de peisaj, el îşi pierde de data aceasta, aproape întreaga sa personalitate, devenind un element decorativ şi cu rol secundar în structura compoziţională a tabloului. Asupra acestui raport care se stabileşte între om şi peisaj sau între om şi acţiune, se cuvine ca pe viitor artista să-şi îndrepte atenţia cu deosebire, să-şi sporească eforturile pentru a reliefa în toată amploarea capacitatea de gîndire a omului epocii noastre, bogăţia sentimentelor pe care el le trăieşte în activitatea sa constructivă.

TANTZI DEMETRIADE ŞTEFAN, Portret de fată — ulei

CICI CONSTANTINESCU

Lucrările din anii trecuţi ale pictoriţei Cici Constantinescu, expuse prin Expoziţiile Anuale de Stat, dovedeau preocupări restrînse, un caracter intimist şi erau uneori golite de semnificaţie (flori, naturi moarte, vederi pitoreşti, etc). Accentele cromatice, în care tuşa împăstată desena şi colora totodată, reliefau îndeosebi plasticitatea în sine a motivului ales de pictoriţă.

Totuşi, meşteşugul ei plastic viguros s-a acordat, în tablourile de dată recentă, cu atmosfera

CICI CONSTANTINESCU, Colectiviste jucînd şah — ulei

noilor privelişti ale muncii din Uzinele « 23 August », artista reuşind să creeze imagini sugestive, redînd printr-un colorit mai bogat şi nuanţat, ritmul şi poezia muncii libere. Scene, ca « Brigada de tineret la cuptorul Păcii », « Şarje la cuptoarele electrice nr. 1 şi 2 », « Cuptorul electric nr. 3 », « Turnarea oţelului », ş.a., care au figurat în prima expoziţie personală a pictoriţei, la sfîrşitul anului 1958, sînt premisele unor compoziţii de amploare, ce se cer reluate şi îmbogăţite în viitor.

Cert este că pictoriţa ne-a oferit cu acest prilej o surpriză, pentru tot ce noi cunoşteam despre posibilităţile sale artistice. Sîntem îndreptăţiţi să credem, că această nouă etapă în creaţia sa nu va fi ceva sporadic, şi aşteptăm pe baza rezultatelor promiţătoare obţinute în recentele sale lucrări, pînze valoroase care să reflecte conştiinţa muncitorului nostru de tip nou, abnegaţia şi dragostea cu care el munceşte pentru propria lui viaţă şi fericire.

GH. POENARU

EXPOZIŢIA ÎNCHINATĂ CENTENARULUI UNIRII

TRAIAN VASAI

Printre manifestările culturale organizate în ţara noastră cu prilejul Centenarului Unirii se numără şi expoziţia unui grup de artişti plastici, deschisă în sala Galeriilor de Artă « Nicolae Cristea », la sfîrşitul lunii ianuarie.

Artiştii s-au străduit să aducă un omagiu momentului istoric al Unirii Ţărilor Romîne şi să descrie, în limbaj plastic, unele episoade care evocă frămîntările şi lupta ţărănimii avînd de partea ei intelectualitatea progresistă, împotriva moşierimii reacţionare antiunioniste, care vedea în actul Unirii preludiul unor reforme şi transformări sociale menite să zguduie tihna şi privilegiile protipendadei. Deşi acest omagiu ar fi trebuit să fie obiectivul primordial al manifestării artistice din sala « Nicolae Cristea », nu toţi expozanţii au intrat direct în subiect, nu toţi au avut această preocupare.

Expoziţia întruneşte imagini ale locurilor care au format decorul evenimentelor din 1859, din oraşele Iaşi, Bucureşti şi Focşani, care au avut un rol important în înfăptuirea actului istoric al unirii, precum şi aspecte de azi din aceste oraşe.

Eugen Ispir, în cele 17 lucrări ulei şi tempera, şi mai puţin *Dem. Iordache*, pătrund în miezul evenimentelor şi frămîntărilor ce s-au înscris în istoria poporului nostru ca momente importante şi de mare cotitură. Compoziţiile, fără a constitui lucrări deplin realizate, reuşesc să oglindească cu convingere şi claritate împrejurări şi fapte, oameni şi locuri, avîntul maselor din epoca înfăptuirii Unirii. În sprijinul celor afirmate amintesc lucrările lui *Eugen Ispir*, intitulate: « Ion Roată acuză în divanul din 1857 », « Intrarea lui Cuza Vodă în Bucureşti prin Bulev. Colţei », « Populaţia capitalei cere alegerea lui Cuza » şi « Cuza Vodă şi Moş Ion Roată », iar dintre compoziţiile lui *Dem. Iordache*: « Populaţia Iaşului aclamă pe Cuza Vodă după alegeri » şi « Mulţimea aclamă cortegiul Domnitorului Cuza ».

Pe lîngă compoziţiile legate direct de actul Unirii, Ispir prezintă cîteva peisaje luminoase, într-un colorit viu, evocînd Iaşul în permanenţa sa istorică.

Adrian Secoşanu ne împrospătează în memorie figura personajului central al Unirii, prin portretul «Domnitorului Cuza Vodă». Ne poartă apoi prin Focşani, făcînd cîte un popas la « Pichetul 47 de graniţă » şi la « Borna pe locul fostei graniţi ». Mai expune imagini din Iaşi şi Bucureşti.

Tot cu aspecte citadine din Iaşi şi Bucureşti, şi peisaje din împrejurimi, aflăm în expoziţie pe *Ştefan Vasile*, *Ileana Rădulescu* şi *Ion Popescu-Negreni*.

Maria Bănică se preocupă exclusiv de Bucureştiul zilelor noastre, în plin avînt constructiv, reuşind să zugrăvească cu sensibilitate şi veridicitate cîteva aspecte caracteristice, cum ar fi « Teatrul în aer liber, la « Stadionul 23 August », « Patinoarul 23 August » şi « Oraşul copiilor din Cişmigiu ».

În ce priveşte sculptura, aflăm un singur basorelief, reprezentînd pe Cuza Vodă şi Kogălniceanu, aparţinînd lui *V. Vasiliu-Falti*.

Artiştii cărora le-au aparţinut cele 75 de lucrări din expoziţie, au meritul de a fi cinstit prin arta lor acest moment istoric important pentru poporul nostru, închinînd aniversării Centenarului Unirii producţii modeste, dar entuziaste.

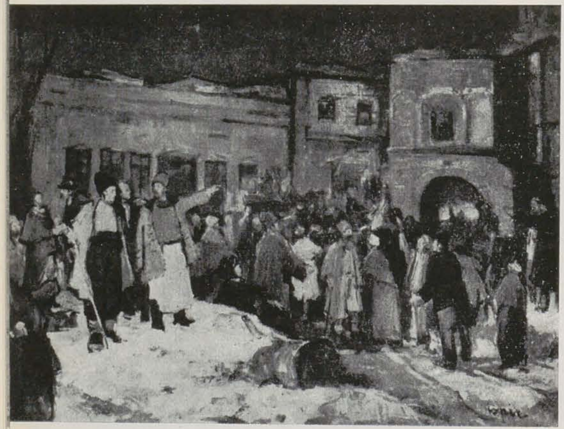

EUGEN ISPIR, Populaţia Capitalei cere alegerea lui Cuza — ulei

ADRIAN SECOŞANU, Pichetul 47 de graniţă din Focşani — ulei

MARIA BĂNICĂ, Teatrul în aer liber, la stadionul « 23 August » (văzut din exterior) — ulei

EUGEN ISPIR, Cuza Vodă şi Moş Ion Roată — ulei

ARTIŞTII PLASTICI ÎN CAMPANIA DE CULTURALIZARE

APELUL A GĂSIT UN LARG RĂSUNET ÎN RÎNDUL CREATORILOR

PAVEL CODIŢĂ

Apelul lansat de Uniunea Artiştilor Plastici şi de către alte uniuni de creaţie, ca un număr cît mai mare de artişti să meargă în diferite localităţi din ţară — mai ales la sate — pentru impulsionarea muncii culturale, a găsit un larg răsunet în rîndul artiştilor plastici.

Aflîndu-mă printre cei care au mers în prima etapă, am putut să-mi dau seama de importanţa acestei acţiuni. Adeseori, în ultimii ani, am cutreierat ţara din dorinţa de a mă documenta pentru creaţie şi m-am bucurat mult de schimbările şi realizările înfăptuite în anii regimului nostru democrat popular. Am văzut Hunedoara cu oraşul nou al muncitorilor, termocentrala de la Borzeşti, Bicazul, cu şantierul giganticei hidrocentrale, cu imensul lac de acumulare. Am văzut cum se fortifică muntele cu beton armat, pentru a putea zăgăzui apele, care, apoi, coborînd la vale conduse de priceperea omului, vor iriga mii şi mii de hectare pînă departe la Dunăre. Lumina electrică va lua locul opaiţului şi va pune în mişcare motoare. De asemenea, am văzut crescătorii de păsări de rasă, de porci, de cai, de vite de rasă, care dau un alt randament decît vitele prost îngrijite în trecut, care dormeau în ploaie şi bălegar.

Am văzut în Dobrogea lanuri de grîu, hotărnicite cu perdele de pomi, lacuri albe de raţe şi gişte de crescătorie; la Herman gospodăria colectivă, la Prejmer crescătoria de păstrăvi, de unde se varsă anual sute de mii de pueţi în apele noastre de munte pentru a le repopula.

Am văzut în podgoriile de la Odobeşti şi Murfatlar, ca de altfel pretutindeni, preocuparea de a înlocui neproductivul cu productivul, de a se înlocui munca omului cu maşina. În locul salcîmilor şi pădureţilor apar livezi întinse de pomi altoiţi. E împînzită ţara cu pepiniere. Se construiesc locuinţe, se restaurează monumente istorice, se construiesc furnale şi şcoli. Ţara întreagă e un şantier.

Totuşi satul a rămas încă în urmă ca nivel cultural şi de civilizaţie. Urmările trecutului, şi în primul rînd boala analfabetismului, s-au resimţit aici multă vreme. Cîte nu sînt încă de făcut în satele noastre! Cine dintre noi nu s-a întristat văzînd cum unii ţărani (puţini la număr, e adevărat) aruncă încă gunoiul la malul gîrlei în loc să îngraşe pămîntul cu el.

De mare importanţă pentru schimbarea mentalităţii oamenilor sînt binefacerile culturii. În cîteva luni poţi învăţa pe cineva să conducă o maşină ori un tractor, cultura se obţine însă mult mai greu; este vorba aici de necesitatea înţelegerii însemnătăţii culturii, mai mult chiar, aş spune că este nevoie de multă pasiune în asimilarea ei, de multă dragoste şi interes pentru o carte bună, pentru un spectacol, pentru un tablou. Apoi, problema se referă nu numai la apropierea artei de masele populare ci şi la nevoia de a ne creea nouă înşine, artiştilor, un mediu cît mai larg şi cît mai plin de interes pentru munca şi realizările noastre, mediu în care să ne putem îmbogăţi viziunea despre lume, pe care urmează s-o reflectăm apoi în operele noastre.

Sînt numeroşi artişti plastici cu bună pregătire profesională şi ideologică a căror prezenţă ar fi cu totul necesară în centre muncitoreşti sau la sate, ca instructori artistici, organizatori de muzee şi expoziţii, ca prezentatori de conferinţe, etc.

Mai mult decît atît, aş sugera ideea ca expoziţiile personale ale artiştilor din capitală sau din alte oraşe ale ţării, care se organizează în cursul unui an, să circule apoi ca nişte caravane prin centrele muncitoreşti, staţiunile de odihnă, prin sate chiar, urmînd (cu sprijinul Fondului Plastic) un itinerariu stabilit. De dorit este ca operele noastre de artă să împodobească pereţii cluburilor muncitoreşti şi, în acest fel, să nu mai întîlnim întreprinderi, de întinderea şi importanţa întreprinderilor textile Buhuşi, de exemplu, unde lucrează cca. zece mii de muncitori şi în care să nu existe un singur tablou sau o singură frescă.

Aş propune chiar ca Uniunea Artiştilor Plastici să ia iniţiativa ca prin donaţii benevole de tablouri şi sculpturi din partea artiştilor să înfiinţeze mici muzee săteşti la gospodării agricole de stat sau colective.

La Olteniţa, unde în cadrul prezentei campanii am fost îndreptat, am dus cu mine nişte reproduceri după opere de artă plastică. Cu cîtă bucurie au fost ele primite acolo! Trebuie să ne creem noi înşine mediul de care avem nevoie pentru înflorirea artei noastre, să ajutăm la ridicarea înţelegerii pentru artă a oamenilor societăţii noastre.

Totodată, contactul cu oamenii creiază pentru artişti nevoia unei mari măestrii. Te simţi foarte jenat cînd omul al cărui portret îl realizezi este maestru al profesiei lui, iar tu, artist plastic, nu ai aceeaşi certitudine în lucrul tău. Apoi, fiecare meserie, fiecare disciplină imprimă o caracteristică anumită pe înfăţişarea omului. Numai datorită cunoaşterii unei mari varietăţi de chipuri artistul reuşeşte să redea caractere diferenţiate, tipice, adevărate portrete.

Setea de cultură şi de cunoaştere este nespus de mare în masele de oameni ai muncii. Echipele de artişti şi scriitori sînt primite şi înconjurate cu mare interes. Văzîndu-mă lucrînd, muncitori şi elevi din Olteniţa îmi aţineau calea pentru a mă întreba despre diferitele procedee de lucru, despre modul cum se prepară o pînză, despre pictură şi pictori, şi erau, bineînţeles, foarte curioşi să vadă ce şi cum lucrez.

La cercul plastic pe care l-am înfiinţat acolo şi pe care a continuat să-l îndrume pictorul Aurel Aniţei, am putut să trezesc mult interes pentru pictură şi desen, cum de asemenea şi prin convorbirile avute cu elevii şcolii medii din localitate sau prin conferinţa despre pictorul Theodor Aman pe care am ţinut-o la staţia locală de radioficare.

Continuarea acestei acţiuni atît de importante s-a impus de la sine şi consider că formele de a o realiza şi îmbogăţi se vor găsi pe parcurs, ceea ce va duce la permanentizarea ei, prin participarea unanimă a membrilor uniunii noastre de creaţie.

O EXPERIENŢĂ PREŢIOASĂ

DORIO LAZĂR

Şoseaua largă şi bine întreţinută şerpuieşte pe malul Borcei de la Călăraşi în aval. Modelu... Tonea... Roseţi... Coslogeni... sate de şes prin care autobuzul I.R.T.E-i trece în goană, ocolind căruţe, stîrnind cîini şi cîrduri de gişte. E o după amiază senină şi rece de început de decembrie. Cobor la *Dichiseni*, comuna in care am fost repartizat pentru munca culturală, asemeni multor alţi zeci de scriitori, compozitori, actori, artişti plastici. Mărturisesc că, în

DORIO LAZĂR, Stăpînii pămîntului — frescă

ciuda optimismului care mă însuflețea în acel moment, am încercat și un sentiment de neliniște, de nesiguranță: oare voi izbuti în sarcina pe care o primisem cu atîta bucurie?... oare nu voi fi întîmpinat cu neîncredere?... oare voi găsi limbajul comun, atmosfera tovărășească, amicală, în care să-mi pot desfășura cît mai cu folos activitatea?

Cu aceste sentimente am pășit pragul Sfatului Popular. Președintele, fost tractorist, după cîte am aflat mai tîrziu — un bărbat voinic, cu fața lată și cu ochi iscoditori, zgîrcit la vorbă, aproape ursuz, dar căruia, încetul cu încetul, în cursul șederii mele, i-am descoperit calități de energie și spirit organizatoric — m-a primit cu destulă rezervă. Am expus în cîteva cuvinte scopul venirii mele și mi-am schițat, in linii generale, intențiile. Omul m-a înțeles, însă — pe moment — nu și-a modificat prea mult atitudinea. Ei, ce să-i faci, mi-am zis, socoteala de acasă nu se potrivește cu cea din tîrg. Așa îi e firea și, la urma urmei, are dreptate, poate că nu pune bază pe promisiuni ci pe fapte. În schimb, directorul școlii elementare din comună, un bucureștean tînăr, subțirel și volubil, sosit și el nu de mult în sat, s-a dovedit mult mai entuziast. Perspectiva unui ajutor în munca culturală i-a surîs în mod vădit.

Încă din prima seară — după ce am fost găzduit la un colectivist — am luat parte la o scurtă ședință cu activiștii culturali, în care s-a discutat și s-a decis planul muncii culturale pe o perioadă mai lungă, inclusiv activitatea mea proprie. Așa se face că am cunoscut în linii mari situația din acest domeniu, mai înainte încă de a avea timp să mă familiarizez cu satul însuși și cu oamenii săi.

În masa acestor tineri țărani, tractoriști sau mici meșteșugari sătești, care se adună după masă la bibliotecă, la club, în fața căminului cultural, e o energie care răzbate prin toți porii. Din păcate însă această energie rămîne deocamdată necanalizată, needucată în suficientă măsură. Căminul cultural, inima spirituală a comunei, nu bate destul de viguros, cel puțin nu în toate compartimentele sale. În loc să pulseze de viață tinerească, în loc să răsune de vocile corului, sau să duduie sub pașii echipei de dansuri, stă ferecat mai toată săptămîna, rece, neprimitor. Asemenea formațiuni artistice nu există astăzi în sat. Au fost pînă acum cîteva luni, cînd, odată cu plecarea directorului căminului (neînlocuit încă) s-au dizolvat. Altcineva priceput, care să le repună pe picioare, nu este în comună.

Deși locuitorii Dichisenilor sînt în cea mai mare parte cooperativizați, recolta de anul trecut și implicit veniturile n-au fost prea strălucite — cel puțin în comparație cu alte sate vecine, care, beneficiind de aceleași condiții climatice și același pămînt, au realizat mult mai mult. Părerile, cu privire la cazul acestui insucces, sînt diferite. Am stat de vorbă cu unii care se scărpinau după ceafă, învinuiau « seceta » sau ridicau din umeri nedumeriți. Alții, în schimb, nu se mulțumeau cu asemenea « explicații », ci, arătau că vina o poartă elementele înapoiate care nu vin la muncă, preferînd să se ocupe de chestiuni personale, acuzîndu-i pe cei harnici, cum că ar fi, chipurile, « lacomi de zile-muncă ». Nu vreau să arăt aici care este explicația reală ci numai să subliniez că asemenea probleme vitale pentru cetățenii comunei, semnificative pentru lupta dintre vechi și nou din conștiința oamenilor, nu își găsesc încă oglindirea în activitatea atît de necesară a unei brigăzi artistice de agitație, adevărat exponent al opiniei publice sătești înaintate.

Am avut ocazia să asist într-una din duminici la programul unei astfel de brigăzi de agitație sosită în vizită din comuna Modelu. E greu să pot descrie interesul cu care a fost așteptat și urmărit spectacolul. Două ore și jumătate dichisenenii au asistat la o manifestare tinerească, plină de bune intenții și nu arareori de adevărate și reușite momente artistice; și aceasta deși scenetele sau cupletele se refereau la probleme concrete sau la cetățeni pe care nici nu-i cunoșteau. E ușor de imaginat ce succes ar fi avut — și desigur ce efect — dacă un astfel de spectacol ar fi fost organizat de o brigadă locală, pe teme locale!

Biblioteca e pînă în prezent singurul sector cultural din Dichiseni, bine pus la punct. Zeci și sute de cărți de toate genurile, de la povești și istorisiri de călătorie, pînă la romane « grele » în mai multe volume și cărți de știință, sînt înscrise în aproape cele 400 de fișe de lector.

E emoționant spectacolul acestei mici biblioteci sătești, seara, cu fereastra slab luminată de lampa de petrol, prin care vezi de pe șosea siluetele copiilor și țăranilor, zăbovind în fața rafturilor, răsfoind, alegînd, discutînd cu tînăra și inimoasa bibliotecară.

Joia și duminica sînt singurele zile cînd la cămin e buluceală, gălăgie. Înăuntru, trei sute și mai mult de cetățeni, între 5 și 70 de ani, ocupă toate scaunele și așteaptă să înceapă filmul. În fine, motorașul cu dinam din curte începe să duduie și, fascicolul izvorît din cabina de proiecție face liniște, concentrează privirile și spiritele asupra destinului dramatic al eroilor din filmul « Inimă de oțel ». Lumea trăiește pentru cîteva ore vraja artei. Odată cu becul care se aprinde scade și tensiunea, și în fracțiunea de timp care precede chiotele și tumultul spre ieșire, al copilandrilor, văd în ochii oamenilor o mare satisfacție, satisfacția unei cerințe vitale împlinite.

Cam acestea au fost impresiile mele principale cu privire la viața culturală în Dichiseni în scurtul răstimp al șederii mele acolo. Am sosit în această comună cu gîndul și dorința de a face tot ce-mi stă în puteri pentru a-i ajuta pe activiștii culturali din sat în munca lor.

Printre inițiativele bune pe care cadrele culturale din comună își propun să le reliefeze cu actualele forțe, merită să fie menționate organizarea unei echipe de teatru și organizarea săptămînală a unor întîlniri cu cetățenii în care să se dea răspunsuri simple și științifice, întrebărilor celor mai variate venite din sală. De asemenea, organizarea cercurilor de cultură generală, acțiune nouă pe întreaga țară, de la care se așteaptă rezultate dintre cele mai frumoase, constituie o preocupare majoră a factorilor de răspundere din sat.

În ceea ce privește munca mea proprie în comună, pot spune că am încercat, în primul rînd, să popularizez în rîndul cetățenilor — pe cît am putut mai bine — arta noastră plastică, clasică și contemporană. Am făcut acest lucru atît în discuții ocazionale cît și în cadrul a două conferințe ținute la căminul cultural, cu care prilej am vorbit despre unele noțiuni de bază, necesare pentru înțelegerea rostului artei ca factor de dezvoltare a societății, prezentînd în același timp date despre viața și arta lui N. Grigorescu, Luchian, Băncilă, precum și aspecte din creația contemporană a artiștilor noștri, însoțite de proiecții. Apoi, am dat o mînă de ajutor învățătorilor la lecțiile de desen cu elevii școlii elementare din comună și am pictat o frescă inspirată din viața colectivei pe unul din pereții căminului cultural.

Țin să subliniez pentru tovarășii care vor pleca în celelalte grupe în munca culturală la sate, că activitatea noastră acolo este privită cu multă simpatie, căldură și interes. Am văzut aceasta atît cu prilejul conferințelor ținute la cămin, cît și în sprijinul ce mi-a fost dat la realizarea frescei.

Conferințele le-am ținut duminicile, în cadrul unor programe foarte lungi și desigur obositoare. După prima conferință, cînd mi-am exprimat intenția de a ține și o a doua, cetățenii s-au arătat dornici, ba chiar cineva din sală a spus: « Noi venim, nici o grijă, numai dumneata să te ții de cuvînt! »

De asemenea, în realizarea proiectului frescei, oamenii de care am avut nevoie, mi-au pozat cu multă bunăvoință, iar în cursul realizării ei pe perete, veneau mereu în sală și priveau la lucru, cu un interes vădit. Această prezență tăcută și stimulatoare mi-a fost de un mare ajutor, căci ea mă făcea involuntar să-mi privesc munca cu ochii lor, ai oamenilor cărora ea le era în fond destinată. Și-au exprimat simpatia prin aplauze și zîmbete în preziua plecării mele, la sfîrșitul celei de a doua conferințe, pe care am ținut-o în aceeași sală, cînd directorul școlii a spus cîteva cuvinte de mulțumire pentru modesta mea activitate în sat. Știu că nu e mare lucru ce-am făcut acolo, însă am făcut-o din inimă. Mărturisesc cu emoție că recunoștința oamenilor simpli e un lucru dintre cele mai mari și încurajatoare pentru un artist. Ai senzația reconfortantă că ești pe drumul cel bun. Spun aceste lucruri mai cu seamă pentru tovarășii care vor pleca în viitor în muncă asemănătoare, căci convingerea mea fermă este că această acțiune are o importanță mai mare decît bănuim și că ea ar putea da rezultate însemnate dacă ar fi urmărită cu perseverență. Îmi imaginez cu mare bucurie momentul cînd prin acțiunea noastră unită și de lungă durată se va realiza sugestia, atît de frumoasă, pe care a făcut-o sculptorul Geza Vida într-o ședință la Uniune, aceea, ca toate căminele culturale din țară să fie împodobite cu opere de artă, realizate dezinteresat de către artiștii noștri atît tineri cît și vîrstnici ca semn de recunoaștere a faptului că înnoirea vieții poporului este izvorul și, în același timp, scopul artei noastre.

ARTISTUL PLASTIC — FACTOR ACTIV AL REVOLUŢIEI CULTURALE

TRAIAN VASAI

Campania de culturalizare la sate, începută după instaurarea puterii populare în ţara noastră, capătă proporţii tot mai mari, antrenînd un număr însemnat de tineri artişti plastici, scriitori, muzicieni, actori.

E un contact viu şi eficace în care artistul are nu numai rolul de simplu spectator, sau observator înarmat cu carnetul de schiţe, pe care după ce l-a umplut cu un material mai mult sau mai puţin folositor, se întoarce grăbit acasă să-l transforme în operă de artă. De astă dată artistul a venit în mijlocul ţărănimii muncitoare să-şi deschidă sufletul şi să şi-l îmbogăţească din experienţa vieţii noi a satului, împărtăşind totodată ţăranului muncitor din bagajul de învăţătură pe care mintea şi puterea creatoare a omului a acumulat-o. Cu prilejul acestei campanii, artiştii au pornit la sate să-şi îndeplinească rolul lor de factori activi ai revoluţiei culturale.

Stabilindu-ne cîtava vreme în mijlocul ţărănimii muncitoare, am pornit cu dorinţa de a populariza nenumăratele realizări ale poporului muncitor şi învăţătura Partidului, de a munci în căminele culturale, organizînd şi sprijinind activitatea brigăzilor artistice, de a ajuta pe cei ce au acolo, ca sarcină permanentă, munca culturală şi de formare, în omul simplu, a gustului pentru artă.

Cînd am plecat la munca de culturalizare am luat cu noi o serie de reproduceri după pictura şi grafica romînească şi sovietică, pe care le-am dăruit căminelor culturale.

E surprinzător interesul cu care se apropie ţăranul de lucrarea de artă. Oameni, care pînă acum au văzut puţine picturi, fie ele chiar reproduceri, reuşesc totuşi să le înţeleagă, le plac, mai mult chiar, ar dori să le aibă şi în casele lor. Am văzut în multe locuinţe ţărăneşti, înrămate la loc de cinste, reproduceri după Rembrandt, Repin şi Levitan, şi după lucrările altor artişti din plastica universală şi romînească, scoase din revista « Flacăra » sau « Ogonioc ». Deşi, se mai afirmă cîteodată că oamenii simpli au preferinţă pentru aspectul fotografic, naturalist, e cu mult mai adevărat că cei mai mulţi dintre ei pot înţelege o pictură bună, adevărată, realistă, ce merge către sinteză şi generalizarea datelor realităţii, folosind un număr cît mai mic de elemente şi mijloace spre a obţine maximum de expresivitate. Ţărănimea are nevoie de artă, de foarte multă artă, şi nu numai din aceea de mari dimensiuni, care se expune în marile săli de expoziţii şi muzee, ci şi de pictură de mici dimensiuni şi lucrări de grafică cu care să-şi împodobească locuinţele, care să-i vorbească despre oameni şi despre natură. Există la omul muncitor de pe ogoare un gust deosebit pentru arta plastică şi pentru muzică, gust care se cere satisfăcut, şi, care, la ţăran, se poate verifica pe deplin. Cea mai bună mărturie este de altfel inepuizabila noastră artă populară, sub diversele ei forme.

Acest gust pentru artă trebuie dezvoltat, format în adevăratul înţeles al cuvîntului. Prin prezenţa noastră, a artiştilor, în mijlocul ţărănimii, vom crea acesteia o posibilitate în plus de a învăţa, de a-şi lărgi orizontul.

Colectiviştii satelor noastre strîng roade tot mai bogate cu care îşi îndestulează casele lor şi întregul popor. Iar noi nu le vom putea dezvolta şi satisface gustul pentru artă numai prin vorbe. Să mergem cu arta noastră în mijlocul lor, să facem expoziţii modeste în gospodăriile colective, cum am făcut şi în alte oraşe ale ţării şi în centrele industriale. Vor fi expoziţii care vor avea un succes de public, dornic să cunoască, să înveţe, să găsească bucurii noi pentru el.

În cadrul campaniei de culturalizare, am poposit în comuna Dunavăţ, din raionul Tulcea, ultima comună pe drumul Dunării spre mare. Aici, am găsit o gospodărie agricolă colectivă, fruntaşă pe raion în anumite sectoare, şi cu numeroşi fruntaşi în producţie. Munca pe care am întreprins-o a fost acea muncă de început, care cere răbdare şi timp; muncă de lămurire, de dezgheţare, muncă de mobilizare a oamenilor la viitoarele acţiuni organizate. Le-am făcut primele cunoştinţe cu arta plastică, am încropit o modestă formaţie de cor, am colindat din casă în casă şi am stat de vorbă cu tineri şi bătrîni.

Ca urmare a trecutului în care au trăit, oamenii, care acum se trezesc la o viaţă nouă, sînt încă tăcuţi, uneori necomunicativi, închişi. Unii dintre ei pricep încă destul de greu la ce le poate folosi o intensă activitate culturală, ceea ce înseamnă că mai e încă mult de muncit, cu strădanie şi perseverenţă. Noi, de altfel, acest lucru îl avem de împlinit: să ne străduim să le deschidem inima şi mintea spre lumină, să contribuim la transformarea conştiinţei lor, la formarea uneia noi — conştiinţa socialistă.

Deplasările în uzine, pe şantiere şi la sate au permis şi pînă acum artiştilor să cunoască oamenii vieţii noi, care se plămădesc şi se călesc în măreaţa operă de construire a socialismului, şi le-au sădit o adîncă răspundere socială, ce se răsfrînge în conţinutul mobilizator cu care se îmbogăţeşte, pe zi ce trece, arta noastră nouă.

În munca sa de documentare, artistul are datoria nu numai să pătrundă în viaţa lăuntrică a omului, să-i cunoască dorinţele şi aspiraţiile; concomitent el trebuie să se ocupe şi de educaţia estetică a acestui erou nelipsit al tuturor operelor progresiste pe care le cunoaşte omenirea, iar astăzi şi spectator nelipsit al acestor opere de artă. Şi, pe lîngă educaţia estetică, ce se află în sfera directă a preocupărilor noastre, avem datoria să contribuim cu pregătirea şi cunoştinţele noastre politice şi de cultură generală, la transformarea conştiinţei acestor oameni, dintre care unii mai sînt frămîntaţi încă de prejudecăţi şi superstiţii, incompatibile cu drumul luminos pe care merge patria noastră.

Transformarea conştiinţei ţăranului şi ridicarea lui pe treapta înţelegerii fenomenelor sociale, înlesnindu-i cunoaşterea realizărilor minunate ale minţii omeneşti şi cunoaşterea năzuinţelor omenirii în actuala mişcare mondială pentru pace, în care lagărul socialist în frunte cu Uniunea Sovietică îşi aduce o contribuţie de seamă, stă în puterea noastră.

Şi, pînă cînd vom putea să înfăptuim aceasta, prin lucrările de artă, s-o facem prin viu grai, prin contactul nostru direct şi permanent cu lumea satelor, contribuind în acest fel şi la îmbogăţirea creaţiei noastre, care se va alimenta din însăşi miezul vieţii clocotitoare. Ne vom situa în acest fel pe poziţia artistului cetăţean, constructor al socialismului.

Fiecărei epoci îi corespund anumite idealuri şi aspiraţii, anumite relaţii ce se cer zugrăvite într-o formă corespunzătoare, care să slujească ideilor înaintate cu putere de expresie şi forţă de convingere. În sec. al XX-lea nu poţi să pictezi ca în Renaştere. Să învăţăm de la acei titani ai penelului şi ai dălţii, nu să-i imităm, ci *să pictăm pentru epoca noastră, pentru constructorii vieţii noi, pentru milioanele de oameni simpli care stăvilesc apele, sfredelesc munţii şi fac să răsară din pămînt uzine, fabrici şi oraşe noi.*

Să vorbim în tablourile noastre despre ei şi despre cuceririle lor, iar atunci cînd ne aflăm în mijlocul lor, nu numai să-i privim şi să avem de-a face cu ei în limita unor necesităţi egoiste (« de-a ne documenta »), ci să ne sfătuim cu ei, să le împărtăşim din cunoştinţele noastre şi să le aflăm năzuinţele şi dorinţele cele mai scumpe. Căci dezlegarea eficacităţii artei noastre n-o găsim în aprecierile sau deprecierile savante ale unor competenţi « de meserie », ci în seriozitatea unei aprecieri modeste. Or, tocmai acest lucru preţios îl putem găsi în mijlocul celor cărora se adresează şi despre care vorbeşte arta pe care o facem. Şi, cu cît conţinutul, ideile ce animă lucrarea de artă, vor fi mai apropiate muncitorului de pe ogor sau din uzină, cu atît arta noastră îi va sluji într-adevăr, iar noi ne vom face datoria de artişti ai vremii noastre.

TRAIAN VASAI, Colectiviştii ridicîndu-şi cotele pentru zile—muncă — desen şi laviu

NU SÎNT DE-AJUNS DOAR CÎTEVA CAMPANII SCURTE

CONSTANTIN BACIU

Lumea satelor noastre îmi este cunoscută din multe împrejurări ale vieţii. Răspunzînd chemării Comitetului pe ţară al Uniunii Artiştilor Plastici, am purces în campania de culturalizare spre satul Albeşti, Raionul Pogoanele, în care aveam destinaţia să-mi desfăşor activitatea, ştiind că această misiune nu se înfăptuieşte lesne. Pentru a-i vedea roadele dorite se cere din partea noastră, a artiştilor, multă stăruinţă şi mai ales o pregătire multilaterală.

Desfăşurînd munca de culturalizare în rîndul ţărănimii, pentru ca ea să păşească convinsă pe drumul socializării agriculturii, mi-am dat seama că este absolut necesar să posezi un vast bagaj de cunoştinţe generale, pe care să le poţi împărtăşi în nenumăratele convorbiri avute cu ţăranii muncitori.

Nu este deloc uşor să citeşti în sufletul şi gîndul oamenilor, să le afli dorinţele şi îndoielile, mai ales cînd aceştia trăiesc într-un mediu încă nu suficient dezvoltat din punct de vedere cultural. Pe acest considerent, pentru viitor, aşi propune ca o asemenea campanie să cuprindă mai multe luni, chiar şi un an-doi, iar cei destinaţi să plece să fie în prealabil bine iniţiaţi în cele mai diverse probleme ale activităţii agitatorice, accentuîndu-se în pregătirea lor în special asupra domeniului ideologic şi politic.

Consider de asemenea că este necesar să nu se mai trimeată doar cîte un artist, care singur fiind, cu greu poate face faţă tuturor sarcinilor cultural-agitatorice ale activităţii la sate. Mai rodnică ar fi prezenţa în aceste

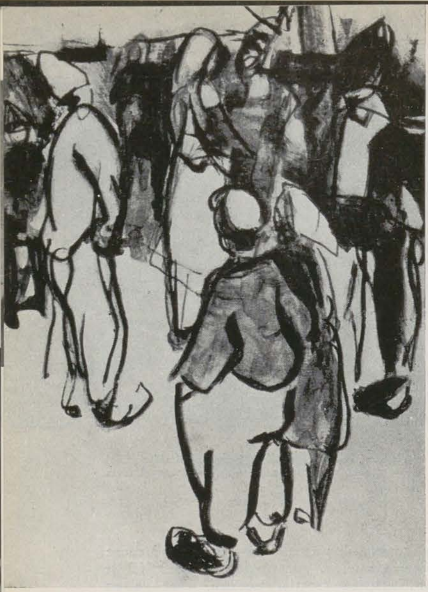

CONSTANTIN BACIU, La difuzorul satului — desen şi laviu

campanii a unor grupuri de trei-patru oameni de cultură: un artist plastic, un scriitor, un muzician, un actor, care, cu toţi la un loc, rămînînd o vreme mai îndelungată în mijlocul ţărănimii muncitoare, ar putea mai uşor să traducă în viaţă dorinţa de a sprijini intens viaţa culturală la sate.

Propun de asemenea ca munca noastră, a artiştilor plastici, în domeniul artei pe care noi o slujim, să fie îndreptată — în cadrul acestei campanii — mai întîi spre iniţierea unor cercuri de artă populară, specifice satului sau regiunii, în care cei dornici s-o practice, să creeze pe linia utilităţii zilnice a obiectelor confecţionate. Fiecare dintre noi ştie cine este creatorul artei populare şi cum acest artist anonim ne uimeşte cu măestria talentului său, măestrie perfecţionată fără nici o îndrumare. Părerea mea este că şansele de existenţă a unui cerc de artă plastică cultă, înfiinţat la sate, sînt minime şi odată cu plecarea definitivă a instructorului, zilele lui pot fi ca şi numărate. Cu totul alta va fi soarta unui cerc de artă populară, ţinînd seama de faptul că omul de la sate îşi confecţionează în permanenţă obiectele necesare vieţii, iar pe multe din ele, el şi le împodobeşte cu talent, fantezie şi mult gust artistic.

În relaţiile mele cu sătenii din Albeşti, din discuţiile purtate cu ei, am putut constata şi un alt fapt care mă îngrijorează prin influenţa negativă pe care o exercită asupra formării gustului artistic la oamenii simpli şi neiniţiaţi în tainele artei. Prin clădirile de interes public ale comunelor şi micilor orăşele, în locurile vizibile din sate, se afişează o sumedenie de afişe, popularizînd activitatea A.D.A.S.-ului, rolul Băncii agricole, însemnătatea activităţii cooperatiste la sate, etc., etc. Aceste lucrări care nu sînt întotdeauna corespunzătoare din punct de vedere agitatoric şi artistic sînt difuzate pe scară largă în lumea satelor, constituind uneori singurele reprezentante ale artei culte. Datorită marii lor însemnătăţi pentru dezvoltarea gustului artistic al ţăranului, aceste producţii trebue să poarte avizul unui control competent. Altminteri, oamenii de acolo iau drept opere valabile diferite « pseudo-producţii artistice », formîndu-şi, din păcate, un fals gust asupra ceea ce poate să însemne un afiş de calitate.

Această avalanşă către sate a afişelor şi reclamelor proaste şi sub orice nivel artistic, propun să fie curmată grabnic de către organele competente ale Uniunii Artiştilor Plastici, Fondului Plastic, precum şi de către sfaturile populare regionale şi raionale, care printr-o strînsă şi activă colaborare, pot şi trebuie să controleze riguros toată producţia acestui gen, desemnînd totodată creatori competenţi la executarea comenzilor.

ACEASTĂ ACŢIUNE TREBUIE SĂ AIBĂ O CONTINUITATE NEÎNTRERUPTĂ

ION MINOIU

Una dintre cele mai recente acţiuni organizate de Partid, menită să sprijine în chip multilateral procesul de transformare socialistă a agriculturii ţării noastre, este cea a trimiterii unui mare număr de artişti plastici, actori, poeţi, scriitori şi compozitori, în mijlocul sătenilor, pentru a sprijini activitatea culturală, artistică, pentru ridicarea nivelului de cunoştinţe generale ale ţărănimii noastre muncitoare. Cu acest prilej, artiştii au cea mai bună ocazie de a cunoaşte nemijlocit marea varietate a aspectelor noi ale vieţii de astăzi a satului, să cunoască adîncile prefaceri care se petrec în prezent în conştiinţa ţăranului muncitor, în viaţa lui de fiecare zi, fapte care prin semnificaţia lor istorică sînt capabile să inspire opere de artă de o mare veridicitate şi valoare etică. Am primit cu multă bucurie să plec la sat, printre primii artişti plastici, înţelegînd importanţa acestei acţiuni. Am fost şi mai bucuros de faptul că am putut pleca în regiunea Ploieşti, regiune ai cărei oameni şi ale cărei locuri îmi sînt bine cunoscute. Ajuns acolo am fost îndreptat către comuna Căldăreşti, din cuprinsul raionului Pogoane. Aci, oamenii m-au primit cu multă căldură şi cu un deosebit interes.

Viaţa culturală din această comună era abia la începutul ei, deoarece construirea clădirii căminului cultural de aci era numai de puţină vreme terminată. Am venit astfel în acest sat într-un moment prielnic pentru începerea activităţii culturale.

Mi-am dat de la început seama cît de bine venită era prezenţa mea în această comună, cît de importantă şi grea este începerea unei activităţi culturale.

A trebuit în primul rînd să stîrnesc sătenilor interesul pentru o astfel de activitate, să mobilizez tineretul din sat, în număr cît mai mare, pentru a închega un colectiv artistic care să desfăşoare o muncă susţinută. În felul acesta, a luat fiinţă un cor, o echipă de dansuri, una de teatru şi un cerc plastic. În realizarea acestora, am fost, în cea mai mare măsură, sprijinit de către directorul căminului cultural din comună, un deosebit şi pasionat agitator pentru crearea unei vieţi culturale în sat.

Sătenii din Căldăreşti şi-au arătat neîntîrziat aptitudinile artistice venind cu conştiinciozitate la repetiţiile echipei de dansuri, cor şi teatru, precum şi la cercul plastic. Un fapt care m-a impresionat în mod deosebit a fost setea lor de a cunoaşte cît mai multe lucruri din viaţa artistică, despre spectacolele şi actorii pe care i-au cunoscut numai în cadrul emisiunilor radiofonice, dar pe care ar dori să-i vadă pe scena căminului lor.

Numărul mare de cititori ai bibliotecii căminului cultural din Căldăreşti dovedeşte, odată în plus, setea lor pentru cultură. Am dus în acest sat, în dar din partea U.A.P.-ului cîteva reproduceri colorate după lucrările artiştilor plastici, clasici şi contemporani. De asemenea, am executat unele lucrări în prezenţa lor, ca de pildă: un decor de scenă, peisaje, portrete, schiţe, şi am realizat de asemenea, gazete de stradă. Am fost plăcut impresionat de viul interes cu care erau întîmpinate lucrările mele. Aceasta m-a ajutat să înţeleg că o acţiune de popularizare a artelor plastice la oraşe şi sate prin mici expoziţii cu opere originale sau reproduceri după lucrările clasicilor, ar avea o mare importanţă în opera de culturalizare a maselor. N-ar trebui să lipsească din nici o bibliotecă sătească mapele cu reproduceri după operele de artă.

La colţul roşu din gospodăria agricolă colectivă din comună am cunoscut colectivişti care m-au primit bucuroşi, povestindu-mi despre realizările gospodăriei lor, despre modul cum a luat ea fiinţă şi cum s-a dezvoltat mai apoi, precum şi despre faptul că printre ei lenea şi tînjala nu au ce căuta. Am luat parte la vreo cîteva clăci de tors lînă, unde se adunau laolaltă ţărani bătrîni, flăcăi şi copii, alături de femei şi fete, claca fiindu-le încă un prilej să se întîlnească, într-un fel de şezătoare. Erau bucuroşi că particip alături de ei la aceste clăci, unde desenam chipurile lor, exprimîndu-şi adesea dorinţa să revin în mijlocul lor, să le povestesc noutăţi din viaţa înnoitoare de pe toate meleagurile ţării. Prietenia care mă leagă acum de Căldăreşti mă îndeamnă să mă întorc curînd printre ei, şi pentru scopul de a realiza cîteva studii, în vederea unor viitoare compoziţii cu subiecte din viaţa nouă a satului.

Consider însă că în acţiunea de stimulare a vieţii culturale la sate, cele 30 de zile, cît timp este prezent fiecare artist acolo, sînt insuficiente pentru ca aceasta să poată cuprinde toate aspectele muncii cultural-artistice. Mai mult chiar decît atîta, găsesc că, pe lîngă faptul că această acţiune trebuie să aibă o continuitate neîntreruptă, este necesară deplasarea la sate a unor adevărate brigăzi de creatori din diferite ramuri ale artei. Colaborarea tuturor acestora va avea în vedere toate laturile activităţii culturale de masă şi — neîndoielnic — va da rezultate dintre cele mai bune în cadrul acestei campanii, pe care am salutat-o cu căldură şi la care doresc din toată inima să particip şi în viitor.

ION MINOIU, Filiţa Matache membră în G.A.C. - Căldărăşti — ulei

FIECARE ARTIST LA SATE — UN AGITATOR

SEVER MERMEZE

Sînt locuri, oameni, fapte ce nu se pot uita niciodată. Ele revin spontan în mintea noastră. Retrăindu-le, în fulgerarea unei clipe, primeşti tăria şi bucuria de a trăi, de a găsi rostul vieţii. Pentru cei ce am plecat în campania de culturalizare, satul ne-a deschis aceste comori, ne-a ajutat să vedem oameni uniţi în efortul comun de făurire a unei vieţi noi, a unei agriculturi socialiste.

La Pogoanele am ajuns, de la gara ce se află la vreo 5—6 km. de sat, cu o birjă trasă de doi cai suri de promoroacă. Aproape nimic nu mai corespunde cu imaginea satului din trecut; asfaltul, lumina electrică, căminul cultural, cele patru şcoli, biblioteca, au luat locul noroiului, beznei, superstiţiei şi analfabetismului.

Clădirea S.M.T.-ului, masivă, impunătoare, stă chezăşie pentru recolta bogată a colectiviştilor şi întovărăşiţilor. Printre multele momente trăite acolo, la gospodăria colectivă am asistat la înscrierea unui nou membru. Omul era înalt, negricios şi slab. Întrebat ce avut are, a făcut un gest spre nevastă-sa, ce stătea la o parte cu cei patru copii între unu şi opt ani.

— Iaca, pe ei îi am şi încă un loc de casă aici, în hotarul satului. Apoi o căsuţă în satul de unde mi-am luat nevasta. Omul îşi schimba greutatea corpului de pe un picior pe altul. Zîmbea încurcat.

Privirile îmi căzură pe mîinile bătătorite de muncă, crăpate de ger şi de soare.

Preşedintele colectivei mi-a prins privirea.

— Bine tovarăşe!

Iată doar o părticică din faptele trăite de mine printre pogoneni în cele aproape treizeci de zile.

Cîte fapte asemănătoare au văzut, trăit, cunoscut şi ceilalţi colegi ai mei! Ne-am întîlnit cu toţii, curînd după întoarcerea noastră. Fiecare avea de povestit ceva. Unul a realizat în satul îndepărtat unde fusese un orăşel al copiilor de Anul Nou, altul un cerc plastic, un al treilea a pictat un fundal de scenă, a ţinut o conferinţă, alţii s-au străduit să aducă în sate filme despre arta plastică, au scris lozinci, au întocmit gazete de perete. Transformaţi, rînd pe rînd, dacă era nevoie, în dulgheri, tapiţeri, decoratori, scenografi, artiştii noştri au ştiut să valorifice tot ceea ce puteau ei da, devenind de multe ori şi buni agitatori.

Răspunsul la chemarea Uniunii Artiştilor Plastici a fost entuziast şi plin de roade. Dacă vorbim de mulţumiri, apoi acelea le-am avut cu prisosinţă prin dragostea cu care am fost întîmpinaţi pretutindeni de către ţăranii muncitori. Mie personal îmi ajung drept mulţumire cuvintele unui ţăran, veteran din 1907, din comuna Padina, care, după ce i-am schiţat portretul, legînd sămînţă de vorbă cu el, mi-a spus:

— Bine aţi făcut de aţi venit să ne luminaţi şi pe noi.

SEVER MERMEZE, Pionier din Pogoanele — cărbune

RĂSPUNS CHEMĂRII

EUGEN CIUCĂ

La începutul lui decembrie, am sosit în micul orăşel Tg. Jiu, în momentul în care elevi şi eleve, muncitori şi intelectuali, într-o muncă voluntară de mari proporţii, lucrau la înfrumuseţarea parcurilor în care strălucesc prin măreţia şi valoarea lor folclorică, lucrări celebre în lumea întreagă, operele lui Constantin Brâncuşi.

Astfel, munca mea s-a încadrat, pe baza unui program amănunţit şi de durată, în acţiunea locală de înfrumuseţare a oraşului, de conservare a lucrărilor de artă. Răspunsul nostru, al artiştilor, la chemarea adresată de către U.A.P. a dovedit cît de folositoare poate fi prezenţa noastră în mijlocul maselor şi cît de mare este setea lor de cunoaştere. Activitatea desfăşurată în numeroase colţuri ale ţării de către artişti de teatru, operă, scriitori, muzicieni, precum şi artişti plastici, a lăsat primele sale roade de culturalizare, prin sprijinirea echipelor de dansuri, de teatru, a cenaclurilor de cultură generală, de studiu politic, cercuri de pictură, sculptură, expoziţii, etc. Astfel că din această formă nouă de contact cu viaţa de la ţară, cu ocazia primei noastre consfătuiri, la înapoiere, nenumăraţi artişti, au cerut să li se permită continuarea activităţii începute, plecînd imediat înapoi, pînă la terminarea ei definitivă.

Contactul nostru cu oamenii muncii sau cu ţăranii, s-a dovedit destul de folositor, mai ales din momentul cînd ei şi-au dat seama că prezenţa noastră la sate nu constituie o scurtă vizită, ci că şederea o vreme mai îndelungată printre ei are drept scop sprijinirea nemijlocită a activităţii cultural-artistice locale. Dorinţa de cunoaştere a ţărănimii muncitoare este nelimitată; cît am stat la Tg. Jiu, toţi doreau să afle cîte ceva despre Brâncuşi, despre valoarea artistică a operelor de artă din localitate, despre modul cum se realizează o sculptură, despre expoziţii şi artişti, cît şi despre alte probleme similare.

De încrederea cu care am fost cinstiţi, prin trimiterea noastră în această muncă deosebit de importantă, noi ne-am achitat pînă acum doar în parte. Vom continua să dăm cît mai mult din avuţia noastră spirituală, spre bucuria acelora care îşi dau seama că hrana culturală este atît de necesară vieţii noastre. Uniunea Artiştilor Plastici va trebui să-şi organizeze astfel munca în viitor, încît să poată răspunde imediat la necesităţile apărute pe teren. Astfel se impune organizarea unor discuţii cu cei care au fost deja la ţară, pentru a împărtăşi din experienţa lor celor care vor pleca în seriile următoare. Se impune de asemenea pregătirea unor materiale, cum ar fi reproducerile de artă, care să servească artiştilor ca material documentar de expunere. Totodată, se impune necesitatea alcătuirii unor echipe în care artiştii plastici să colaboreze cu regizorii şi actorii pentru realizarea de decoruri şi pregătirea de spectacole pentru casele de cultură de la sate. Activitatea artistului plastic se mai poate desfăşura şi direct prin expoziţii, cu material realizat la faţa locului, prin conferinţe, privind activitatea artistică din U.R.S.S. şi ţările de democraţie populară, precum şi din ţara noastră. O neîntîrziată legătură mi se pare că trebuie făcută între toate uniunile de artişti pentru ca munca lor să fie coordonată în vederea unui succes deplin al muncii de culturalizare.

Am contribuit la împodobirea cu reproduceri de artă, a sediului P.M.R. raional Tg. Jiu, Casei de Cultură şi Sfatului Popular al oraşului. Colaborarea noastră a cuprins de asemenea organizarea « micului oraş al copiilor », precum şi cîteva proiecte pentru decorurile necesare Teatrului din Tg. Jiu.

Cred că în viitor, munca de culturalizare va trebui să fie susţinută de către echipe, alcătuite din diferite ramuri ale artei. Munca va fi astfel întregită. Cu privire la timpul de lucru, consider că artiştii pot merge la sate şi în restul anului în vederea muncii de culturalizare, obţinînd astfel şi timpul liber pentru realizarea activităţii de creaţie personală.

Legătura dintre sat şi artist s-a făcut de această dată nemijlocit, spontan, natural. Rezultatul mi se pare măreţ, iar drumul deschis, demn de urmat.

EXPOZIŢIA BIENALĂ A ARTIŞTILOR AMATORI

VASILE DRĂGUŢ

LIANA PETRUŢIU, La piaţă — guaşă

Expoziţia bienală republicană a artiştilor amatori a reprezentat o încununare a unui impresionant număr de expoziţii deschise anterior în casele de creaţie, în raioane şi regiuni, expoziţii care au cuprins zeci de mii de lucrări de pictură, sculptură şi grafică, arte decorative şi aplicate, semnate de către mii de creatori ridicaţi din rîndurile muncitorilor, ţăranilor şi intelectualilor, modeşti iubitori de frumos, a căror dăruire pentru artă se investeşte cu ceva din eroismul epocii noastre.

După o zi de rodnică muncă, modeştii autori ai lucrărilor expuse în atîtea expoziţii locale, se adună în sălile luminate ale caselor de creaţie sub semnul aceluiaşi elan creator. Cîteodată, ca în cazul lui Marin Vasile, artiştii amatori sînt nevoiţi să facă zeci de kilometri cu trenul pentru a ajunge la cercul de creaţie populară, unde, sub grija atentă a instructorului, pot deprinde cîte ceva din tainele artei pe care vor să o slujească. Recunoaştem în creşterea mişcării artiştilor amatori unul din numeroasele aspecte ale procesului de culturalizare a maselor care se înfăptuieşte în ţara noastră, un simptom al ridicării gradului de educaţie estetică a maselor largi de muncitori din toate domeniile. Rezultatul justei politici condusă de Partid în acest sector de activitate este punerea în valoare a unui număr impresionant de energii creatoare, pe al căror stimulator fundament se va înălţa edificiul unei mişcări artistice de calitate.

Simptomatic este deasemeni faptul că în actuala expoziţie bienală numărul cel mai mare de lucrări este datorat muncitorilor, care se apropie cu sporită căldură de tot ceea ce reprezintă producţie artistică, ai cărei creatori devin ei înşişi. Faptul că arta de amatori nu mai este apanajul unui grup restrîns de intelectuali, ci devine un bun comun al tuturor oamenilor muncii, este îmbucurător nu numai pentru că în felul acesta vor fi descoperite mereu mai multe talente artistice ci şi pentru că se asigură pătrunderea în mase a operelor de artă valoroase, al căror mesaj artistic va fi mai uşor înţeles.

Numărul crescut, cu fiecare an, al vizitatorilor de muzee nu este lipsit de legătura cu intensificarea mişcării artistice a amatorilor care se dovedeşte a fi unul din mijloacele cele mai eficace în procesul de educare artistică a maselor. Un artist amator, oricît de stîngaci, exercită o influenţă nemijlocită asupra mediului înconjurător, asupra familiei, asupra prietenilor, asupra tovarăşilor de muncă din care se pot recruta alţi amatori, extensia acestui proces de « contaminare » fiind o realitate lesne de urmărit.

Dar, creşterii numărului de artişti amatori îi mai corespunde şi o sporire a exigenţei, îmbunătăţirea lucrărilor expuse fiind evidentă de la expoziţie la expoziţie.

În acest sens, expoziţia din acest an este foarte generoasă, lucrările de calitate fiind, relativ, multe.

De o mare sensibilitate coloristică, lucrările semnate de Gh. Brădăţeanu (Iaşi): « Constructori », « Peisaj », « Flori », « Peisaj industrial », reţin atenţia prin fiorul lor artistic de o intensă vibraţie. E vorba aici despre un artist care are tot ce trebuie pentru a depăşi stadiul de amatorism, realizînd opere de o ţinută superioară. Această convingere ne este întărită de participarea la expoziţia interregională a artiştilor plastici de la Iaşi, din decembrie 1957, cînd lucrările sale au fost remarcate printre reuşitele expoziţiei.

Cu o viziune coloristică mai gravă, în « Peisajul industrial » Carol Konyves (Cluj) vădeşte reale calităţi de observator, dublate de o mare capacitate de selecţie, de echilibrare compoziţională.

Tente uşoare, culori puţine, dar armonizate cu supleţe, caracterizează « Peisajul industrial » realizat de Adrian Maftei (Bucureşti); de asemenea, « Peisajele » lui Costache Horia (Bucureşti), de o remarcabilă fineţe.

Plină de vervă, guaşa « La piaţă » a Lianei Petruţiu (Bucureşti) surprinde prin prospeţimea notării mişcării, prin explozia coloristică echilibrată de vigoarea construcţiei. Notabile, prin viziunea largă, cuprinzătoare, sînt peisajele lui Traian Ionescu, de asemenea portretele lui Valer Ionescu (Hunedoara), care, dincolo de stîngăciile exprimării, impresionează prin căutarea pasionată a gîndurilor celor portretizaţi.

Mai puţin reuşite, dar nu mai puţin emoţionante ca efect sînt încercările de compoziţie. Cristache Teofil, C. Rusu, M. Aştilean şi alţii, sînt autorii unor compoziţii în care stîngăciile nu pot nimici convingerea sincerităţii cu care aceşti artişti amatori s-au apropiat de motivul muncii, pe care ei înşişi îl cunosc prea bine.

Mai slab reprezentată, sculptura numără totuşi cîteva lucrări interesante care dovedesc că secolele lipsite de sculptură din trecutul feudal nu au anulat posibilităţile poporului nostru de a se exprima în acest gen artistic. « Sudor » de Vasile Rusu (Cluj), « Portret » de Carmen Hristescu (Bucureşti), « Lev Tolstoi » şi « Prof. Albu Hercule » de Artur Hoffman (Ploieşti), relieful în lemn, cu reale calităţi decorative, « Odihnă la cîmp », de Ioan Gyarmati (Sinivaş-Mureş) şi, mai ales, « Turnător » de Budai Oliver (Cluj), în care este redat cu sugestivitate momentul probei oţelului, sînt toate lucrări în care aptitudinile pentru sculptură sînt mai mult decît evidente.

La grafică, locul cel mai important îl ocupă grupul de gravori amatori din Lupeni.

Gravurile semnate de Ion Tircă, Vasile Viorel, Valeriu Petrişor, Felicia Sculy, se cuvin menţionate nu atît pentru calitatea lor artistică — care nu lipseşte — cît pentru prezenţa lor bogată în semnificaţii. În gravură vedem nu numai posibilitatea unei arte cu acces în pături largi, ci şi o artă de tradiţie, de la care sîntem în drept să cerem foarte mult.

Printre expozanţii de la grafică, l-am remarcat pe acuarelistul tulcean Constantin Găvenea, o cunoştinţă mai veche din expoziţia interregională a artelor plastice de la Bucureşti, de asemenea pe Zoltan Gamezi (Sf. Gheorghe), autorul unui frumos « Peisaj », pe Cantemir Rişcuţia (Bucureşti), care semnează un « Portret » de o remarcabilă fineţe.

Arta decorativă şi aplicată ocupă un loc însemnat în expoziţie. Din păcate cele mai multe lucrări poartă pecetea profesionismului, a artizanatului (obiectele în piele, mai ales, de asemenea serviciile de porţelan, expuse de Isac Brül şi de Lenke Simion, sau vasele datorate lui Bojidar Milencovici, un excelent ceramist, dar care funcţionează în această specialitate la Institutul de Arte Plastice din Bucureşti).

Mai autentice, chiar dacă-s mai stîngace, mi s-au părut gravurile în iască ale lui Iacob Zigmond (Odorhei), obiectele de os ale Julianei Cengher (Reghin), caseta de lemn a lui Alexandru Săndulescu (Bucureşti), bluza cu motive populare lucrată de Viorica Tănase, ori marama Mariei Muscalu, de asemenea micile păpuşi statuare în lemn ale lui Gh. Gheorghiţă din Tg. Neamţ.

Ne-am oprit asupra tuturor acestor nume cu bucuria de a semnala cîţiva dintre artiştii amatori ale căror eforturi creatoare sînt călăuzite de o dragoste autentică pentru frumos. În acest sens, am regretat că expoziţia n-a avut un catalog, care ar fi prilejuit tuturor expozanţilor satisfacţia binemeritată de a-şi vedea numele înscris într-o expoziţie bienală republicană. Sînt stimulente a căror importanţă nu trebuie subestimată.

Dar, dincolo de tot ceea ce constituie aportul pozitiv al acestei expoziţii, pe marginea lucrărilor expuse, se ivesc şi alte constatări. Pentru că, aşa cum vom încerca să arătăm, problema nu poate fi limitată la semnalarea unei expoziţii de amatori ca simptom definitoriu pentru o mişcare de masă caracteristică prezentului.

Dincolo de efortul creator, sincer şi valoros ca atare, se cuvine să atragem atenţia asupra faptului că în numeroase lucrări se simte tendinţa de a imita, de a pastişa reţete proprii pictorilor sau sculptorilor de profesie. Din acest motiv, multe lucrări sînt private de fiorul artistic autentic, amatorismul căzînd în diletantism.

« Baletistele » semnate de Paula Ciocazan se vor lucrate în maniera lui Degas, după cum schiţele lui C. Rusu, pe care l-am remarcat mai sus, şi căruia îi recunoaştem reale posibilităţi, sînt prea evident tributare pastelurilor lui Eugen Crăciun.

Se mai întîmplă, aşa cum am semnalat, cînd a fost vorba de arta decorativă şi aplicată, să ne întîlnim cu lucrări de artizanat care nu-l descoperă pe amator ci pe practicianul cu experienţă, uneori pe profesionist. Asemenea lucrări pot induce în eroare pe ceilalţi amatori cari, sau vor fi descurajaţi, sau vor încerca să le imite şi — bineînţeles — autenticitatea va fi sacrificată. Or, problema autenticului în arta de amatori este o problemă centrală. De rezolvarea ei depinde în bună măsură dacă mişcarea artistică de amatori va fi o rudă săracă a artei profesioniste sau dimpotrivă va găsi în ea resursele care s-o valideze definitiv în faţa iubitorilor de frumos.

Pentru că întrebarea esenţială în acest moment ni se pare aceasta: poate deveni mişcarea artistică de amatori o mişcare artistică de sine stătătoate, care, în limitele amatorismului, să producă opere autentice a căror valoare să nu fie adumbrită de pastişarea artei profesioniste? Poate, adică, mişcarea artistică de amatori să reprezinte la un alt nivel ceea ce în trecut era şi este încă arta populară? Sau, altfel formulat, poate deveni mişcarea artistică de amatori un mijloc de acumulare a energiilor creatoare ale poporului, un tezaur de creaţie artistică, o sursă vie de inspiraţie pentru arta cultă?

Neîndoelnic, da!

Dar, pentru aceasta, amatorismul nu trebuie să fie tributar artei culte, chiar dacă va găsi în ea o sursă pentru îmbogăţirea mijloacelor de expresie, nu trebuie să-şi piardă identitatea pe care i-o conferă sinceritatea nealterată a emoţiei artistice.

O artă de amatori uscată e comparabilă cu un mugur ofilit, în fond o promisiune nerealizată.

Rolul de îndrumător al caselor de creaţie populară s-a dovedit a fi eficace în acţiunea de stimulare a creaţiei artistice de amatori. Credem însă că se poate obţine mai mult. Recrutînd mereu un număr mai mare de artişti amatori, grija îndrumătorilor trebuie să se îndrepte spre valorificarea energiilor lor creatoare, dar cu respectarea integrităţii prospeţimei şi viziunii lor despre frumos.

Executarea de studii după mulaje sau după reproduceri de opere de artă vestite este de un înşelător ajutor pentru artistul amator care, depăşit de modelul său, va încerca totuşi să-l imite, îşi va silui propria personalitate şi în loc de notaţii modeste dar seducătoare prin sinceritatea lor autentică, amatorul se va risipi în epigonice încercări.

Legătura directă, nemijlocită, a creatorului amator cu munca, cu tot ceea ce reprezintă mediul constructorilor socialismului, poate inspira în lucrările sale artistice prezenţa unui suflu cu totul deosebit de ceea ce oferă în general arta cultă, în care complexitatea gîndului conduce la viziuni mai generalizatoare, din care adeseori lipseşte savoarea exprimării prompte. Or, tocmai această exprimare deschisă, nemascată, se cere a fi păstrată în arta artiştilor amatori, care poate deveni trezorierul unui foarte vast bagaj sufletesc, necontenit primenit de sensibilitatea oamenilor din masă cu care vine in imediat contact.

ARTUR HOFFMAN, Prof. Albu Hercule — ghips patinat

Că valoarea unui asemenea material este imensă este de prisos să argumentăm.

Bogată în resurse şi autentică în exprimare, arta creatorilor amatori recrutaţi din rîndul muncitorilor va înceta să existe ca o sucursală sau ca o concurentă neajutorată a artei culte, pentru a se oferi cu valori noi, în faţa cărora iubitorii de artă să nu poposească cu zîmbete de înţelegere paternă, ci cu entuziasmul pe care îl reclamă o creaţie cu adevărat inspirată.

Fenomen de masă, specific revoluţiei culturale din ţara noastră, mişcarea artistică de amatori trebuie să fie mai aproape de spiritul artei populare, pe care îl poate investi cu semnificaţii noi, proprii epocii noastre.

Evident că nu trebuie pierdute din vedere cazurile cînd un artist amator, excepţional dotat, poate să se ridice la nivelul artei culte. Asemenea elemente trebuie ajutate şi promovate. Dar asemenea cazuri nu sînt curente şi nu în acest spirit credem că trebuie să fie organizată îndrumarea artiştilor amatori.

Pastişa, imitarea servilă, diletantismul, ucid din faşă energiile creatoare ale amatorilor care, altminteri, pot fi autorii unor opere de autentică simţire artistică.

Un muncitor, un ţăran, creatori de frumos, chiar exprimîndu-se stîngaci, vor spune mult mai mult şi mai convingător despre viaţă dacă vor vorbi pe limba lor decît împrumutînd o limbă străină.

Culegătorii de folclor semnalează în fiecare zi producţii noi cari dovedesc că acum, în zilele noastre, se naşte un nou folclor, izvorît din viaţa nouă a oamenilor muncii din ţara noastră, un folclor care vorbeşte de înfăptuirile socialismului, despre biruinţa omului asupra trecutului. Năvalnic şi viguros, acest nou folclor nu are încă un echivalent în arta plastică de amatori, tocmai din cauză că pînă acum a rămas remorcat la arta cultă.

În faţa îndrumătorilor casei de creaţie populară, în faţa tuturor lucrătorilor de specialitate, stă nobila misiune de a ajuta arta de amatori să iasă din acest impas. Amploarea mişcării artistice de amatori, resursele de care dau dovadă artiştii recrutaţi din rîndul maselor de muncitori, sînt o chezăşie a succesului acestei acţiuni, demne de tot entuziasmul.

GH. BRĂDĂŢEANU, Peisaj industrial — ulei

DIN MIŞCAREA PLASTICĂ A REPUBLICII POPULARE CHINEZE

— Artiştii chinezi în mijlocul poporului lor —

Revoluţia tehnică la sate — pictură murală

În R. P. Chineză se desfăşoară o puternică mişcare de răspîndire a artei în mijlocul poporului muncitor. Tot mai mulţi artişti îşi părăsesc activitatea din mediul izolat al biroului sau al atelierului, mergînd în mijlocul oamenilor muncii, în fabrici sau pe ogoare, pentru a lua efectiv parte la procesul de producţie, îndeletnicindu-se în timpul liber cu pictura.

Astfel, un grup de 30 de artişti din capitala Chinei s-au stabilit în regiunea deluroasă din Tunhua, în partea apuseană a regiunii Hopei. Muncind cot la cot cu ţăranii, ei au dat dovadă de mult entuziasm în munca depusă pentru sporirea producţiei de cereale, iar în timpul liber, inspirîndu-se din frumuseţea naturii înconjurătoare şi a muncii pe care au împărtăşit-o din plin, artiştii au creat o seamă de picturi murale, transformînd pereţii caselor ţărăneşti într-o adevărată galerie de artă sub cerul liber. Folosind un desen îndrăzneţ şi culori vii, vesele, ei au creat adevărate fresce, înfăţişînd aspecte variate din munca ţăranilor pe ogoare, grupuri de ţărani învăţînd laolaltă, reflectînd bunăstarea şi belşugul, rezultate ale colectivizării tot mai largi a agriculturii in R. P. Chineză.

În sate, artiştii au pictat cu litere imense, lozinci despre transformarea naturii şi binefacerea electrificării satelor.

Folosind o seamă de sugestii ale celor veniţi să privească cum se desfăşoară munca lor, şi stimulaţi de interesul deosebit pe care-l manifestă muncitorii de pe ogoare, faţă de producţia artistică, pictorii au înţeles că în această ambianţă sînt în stare să termine, într-un timp scurt, lucrări care în atelier ar fi necesitat luni de zile.

Ţăranii care i-au îndrăgit, le-au stat la dispoziţie cu multă voie bună, ca model, fiind admiratori plini de entuziasm şi în acelaşi timp critici severi, arătînd artiştilor că ei înţeleg pictura ca pe ceva viu care trebuie să vorbească minţii şi inimii lor.

Pictorii chinezi au constatat că lucrînd cot la cot cu ţăranii, cunoscînd îndeaproape viaţa lor, cu noile ei aspecte, împărtăşind simţămintele lor, arta capătă o chemare mai largă, mai adîncă. Şi, astfel, pictorii s-au pătruns mai adînc de principiile fundamentale ale artei contemporane din noua Chină şi anume că nivelul artistic se poate ridica efectiv numai atunci cînd arta se sprijină puternic pe aprecierea largă a poporului — a muncitorilor şi ţăranilor.

Activitatea artistică desfăşurată în mijlocul poporului, a luat forme deosebite în diferitele centre ale Chinei. Aşa de pildă, în alte părţi ale regiunii Hopei, la Fengien, o seamă de artişti au colaborat cu pictorii amatori din cluburile cooperativelor agricole, realizînd 52.125 picturi murale. Artiştii au împărţit din tehnica lor tinerilor din mediul rural, fiind în acelaşi timp îndrumători ai mişcării artistice şi ai vieţii culturale a satelor.

În oraşe, arta s-a mutat din galeriile de artă şi din ateliere, în stradă, în mijlocul poporului.

La Pekin, studenţi ai Facultăţii şi ai Academiei centrale de artă, au lucrat timp de o săptămînă, realizînd 544 picturi murale de-a lungul străzilor mai importante ale oraşului. Folosind genul popular al tăieturilor de hîrtie sau tradiţionalul gen al picturii de anul nou, cu forme stilizate, ei au înfăţişat muncitori în timpul lucrului, gospodine plecînd la fabrică, grădiniţe de copii, etc.

Un alt gen foarte răspîndit în arta chineză contemporană îl constituie afişele, ilustrînd satul în producţie. În perioada cotropirii Orientului mijlociu de către trupele americane şi engleze, mulţi artişti au folosit în creaţiile lor teme ilustrînd solidaritatea cu popoarele arabe.

La cererea Federaţiei pentru popularizarea ştiinţei pe întreaga Chină ca Academia centrală de artă să întocmească o serie de afişe cu tema programului naţional al agriculturii, 70 de studenţi şi membri ai Facultăţii de artă, printre care şi profesori specializaţi în pictura tradiţională chineză, în pictura în ulei şi în grafică, au răspuns acestei chemări, realizînd 75 de afişe artistice, într-un timp record de numai 2 luni, muncind în timpul lor liber.

La Tiensin, peste o sută de artişti profesionişti şi amatori au realizat 200 de picturi murale, schimbînd peste noapte aspectul străzilor comerciale în galerii de artă.

Reclamele comerciale au fost pretutindeni înlocuite cu panouri artistice oglindind linia generală a construcţiei socialiste iar vitrinele s-au transformat deopotrivă, expunînd imagini adecvate.

La Sunkin s-au creat adevărate galerii de artă în localuri publice, cinematografe, parcuri, centre comerciale.

Un grup al Centrului artei populare deleagă reprezentanţi care organizează munca culturală în fabrici, întreprinderi şi unităţi comerciale, dispunînd şi de o expoziţie mobilă a lucrărilor de amatori, pe diferite teme.

Cluburi muncitoreşti, o seamă de fabrici, uzine şi şcoli, îşi creiază propriile lor galerii de artă, îmbrăţişînd genuri variate ca: pictură, artă grafică, caricaturi, etc.

La Canton artiştii şi scriitorii au colaborat strîns, organizînd împreună « O expoziţie de poezie şi pictură la colţ de stradă ». În anumite zile, un poet citeşte una din poeziile sale iar un artist plastic, inspirîndu-se din această lectură, se oferă să creeze pe loc o lucrare pe această temă. Cîteodată pictorul ia iniţiativa şi poetul se inspiră din lucrarea realizată. Această iniţiativă s-a bucurat de mult succes şi în cîteva zile s-au înjghebat peste o sută de asemenea « colţuri de poezie şi pictură ».

La Şanhai, în istoria picturii tradiţionale chineze, s-a înscris nu de mult o nouă pagină. O seamă de artişti ai acestui mare centru, care altădată priveau cu dispreţ arta pusă în slujba unui scop practic şi ale căror opere au fost deseori considerate ca rupte de realitate, activează actualmente în domeniul artei aplicate. Lucrînd cot la cot cu meşteşugarii, ei şi-au propus să folosească minunatele lor desene tradiţionale pentru a perfecţiona motivele decorative ale porţelanurilor, olăriei, emailurilor, broderiilor. Unsprezece cunoscuţi pictori şi-au părăsit posturile lor de la Academia de arte din Şanhai pentru a-şi duce munca în fabricile de emailuri, unde îşi împletesc talentul de creatori reputaţi de desene decorative cu modelarea olăriei, iar seara, predau lecţii muncitorilor din fabrici despre tradiţionala pictură chineză.

(Din « China Reconstructs »)
No. 11/1958

EXPOZIŢIA DE STAMPE POPULARE DE LA MOSCOVA

Recent a fost inaugurată la Moscova o expoziţie de vechi stampe populare ruse, denumite « lubok ».

Acest gen de stampe, cuprinzînd imagini populare de o mare varietate, a apărut în Rusia la începutul sec. al XVII-lea. Timp de aproape trei secole, aceste stampe s-au bucurat de o largă apreciere, împodobind deopotrivă palatele boierilor ca şi izbele sărace ale ţăranilor.

Cîntec rusesc — stampă populară

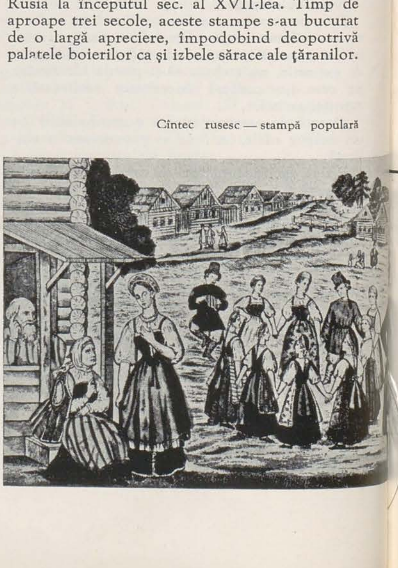

COMORILE DE ARTĂ ALE MUZEELOR GERMANE SALVATE DE CĂTRE ARMATA SOVIETICĂ RESTITUITE POPORULUI GERMAN

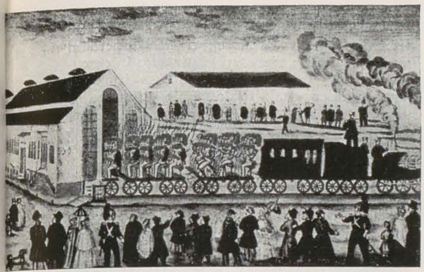

Plecarea celui de al doilea tren din Moscova la Petersburg — stampă populară

În marea lor majoritate, desenele au stilul caracteristic al vechii picturi ruse, al icoanelor și frescelor. « Lubok »-ul este decorativ, imaginile sale sînt grăitoare, subiectele interesante și coloritul viu.

Este interesant faptul că gravurile, care în sec. al XVII-lea și începutul sec. al XVIII-lea se făceau pe lemn, iar în sec. al XVIII-lea pe metal, erau opera unor țărani care învățaseră singuri această artă, iar coloritul stampelor era executat de țărănci.

Acest gen decade la sfîrșitul sec. al XIX-lea, cînd se dezvoltă cromolitografia industrială.

Stampele populare vechi au cunoscut o largă răspîndire, totuși n-au interesat decît în foarte mică măsură pe colecționari. La sfîrșitul sec. al XVIII-lea, cîțiva rari colecționari încep să se intereseze de stampe, iar exemplarele achiziționate atunci, sînt azi exemplare unice. În anul 1881, un pasionat colecționar și mare cunoscător al genului « lubok », D. Rovinski, editează o lucrare vastă în cîteva volume care constituie un bilanț a 20 de ani de cercetări și selecționare de material artistic.

Stampele « lubok » au exercitat o puternică influență asupra celorlalte ramuri ale artei populare și numeroase teme ale imaginilor de pe stampe se regăsesc pe plăci de faianță, pe vase, jucării, etc.

Acest izvor, veșnic viu, al artei populare, a inspirat pe numeroși pictori ruși.

(Din « Les Nouvelles de Moscou »)
No. 95 (266)

Cercurile germane sînt viu impresionate de restituirea, de către Uniunea Sovietică, poporului german, a comorilor de artă de neprețuită valoare, salvate în timpul celui de al doilea război mondial de către Armata Sovietică.

Oamenii sovietici au un adînc respect și o mare dragoste pentru cultura și arta tuturor popoarelor. De aceea, ostașii și ofițerii sovietici, care au luptat cu atîta eroism pentru înfrîngerea hitlerismului, au salvat, de sub ruine și dărîmături, deseori cu mari sacrificii și cîteodată cu prețul vieții, numeroase capodopere ale marilor maeștri ai picturii și sculpturii universale, din muzeele germane din Berlin, Gotha, Leipzig, Dresda, etc.

Uniunea Sovietică a hotărît să restituie poporului german aceste comori de artă, organizînd cu aceste colecții la Moscova și Leningrad o expoziție de pictură și sculptură, înainte de înapoierea lor în Germania.

Printre obiectele acestor colecții figurează o seamă de opere de mare valoare artistică și istorică, din epoci îndepărtate ca: antice monumente de artă egipteană, datînd de cîteva secole înaintea erei noastre, o operă a celebrului sculptor grec Scopas din sec. al IV-lea înaintea erei noastre, ca și o seamă de capodopere ale pictorilor și sculptorilor aparținînd sec.: al XVI-lea, XVII-lea, XVIII-lea, XIX-lea și al XX-lea, ca: Sandro Boticelli, L. Cranach, Menzel, Rubens, Rembrandt, Fr. Hals, Houdon, Goya, Rodin, etc.

Profesorul Otto Nagel, președinte al Academiei de Arte Germane, își exprimă, într-o scrisoare, sentimentele sale de adîncă recunoștință față de Uniunea Sovietică, spunînd printre altele:

« Datorită hotărîrii generoase a guvernului « sovietic, muzeele noastre vor primi neprețuitele opere de artă salvate în haosul ultimelor zile ale dominației hitleriste.

« Colecțiile noastre vor găsi din nou aprecierea de care s-au bucurat muzeele noastre, « redevenind un punct de atracție și de pelerinaj al amatorilor de artă ai diferitelor națiuni.

« Cetățenii Republicii Democrate Germane « apreciază acest act de prietenie al Uniunii « Sovietice. Ei cunosc foarte bine vandalismele « săvîrșite de bandiții fasciști, care au prădat « și au devastat muzeele țărilor ocupate de « dînșii. Chiar în Germania, un număr de « 10.000 de opere de artă, aparținînd unor « colecții naționale, au fost pierdute, fiind « arse, și o parte vîndute în Elveția. În acest « mod « legal », colecțiile americane au achiziționat numeroase opere de artă ale muzeelor « germane și nimeni nu se gîndește azi să « le restituie adevăratului lor proprietar, poporului german.

« Uniunea Sovietică, care avea dreptul la « compensații, față de pierderile imense pe « care le-a suferit, a dat dovadă de solidaritate « socialistă față de țara prietenă, Republica « Democrată Germană. Admirînd, din nou, în « muzeele noastre, operele marilor maeștri, « noi, nu vom uita niciodată, și ne vom gîndi « cu o profundă recunoștință, că acest lucru « a fost posibil numai pentru că obiectele de « artă au fost salvate și păstrate pentru posteritate, de către oamenii sovietici.

« Eu mulțumesc, mulțumesc din toată inima oamenilor sovietici ! »

Direcția Generală a colecțiilor de artă din Dresda a inițiat o seamă de măsuri pentru ca operele de artă restituite de către Uniunea Sovietică, să poată fi puse cît mai curînd la dispoziția publicului.

Astfel a fost programată deschiderea la Albertinum, a unei expoziții speciale care să fie accesibilă publicului timp de un an, cu începere de la 15 februarie 1959.

De asemenea, a fost planificată editarea unor publicații de specialitate: cataloage, mape cu reproduceri ale operelor de artă restituite de către U.R.S.S., cărți poștale ilustrate și o seamă de albume de artă.

(Din « Femme de nos jours »)
No. 8/1958
și (*« Bildende Kunst »*)
No. 10 și 11

E C O U R I D E P E S T E H O T A R E

În localul Academiei Regale de Artă din Londra a fost deschisă, într-un cadru festiv, prima expoziție de artă plastică rusă și sovietică, cuprinzînd 122 de pînze.

Lucrările deosebit de variate, cu un interesant conținut tematic, aparținînd unor maeștri celebrii ai picturii ruse și sovietice, ca de pildă: V. A. Tropinin, K. P. Briulov, O. A. Kiprenski, A. G. Venețianov, A. A. Ivanov, I. K. Aivazovski, V. E. Makovski, V. V. Veresciaghin, A. K. Savrasov, I. I. Șișkin, V. G. Perov, I. E. Repin, V. I. Suricov, I. I. Levitan, M. A. Vrubel, precum și o seamă de pînze ale remarcabililor pictori K. S. Petrov, Vodkin, K. F. Iuon, M. B. Grekov, B. N. Iacovlev, P. P. Koncealovski, A. A. Deineka, Kukriniksî, M. S. Sarian, S. V. Gherasimov, V. A. Serov, etc. oglindesc creațiile artistice ale unei lungi perioade din istoria artei plastice ruse.

Iconografia rusă este deasemenea bogat reprezentată. Lucrările prezentate în această expoziție au fost puse la dispoziție de către importante muzee și galerii de artă din Leningrad, Moscova, Kiev, Saratov, Vologda, etc.

Expoziția de pictură rusă și sovietică a trezit un viu interes atît în cercul plasticienilor, al criticilor de artă cît și în masele largi ale publicului englez.

O seamă de cunoscuți pictori englezi și-au exprimat admirația față de minunatele realizări ale picturii ruse și sovietice atît de grăitoare, care se adresează privirilor într-un limbaj pe înțelesul tuturor, în limbajul artei adevărate.

Președintele Academiei Engleze de Artă, Charles Willer, a făcut aprecieri foarte elogioase cu privire la lucrările expuse, arătînd că în anul 1960, Academia de Artă în colaborare cu Consiliul Artistic al Marii Britanii, vor organiza în Uniunea Sovietică o expoziție cuprinzînd operele unor maeștri ai picturii engleze ca și cele mai bune lucrări ale unor pictori englezi contemporani.

(Din « Sovetskaia Kultura »)
Ianuarie 1959

În nenumărate oraşe importante din Europa, sînt organizate expoziţii ale artei maghiare. Aşa, de pildă, expoziţia cu tema « Arta revoluţionară maghiară », care s-a bucurat de mare succes la Moscova şi Leningrad şi apoi la noi în ţară, a fost curînd deschisă la Tallin (R. S. S. Estonă).

În Belgia, au fost de asemenea deschise două expoziţii ale artei maghiare. La Anvers, la Galeria de Arte « Wymen » au fost expuse 250 de pînze reprezentative pentru pictura maghiară.
La Charleroi, în cadrul expoziţiei internaţionale « Omul şi munca », figurează o seamă de interesante tablouri ale unor cunoscuţi pictori maghiari.

Galeria de Arte din Dresda a luat iniţiativa organizării în străinătate a unor expoziţii cuprinzînd valoroase tablouri din fondul său artistic.
De un mare interes s-a bucurat expoziţia deschisă la Galeria Naţională de Artă din Sofia, cuprinzînd 75 de tablouri valoroase, ale Galeriei de Artă din Dresda, printre care figurează opere ale lui Tizian, Rafael, Rubens, Carracci, Van Dyck, Frans Hals, etc.

La Sofia a fost inaugurată o expoziţie de schiţe, desene şi acuarele, datorate studenţilor Institutului de Arte Plastice din Dresda, care au făcut practică timp de trei săptămîni, în diferite localităţi din Bulgaria.

(*Din « Bildende Kunst »)*
Nr. 10 *şi* 11

Cu prilejul zilei închinate victimelor fascismului, Clubul oamenilor de creaţie din Berlin a organizat o expoziţie de artă plastică cu tema: « Persecuţii şi rezistenţă », cuprinzînd lucrări ale artiştilor: Herbert Bergmann, Hannack, Fritz Cremer, Peter Edel, Wolfgang Frankenstein, Rene Graetz, Waldemar Grizmek, Lea Grundig, Leo Haas, Walter Howard, Hans Kies, Will Lammert şi Herbert Sandberg.
Expoziţia a trezit un viu interes.

În cinstea Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, Muzeul de Stat Lindenau din Altenburg a organizat o expoziţie cu tema « Grafica artiştilor din Dresda ». Expoziţia a cuprins numeroase lucrări ale graficei revoluţionare germane.

Pentru a da posibilitatea artiştilor plastici să oglindească mai pregnant în operele lor viaţa nouă, socialistă, Consiliul regional din Dresda, în colaborare cu Uniunea Artiştilor Plastici, au oferit unui număr de 18 artişti, posibilitatea să se deplaseze în unităţi agricole socialiste, S.M.T.-uri şi cooperative agricole de producţie — pentru studiu şi creaţie.
Consiliul regional din Dresda a pus la dispoziţie fondurile necesare, hotărînd să achiziţioneze cele mai bune lucrări.

Sub auspiciile Ministerului Culturii din U.R.S.S. şi a « Asociaţiei U.R.S.S. — Franţa », a fost deschisă în sălile Muzeului de Artă « Puşkin » din Moscova o expoziţie de tablouri şi desene ale pictorului francez ALBERT MARQUET, lucrări puse la dispoziţie, o parte, de către soţia pictorului, Marcelle Marquet, altă parte de către muzeele sovietice (Ermitaj şi Puşkin) şi de către scriitorul I. Ehrenburg.

Expoziţia a trezit un viu interes, pictorul Marquet fiind cunoscut şi apreciat de către publicul sovietic, pentru multiplele sale calităţi.
Albert Marquet a fost un prieten sincer al Uniunii Sovietice. El a dorit fierbinte să poată petrece un timp mai îndelungat în U.R.S.S. şi să oglindească în pînzele sale aspecte variate din viaţa şi munca oamenilor sovietici, pe care i-a îndrăgit atît de mult. Dar războiul a împiedecat realizarea acestei dorinţe.
Cu prilejul inaugurării expoziţiei în alocuţiunile ţinute de către Ilia Ehrenburg, M. Alpatov, cunoscutul specialist în istoria artei şi Marcelle Marquet, care a venit din Franţa cu prilejul expoziţiei, s-a subliniat în mod special simpatia pictorului francez pentru Uniunea Sovietică.
Maurice Dejean, ambasadorul Franţei în U.R.S.S., în discursul rostit, cu prilejul deschiderii expoziţiei « Albert Marquet », a spus printre altele:
« Sînt deosebit de fericit că Asociaţia « URSS—FRANŢA » a ales dintre pictorii « francezi pe Albert Marquet. Dispărut de « timpuriu dintre noi, în anul 1947, puţin « timp după o călătorie în U.R.S.S., unde a fost « deosebit de apreciat şi onorat, este drept ca « azi să ne amintim de dînsul şi ca el să repre- « zinte aici arta Franţei. Imaginea, pe care « Marquet o reflectă, îi place Franţei; ea « îmbină într-o fericită sinteză inteligenţa şi « sensibilitatea, dragostea pentru natură şi inte- « resul pentru viaţa socială. Acest artist fără « de cusur a fost un artist umanist ».

(*Din « Nouvelles de Moscou »)*
4. I. 1959

Sub auspiciile Ministerului Culturii a R. D. Vietnam, a fost organizată la Hanoi o expoziţie naţională de artă de către Uniunea Artiştilor Vietnamezi.
Marele număr al exponatelor — 700 de lucrări selecţionate, a peste 300 de pictori şi sculptori — precum şi tematica deosebit de variată a lucrărilor, au atras un public numeros, expoziţia bucurîndu-se de un mare succes.
Picturile ca şi sculpturile artiştilor vietnamezi oglindesc variate imagini grăitoare ale oamenilor muncii din fabrici şi uzine, de pe ogoare, ca şi aspecte ale eroismului ostaşilor armatei populare.
Expoziţia constituie un important pas înainte al plasticienilor vietnamezi călăuziţi de lozinca « Tot mai aproape de viaţa oamenilor muncii ».
Lucrările prezentate îmbrăţişează genuri variate: guaşă, pastel, desen în cărbune, în cerneală chinezească, ulei, acuarelă, sculptură în lemn, în ghips, etc., iar o seamă de metode tradiţionale ale artei vietnameze ca: lacul, pictura pe mătase, etc., au fost larg folosite.
Expoziţia a vădit înfrîngerea curentului decadent al artei burgheze şi avîntul înfloririi unei arte noi, sănătoase, a artei realismului socialist. Ea constituie o imagine puternică a realizărilor şi luptei poporului Vietnamului de Nord, pe drumul construirii socialismului, a industrializării ţării, aspecte ale satului în mersul său înainte spre munca colectivă, a faptelor de vitejie ale armatei populare şi ale oamenilor muncii, în lupta minunată a rezistenţii împotriva cotropitorilor colonialişti şi a exploatatorilor autohtoni.
O parte a exponatelor acestei expoziţii constituie sectorul Vietnam al expoziţiei ţărilor socialiste de la Moscova.

(*Din « Viet-Nam Pictorial »*
Nr. 5/1958 şi
« Viet-Nam Youth »
Nr. 9/1958)

O expoziţie organizată la Paris de către Mişcarea pentru Pace, cuprinzînd opere şi obiecte de artă, a trezit un viu interes în cercurile cele mai largi ale publicului parizian.
Expoziţia cuprinde tablouri ale unor pictori francezi cunoscuţi, stampe chinezeşti, obiecte de artă din faianţă şi ceramică, semnate de artişti cu renume, reproduceri după operele lui Lurçat, etc.
Stampele chinezeşti, de un realism impresionant, ca şi statuetele, platourile din faianţă şi ceramică, semnate de Picasso, Lurçat, Hans Erni, Picart-le-Doux, Lorjou, etc., au găsit o largă apreciere.
Genul « Tapissières » (ţesături imprimate imitînd tapiseriile de artă) dintre care se remarcă: lucrarea « Grădinarul » de Debiève şi « Ţapul şi noaptea » a lui Lurçat, a plăcut în mod deosebit prin bogăţia decorativă.
Au fost de asemenea expuse o serie de reproduceri artistice ale unor cunoscuţi pictori ca: Matisse, Picasso, Duffy, Modigliani, Braque, etc. şi numai două tablouri ale unui reprezentant al generaţiei « vechi » şi anume ale marelui Daumier, a cărui aniversare (150 de ani de la naştere) fusese sărbătorită de către Mişcarea mondială pentru pace, în cadrul aniversărilor celebre.
O bună parte a lucrărilor expuse, constituie o adaptare a realizărilor artistice la decorul vieţii cotidiene. Preţurile reduse ale obiectelor de artă contribuie ca acestea să poată fi achiziţionate de un public mai larg, care nu mai este astfel speculat de către obişnuiţii « negustori de artă » de la « Hôtel Drouot » sau « Galerie Charpentier ».

Cunoscutul artist elveţian HANS ERNI, care a expus o seamă de lucrări în cadrul expoziţiei organizată la Paris de către Mişcarea pentru pace, a deschis la Paris o expoziţie personală, cuprinzînd pînze originale, desene în cărbune, guaşe, etc.
Hans Erni este un maestru al desenului, al formei umane, creaţiile sale redau puternic imagini ale forţei, ale sănătăţii, ale supleţei şi vigoarei corpului omenesc.
Erni este un mare admirator al lui Michelangelo, din a cărui artă se inspiră.
Cele mai reuşite lucrări ale lui Hans Erni sînt realizări consacrate reprezentării chipului femenin şi ilustrează dorinţa fierbinte de pace a umanităţii. El este prin excelenţă pictorul *maternităţii* (« Mama şi copilul », « Mama alăptîndu-şi copilul »), şi al *tinereţii*. H. Erni a creat de asemenea o serie de lucrări inspirate din miturile antice.
O sală a expoziţiei a fost consacrată gravurilor lui Erni. Ilustraţiile sale pentru cartea « Mesajul păcii », a doctorului Schweitzer, luptător pentru pace,* au trezit un deosebit interes. O lucrare interesantă a fost de asemenea şi albumul, cuprinzînd 16 desene, cu o prefaţă a lui Leon Moussinac, şi, în care, din jocul liniilor şi a culorilor — într-o variată gamă de ocruri — inspirate din fresce, se desprinde, aşa cum subliniază prezentatorul albumului, puritatea unei grafice care impresionează puternic.
Lucrările lui Hans Erni, oglindind imagini ale păcii şi ale dragostei de oameni, nu pot însă satisface pe propovăduitorii picturii abstracte, informe, lipsită de răspundere; ele dau în schimb o înaltă satisfacţie etică celor care iubesc sincer frumuseţea şi viaţa.

(*Din « FRANCE NOUVELLE »*
No. 686)

1 IANUARIE 1928. La 32 de ani, în plină ascensiune artistică, este smuls vieții pictorul Sabin Popp, una din marile promisiuni ale promoției de artiști de după primul război mondial. Peisagist și portretist deopotrivă de talentat, în amintirea posterității numele său rămîne legat în special de tripticul « Familia », de « Fetița circiumarului », de peisajele de la Cerna-Vodă.

4 IANUARIE 1876. În sala Universității din București, se deschidea cea de a treia « Esposițiune a Societății Amicilorŭ Bellelorŭ Arte ». Nicolae Grigorescu era prezent cu un număr de 31 tablouri în ulei, cărora le alătura mai multe acuarele și desene. Critica vremii a remarcat în special « Un tîrg din Moldova », « Dolce farniente », de asemenea portretele de țigani și evrei. Cu acel prilej mai expuneau Th. Aman, G. Tattarescu, Sava Henția, și alții.

18 IANUARIE 1886. Într-o casă umilă din Huși, se năștea Ștefan Dimitrescu, unul dintre principalii reprezentanți ai picturii noastre realiste din primele decenii ale acestui veac. Orfan de tată, Șt. Dimitrescu a avut o copilărie tristă, strivită de sărăcie, cunoscînd de timpuriu viața oamenilor umili, a țăranilor și a muncitorilor pe care mai tîrziu i-a înfățișat în lucrările sale. Prieten cu Nicolae Tonitza, cu Fr. Șirato și Oscar Han, Ștefan Dimitrescu a înființat, împreună cu aceștia — în 1924 — « Grupul celor patru ».

Dispărut în 1933, în urma unui accident stupid, Șt. Dimitrescu a rămas ani de-a rîndul aproape uitat. După 23 August 1944, personalitatea artistului a fost readusă în atenția publicului, prin editarea unei monografii, iar în luna februarie a acestui an, Muzeul de Artă al R.P.R. a organizat o retrospectivă a lucrărilor lui Ștefan Dimitrescu, cu care prilej au putut fi remarcate opere ca « Morții de la Cașin », « Minerii » și altele, expoziție care pune în valoare contribuția marelui artist la patrimoniul picturii romînești.

20 IANUARIE 1875. La P

ERATĂ

	în loc de	se va citi
La pag. 32 col. I rînd 14	din lemne	din lume

lucrare « Pluta Medusei », de tabloul « Derby d'Epsom », de « Portretul lui Byron », de asemenea de tabloul intitulat « Husar șarjînd », copiat, la cîteva decenii după aceea de către tînărul Nicolae Grigorescu, în timpul anilor de studiu la Paris.

28 IANUARIE 1880. S-a născut, la Galați, Camil Ressu, artist al poporului, care a înscris în istoria picturii romînești un însemnat capitol, și a cărui creație se caracterizează prin realism, combativitate și conștiință cetățenească, și, totodată, printr-o viguroasă viziune plastică realistă.

În luna IANUARIE a anului 1926 au început să colaboreze la revista « Komsomolia » tinerii: M. V. Kuprianov din Kazan, P. N. Krîlov din Tula și N. A. Sokolov, al căror colectiv artistic s-a înscris în istoria artei sovietice sub numele de Kukrîniksî.

Primul lor desen comun, apărut în presă, « Caricaturile prietenești ale poeților și scriitorilor » a inaugurat o colaborare strălucită care, de-a lungul anilor, a chezășuit realizarea unui mare număr de lucrări valoroase de caricatură, ilustrații de carte, afiș, compoziții în ulei.

În IANUARIE 1893 pictorul Serghei Alexeevici Korovin punea ultimele accente compoziției « La judecată » care avea să reprezinte una din operele capitale ale picturii realiste ruse din secolul al XIX-lea. Începută în 1883, această lucrare s-a cristalizat de-a lungul a zece ani de muncă susținută, în care timp artistul a făcut sute de studii de portret și numeroase studii de compoziție. Imagine a relațiilor sociale din Rusia țaristă, compoziția « La judecată » a demascat la vremea ei procesul ruinării țărănimii de către chiaburime. De o remarcabilă ținută artistică, « La judecată » este și astăzi una din piesele prețioase ale Galeriei Tretiakov din Moscova.

1 FEBRUARIE 1868. În casa comandantului de piotă Dumitru Luchian din Ștefănești—Botoșani, se năștea Ștefan Luchian. Un înfrînt al vicisitudinilor vieții din epoca în care a trăit, Luchian a fost un biruitor în arta sa, pe care a pus-o în slujba « celor sărmani și umili », ale căror chipuri și năzuințe au fost însuflețite de penelul său inspirat. « La împărțitul porumbului », « Moș Nicolae Cobzarul », « Spălătoreasă », și alte lucrări, împreună cu dramatica suită de autoportrete și cu admirabilele sale flori, (« Anemone »), constituie operele sale cele mai valoroase.

1 FEBRUARIE 1848. S-a născut la Sebeșel-Alba pictorul Sava Henția. Destinat inițial meseriei de fotograf — la 14 ani lucra în atelierul de fotografie al unchiului său Zaharia Dănciulescu, din București — Henția își face remarcat talentul pentru pictură, motiv pentru care, în 1865, intră la Școala de Belle Arte, ca bursier. La absolvirea școlii cîștigă concursul pentru bursa de studii la Paris, unde pleacă în 1870. Henția a creat cu deosebire compoziții de interior (« Femeia cu scrisoarea ») și aspecte din timpul războiului de independență din 1877 (« Bivuac », « Tabără », « Cai la Conovăț »).

5 FEBRUARIE 1892. Se stinge pictorul polonez Felix Brzozowski. Îndrăgostit de peisajul patriei sale, a cărei renaștere a dorea cu căldură, Brzozowski l-a redat în nenumărate peisaje, unele reprezentînd frumusețea sălbatică a munților Tatra, altele amintind gloria trecută, ruine de cetăți și castele. Opera sa, fără să atingă culmi foarte înalte, a jucat un rol important în procesul de constituire a școlii de pictură poloneză, al cărei nobil înaintaș fusese Jan Matejko.

10 FEBRUARIE 1850. La această dată s-a născut, în localitatea Gatcino, peisagistul rus Fedor Alexandrovici Vasiliev. Excepțional dotat, tînărul Vasiliev s-a afirmat de timpuriu ca una dintre marile speranțe ale picturii realiste ruse din sec. al XIX-lea. Rapsod al naturii și satului rus, Vasiliev este autorul unei serii bogate de peisaje și compoziții în care se împletește poezia întinderilor stepei cu drama existenței țăranilor ruși exploatați în vremea țarismului. « După ploaie », « Cătunul », « Iazul morii », « Baltă » sînt lucrări ale acestui valoros pictor, mort la 18 septembrie 1873, în vîrstă de numai 23 de ani.

11 FEBRUARIE 1879. Într-o căsuță modestă din Valmandois, își trăia ultimele clipe, paralitic, sărac și aproape uitat, un artist despre care Balzac spusese că « îl are pe Michel

care « știe să surprindă natura în aparițiile cele mai caracteristice » și s-o redea cu « o vigoare picturală greu de întîlnit ».

Printre lucrările expuse figurau: « O brutărie la Dunăre », « Casă la Turtucaia », două studii de autoportret.

14 FEBRUARIE 1840. Se naște, la Paris, Claude Monet, al cărui peisaj — expus în 1874 — « Impression, soleil levant », avea să dea nume întregului curent impresionist.

20 FEBRUARIE 1844. În orașul Munkács se năștea Mihaly Lieb, acel ce avea să rămîie în istoria picturii maghiare și a celei universale cu numele de Munkácsy. Ridicîndu-se la înălțimea epocii sale, Munkácsy și-a închinat arta sa poporului, al cărui tribun a fost. Opere ca: « În celula unui condamnat la moarte », « Vagabonzi nocturni », « Femeia cu sarcină de lemne », evocă starea dureroasă a celor obidiți. În același timp, în lucrări ca « Greva », pictată către sfîrșitul vieții, Munkácsy a arătat și calea de luptă împotriva exploatării.

Deși format în școli academiste, Munkácsy a știut să aleagă drumul viu și fecund al realismului, urmînd exemplul lui Courbet. Opera sa — dintre care cîteva lucrări cinstesc unele muzee din țara noastră, la Tg. Mureș, la Cluj, la Arad — constituie un capitol important în arta universală a timpului său.

21 FEBRUARIE 1898. Se deschidea « Expoziția Internațională de Artă a Societății Ileana », în care tînărul pictor Ștefan Luchian, cu 21 lucrări expuse, era remarcat de presa timpului ca o « personalitate artistică deplin dezvoltată », « incontestabil cel mai genial dintre artiștii noștri ».

22 FEBRUARIE 1875. În vîrstă de 79 de ani, moare Camille Corot, celebrul peisagist francez, unul dintre oamenii cei mai inimoși ai timpului său. Impresionant de vastă, opera sa s-a îmbogățit neîncetat, artistul lucrînd cu o neobosită sîrguință pînă la ultimele luni ale vieții, cînd a terminat admirabila « Catedrală din Sens ».

23 FEBRUARIE 1507. Moare, la Veneția, Gentile Bellini, unul dintre cei trei Bellini, cari au întemeiat definitiv Școala de pictură venețiană, atît de strălucitoare în cel de al XVI-lea secol prin operele lui Giorgione, Tizian, Veronese, Tintoretto. Din opera sa, amintim cu deosebire portretul dogelui Lorenzo Loredano, portretul lui Mahomed II, « Procesiune în Piața San Marco » și mai ales « Primirea unui ambasador venețian la Constantinopol » — cea mai strălucită realizare a sa.

25 FEBRUARIE 1841. La Limoges, se naște Pierre Auguste Renoir. Autorul unui imens număr de lucrări, desene și picturi, Renoir a fost un reprezentant al curentului impresionist dar, în același timp, prin foarte multe caracteristici ale operei sale, a rămas credincios tradiției realiste inaugurată de Courbet. Numeroase portrete sau grupuri de nuduri la scăldat, îl descoperă ca pe un îndrăgostit de adevărul realității înconjurătoare, pe care a redat-o într-o sărbătorească orchestrație cromatică.

27 FEBRUARIE 1940. Răpus de scleroză cerebrală, moare, la București, pictorul Nicolae Tonitza. Nobil stegar al unei arte pusă în slujba celor umili, Nicolae Tonitza a luptat pentru crezul său artistic pe toate căile, prin desen, prin pictură, de asemenea prin scris, cronicile sale artistice fiind uneori adevărate manifeste pentru o artă militantă. Desenele din ziarul « Socialismul », compoziția « Coadă la pîine », sau cea intitulată « Din lumea celor umili », ca și dramaticul triptic «Familia clovnului» îl așează pe Tonitza în rîndul precursorilor artei de azi, pusă în slujba poporului.

6 MARTIE 1916. Moare la Moscova Vasili Ivanovici Surikov care ca participant la mișcarea pictorilor peredvijnici, a fost, prin excelență realizator al marilor compoziții istorice, înfățișînd măreția istoriei poporului rus și subliniind decăderea și corupția statului țarist de la sfîrșitul veacului trecut. Opere ca « Dimineața executării streliților », « Boieroaica Morozova » (care se află în copie la Muzeul de Artă al R.P.R.), « Ermak cucerind Siberia », « Stepan Razin », « Suvorov trecînd Alpii », « Cucerirea cetății de zăpadă », surprind nu numai prin amploarea realizării, prin ansamblul uriaș de studii, ci mai ales prin forța expresiei, veridicitatea figurilor.

MARTIE 1948. O dată din istoria revoluției culturale ptuită după eliberare în țara noastră. Orașul Ploiești, ortant centru al industriei noastre petrolifere, curînd construirea unui teatru și a înființării conservatorului citoresc în această localitate a fost înzestrat cu o primă cotecă, viitorul Muzeu de Artă. De atunci ploieștenii utut să admire în orașul lor tablouri semnate de Griscu. Andreescu, Luchian, Tonitza, Petrașcu.

MARTIE 1906. Moare la Budapesta unul dintre cei valoroși reprezentanți ai picturii maghiare din sec. al lea, Sándor Bihari. Născut la Rézbonya, în 1856, Bihari diat pictura la Viena cu Wurzinger și la Paris cu J. P. Lau- Depășind însă orizontul îngust al academismului, ri s-a apropiat de realitatea vie a peisajului unguresc ire l-a redat cu fidelitate, și mai ales de viața celor umili are i-a înfățișat cu simpatie. (« Orchestra învață », meie cosînd », etc.)

1 APRILIE 1488. Învingînd opoziția familiei sale, care îl voia negustor, copilul Michelangelo, fiul lui Lodovico di Leonardo Buonarroti Simoni, intră ca ucenic în atelierul fraților Domenico și David Bigordi — « Ghirlandajo » — pentru a învăța arta culorilor. Avea pe atunci numai 13 ani (se născuse la Caprese, lîngă Florența la 6 martie 1475) dar cunoștințele sale erau atît de avansate, încît, în fața unuia din desenele sale, Domenico Ghirlandajo a exclamat: « Băiețașul ăsta știe mai mult decît mine ». Din acea vreme pare să dateze prima lui pictură, o « Tentație a Sf. Anton », după o gravură de Schonganer.

6 APRILIE 1887. Murea la Petersburg pictorul Ivan Nicolaevici Kramskoi. Portretist remarcabil, (opera sa numărînd realizări însemnate cum sînt portretele scriitorilor L. N. Tolstoi, Saltikov-Scedrin, Nekrasov, ori ale pictorilor Șișkin, Vasiliev, Veresciaghin, Vasnețov), Kramskoi a fost în același timp un admirabil conducător al grupului « peredvijnicilor ». Asociația artiștilor ambulanți, întemeiată de Kramskoi în 1871, a fost principala operă a acestui artist innoitor. Opunîndu-se artei seci, practicată de Academia din Petersburg, Kramskoi, urmînd exemplele lui Fedotov și Perov, a susținut necesitatea unei arte cu caracter social, pusă în slujba mulțimilor. Compoziția sa « Într-o fierărie sătească » este una dintre primele realizări ale acestei arte noi, atît de strălucit reprezentată de operele lui Repin, Surikov, Makovski, Veresciaghin și ale altor artiști ruși de la sfîrșitul sec. al XIX-lea.

11 APRILIE 1948. În prezența reprezentanților P.M.R., ai Uniunii Sindicale a Artiștilor, Scriitorilor și Ziariștilor și a unui numeros public, se deschidea — în sala Dalles — expoziția de artă a grupului de artiști plastici « Flacăra ». Întrunind lucrările unui mare număr de artiști, expoziția « Flacăra » a fost rodul unei orientări noi în pictura și sculptura romînească, orientare în pas cu revoluția culturală, corespunzînd năzuințelor și preocupărilor artistice ale întregului popor.

Au fost expuse cu acel prilej compoziții inspirate din viața muncitorilor de pe șantierele tineretului, din mine și fabrici (Ligia Macovei: « Brigadiere », Eugenia Iftodi: « Muncitori în repaus », Gh. Anghel: « Torcătoarea », Boris Caragea: « Pereche de țărani », de asemenea portrete ale conducătorilor clasei muncitoare și ale oamenilor de cultură.

V. D.

În nenumărate orașe importante din Europa, sînt organizate expoziții ale artei maghiare. Așa, de pildă, expoziția cu tema « Arta revoluționară maghiară », care s-a bucurat de mare succes la Moscova și Leningrad și apoi la noi în țară, a fost curînd deschisă la Tallin (R. S. S. Estonă).

În Belgia, au fost de asemenea deschise două expoziții ale artei maghiare. La Anvers, la Galeria de Arte « Wymen » au fost expuse 250 de pînze reprezentative pentru pictura maghiară.

La Charleroi, în cadrul expoziției internaționale « Omul și munca », figurează o seamă de interesante tablouri ale unor cunoscuți pictori maghiari.

Galeria de Arte din Dresda a luat inițiativa organizării în străinătate a unor expoziții cuprinzînd valoroase tablouri din fondul său artistic.

De un mare interes s-a bucurat expoziția deschisă la Galeria Națională de Artă din Sofia, cuprinzînd 75 de tablouri valoroase, ale Galeriei de Artă din Dresda, printre care figurează opere ale lui Tizian, Rafael, Rubens, Carracci, Van Dyck, Frans Hals, etc.

La Sofia a fost inaugurată o expoziție de schițe, desene și acuarele, datorate stud[illegible] Institutului de Arte Plastice din Dresd[illegible] au făcut practică timp de trei săptămî[illegible] diferite localități din Bulgaria.

(Din « Bildende K
Nr. 10 și 1[illegible]

Cu prilejul zilei închinate victimelor [illegible] mului, Clubul oamenilor de creație din [illegible] a organizat o expoziție de artă plast[illegible] tema: « Persecuții și rezistență », cup[illegible] lucrări ale artiștilor: Herbert Bergmann [illegible] nack, Fritz Cremer, Peter Edel, Wolfgang Frankenstein, Rene Graetz, Waldemar Grizmek, Lea Grundig, Leo Haas, Walter Howard, Hans Kies, Will Lammert și Herbert Sandberg.

Expoziția a trezit un viu interes.

În cinstea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, Muzeul de Stat Lindenau din Altenburg a organizat o expoziție cu tema « Grafica artiștilor din Dresda ». Expoziția a cuprins numeroase lucrări ale graficei revoluționare germane.

Pentru a da posibilitatea artiștilor plastici să oglindească mai pregnant în operele lor viața nouă, socialistă, Consiliul regional din Dresda, în colaborare cu Uniunea Artiștilor Plastici, au oferit unui număr de 18 artiști, posibilitatea să se deplaseze în unități agricole socialiste, S.M.T.-uri și cooperative agricole de producție — pentru studiu și creație.

Consiliul regional din Dresda a pus la dispoziție fondurile necesare, hotărînd să achiziționeze cele mai bune lucrări.

Sub auspiciile Ministerului Culturii din U.R.S.S. și a « Asociației U.R.S.S. — Franța », a fost deschisă în sălile Muzeului de Artă « Pușkin » din Moscova o expoziție de tablouri și desene ale pictorului francez ALBERT MARQUET, lucrări puse la dispoziție, o parte, de către soția pictorului, Marcelle Marquet, altă parte de către muzeele sovietice (Ermitaj și Pușkin) și de către scriitorul I. Ehrenburg.

Expoziția a trezit un viu interes, pictorul Marquet fiind cunoscut și apreciat de către publicul sovietic, pentru multiplele sale calități.

Albert Marquet a fost un prieten sincer al Uniunii Sovietice. El a dorit fierbinte să poată petrece un timp mai îndelungat în U.R.S.S. și să oglindească în pînzele sale aspecte variate din viața și munca oamenilor sovietici, pe care i-a îndrăgit atît de mult. Dar războiul a împiedecat realizarea acestei dorințe.

Cu prilejul inaugurării expoziției în alocuțiunile ținute de către Ilia Ehrenburg, M. Alpatov, cunoscutul specialist în istoria artei și Marcelle Marquet, care a venit din Franța cu prilejul expoziției, s-a subliniat în mod special simpatia pictorului francez pentru Uniunea Sovietică.

Maurice Dejean, ambasadorul Franței în U.R.S.S., în discursul rostit, cu prilejul deschiderii expoziției « Albert Marquet », a spus printre altele:

« Sînt deosebit de fericit că Asociația « URSS—FRANȚA » a ales dintre pictorii « francezi pe Albert Marquet. Dispărut de « timpuriu dintre noi, în anul 1947, puțin « timp după o călătorie în U.R.S.S., unde a fost « deosebit de apreciat și onorat, este drept ca « azi să ne amintim de dînsul și ca el să repre- « zinte aici arta Franței. Imaginea, pe care « Marquet o reflectă, îi place Franței; ea « îmbină într-o fericită sinteză inteligența și « sensibilitatea, dragostea pentru natură și inte- [illegible] Acest artist fără [illegible]

[illegible] expoziția bucurîndu-se de un mare succes.

Picturile ca și sculpturile artiștilor vietnamezi oglindesc variate imagini grăitoare ale oamenilor muncii din fabrici și uzine, de pe ogoare, ca și aspecte ale eroismului ostașilor armatei populare.

Expoziția constituie un important pas înainte al plasticienilor vietnamezi călăuziți de lozinca « Tot mai aproape de viața oamenilor muncii ».

Lucrările prezentate îmbrățișează genuri variate: guașă, pastel, desen în cărbune, în cerneală chinezească, ulei, acuarelă, sculptură în lemn, în ghips, etc., iar o seamă de metode tradiționale ale artei vietnameze ca: lacul, pictura pe mătase, etc., au fost larg folosite.

Expoziția a vădit înfrîngerea curentului decadent al artei burgheze și avîntul înfloririi unei arte noi, sănătoase, a artei realismului socialist. Ea constituie o imagine puternică a realizărilor și luptei poporului Vietnamului de Nord, pe drumul construirii socialismului, a industrializării țării, aspecte ale satului în mersul său înainte spre munca colectivă, a faptelor de vitejie ale armatei populare și ale oamenilor muncii, în lupta minunată a rezistenții împotriva cotropitorilor colonialiști și a exploatatorilor autohtoni.

O parte a exponatelor acestei expoziții constituie sectorul Vietnam al expoziției țărilor socialiste de la Moscova.

(Din « Viet-Nam Pictorial »
Nr. 5/1958 și
« Viet-Nam Youth »
Nr. 9/1958)

O expoziție organizată la Paris de către Mișcarea pentru Pace, cuprinzînd opere și obiecte de artă, a trezit un viu interes în cercurile cele mai largi ale publicului parizian.

Expoziția cuprinde tablouri ale unor pictori francezi cunoscuți, stampe chinezești, obiecte de artă din faianță și ceramică, semnate de artiști cu renume, reproduceri după operele lui Lurçat, etc.

Stampele chinezești, de un realism impresionant, ca și statuetele, platourile din faianță și ceramică, semnate de Picasso, Lurçat, Hans Erni, Picart-le-Doux, Lorjou, etc., au găsit o largă apreciere.

Genul « Tapissières » (țesături imprimate imitînd tapiseriile de artă) dintre care se remarcă: lucrarea « Grădinarul » de Debiève și « Țapul și noaptea » a lui Lurçat, a plăcut în mod deosebit prin bogăția decorativă.

Au fost de asemenea expuse o serie de reproduceri artistice ale unor cunoscuți pictori ca: Matisse, Picasso, Duffy, Modigliani, Braque, etc. și numai două tablouri ale unui reprezentant al generației « vechi » și anume ale marelui Daumier, a cărui aniversare (150 de ani de la naștere) fusese sărbătorită de către Mișcarea mondială pentru pace, în cadrul aniversărilor celebre.

O bună parte a lucrărilor expuse, constituie o adaptare a realizărilor artistice la decorul vieții cotidiene. Prețurile reduse ale obiectelor [illegible]

[illegible] formei umane, creațiile sale redau puternic imagini ale forței, ale sănătății, ale supleței și vigoarei corpului omenesc.

Erni este un mare admirator al lui Michelangelo, din a cărui artă se inspiră.

Cele mai reușite lucrări ale lui Hans Erni sînt realizări consacrate reprezentării chipului femeii și ilustrează dorința fierbinte de pace a umanității. El este prin excelență pictorul *maternității* (« Mama și copilul », « Mama alăptîndu-și copilul »), și al *tinereții*. H. Erni a creat de asemenea o serie de lucrări inspirate din miturile antice.

O sală a expoziției a fost consacrată gravurilor lui Erni. Ilustrațiile sale pentru cartea « Mesajul păcii », a doctorului Schweitzer, luptător pentru pace,* au trezit un deosebit interes. O lucrare interesantă a fost de asemenea și albumul, cuprinzînd 16 desene, cu o prefață a lui Leon Moussinac, și, în care, din jocul liniilor și a culorilor — într-o variată gamă de ocruri — inspirate din fresce, se desprinde, așa cum subliniază prezentatorul albumului, puritatea unei grafice care impresionează puternic.

Lucrările lui Hans Erni, oglindind imagini ale păcii și ale dragostei de oameni, nu pot însă satisface pe propovăduitorii picturii abstracte, informe, lipsită de răspundere; ele dau în schimb o înaltă satisfacție etică celor care iubesc sincer frumusețea și viața.

(Din « FRANCE NOUVELLE »
No. 686)

CALENDAR PLASTIC

1 IANUARIE 1928. La 32 de ani, în plină ascensiune artistică, este smuls vieții pictorul Sabin Popp, una din marile promisiuni ale promoției de artiști de după primul război mondial. Peisagist și portretist deopotrivă de talentat, în amintirea posterității numele său rămîne legat în special de tripticul « Familia », de « Fetița cîrciumarului », de peisajele de la Cerna-Vodă.

4 IANUARIE 1876. În sala Universității din București, se deschidea cea de a treia « Esposițiune a Societății Amicilorŭ Bellelorŭ Arte ». Nicolae Grigorescu era prezent cu un număr de 31 tablouri în ulei, cărora le alătura mai multe acuarele și desene. Critica vremii a remarcat în special « Un tîrg din Moldova », « Dolce farniente », de asemenea portretele de țigani și evrei. Cu acel prilej mai expuneau Th. Aman, G. Tattarescu, Sava Henția, și alții.

18 IANUARIE 1886. Într-o casă umilă din Huși, se năștea Ștefan Dimitrescu, unul dintre principalii reprezentanți ai picturii noastre realiste din primele decenii ale acestui veac. Orfan de tată, Șt. Dimitrescu a avut o copilărie tristă, strivită de sărăcie, cunoscînd de timpuriu viața oamenilor umili, a țăranilor și a muncitorilor pe care mai tîrziu i-a înfățișat în lucrările sale. Prieten cu Nicolae Tonitza, cu Fr. Șirato și Oscar Han, Ștefan Dimitrescu a înființat, împreună cu aceștia — în 1924 — « Grupul celor patru ».
Dispărut în 1933, în urma unui accident stupid, Șt. Dimitrescu a rămas ani de-a rîndul aproape uitat. După 23 August 1944, personalitatea artistului a fost readusă în atenția publicului, prin editarea unei monografii, iar în luna februarie a acestui an, Muzeul de Artă al R.P.R. a organizat o retrospectivă a lucrărilor lui Ștefan Dimitrescu, cu care prilej au putut fi remarcate opere ca « Morții de la Cașin », « Minerii » și altele, expoziție care pune în valoare contribuția marelui artist la patrimoniul picturii romînești.

20 IANUARIE 1875. La Barbizon, se stingea din viață pictorul francez, devenit celebru prin opera sa, Jean François Millet. Fiu de țăran, Millet a fost permanent legat de natură, fapt care l-a călăuzit către pictura în aer liber, care va revoluționa întreaga artă a secolului al XIX-lea. La Barbizon, care va deveni o școală de pictură și pentru pictorii romîni: Grigorescu și Andreescu, Millet a pictat cunoscutele tablouri « Culegătoarele de spice », « Angelus », « Păstorița », « Primăvara », care îl înscriu în rîndul marilor realiști ai picturii secolului trecut.

26 IANUARIE 1824. Prin moartea lui Théodore Gericault, pictura franceză pierdea nu numai un mare pictor ci și un mare înnoitor, care, împreună cu Eugène Delacroix, eliberase arta penelului de apăsătoarea tutelă exercitată la începutul secolului al XIX-lea de școala clasicistă a lui David. La 33 de ani Gericault lăsa în urma sa o operă relativ bogată și totodată o viziune coloristică nouă. Reprezentant al curentului romantic în pictură, numele lui Gericault rămîne legat în special de excepționala lucrare « Pluta Medusei », de tabloul « Derby d'Epsom », de « Portretul lui Byron », de asemenea de tabloul intitulat « Husar șarjînd », copiat, la cîteva decenii după aceea de către tînărul Nicolae Grigorescu, în timpul anilor de studiu la Paris.

28 IANUARIE 1880. S-a născut, la Galați, Camil Ressu, artist al poporului, care a înscris în istoria picturii romînești un însemnat capitol, și a cărui creație se caracterizează prin realism, combativitate și conștiință cetățenească, și, totodată, printr-o viguroasă viziune plastică realistă.

În luna IANUARIE a anului 1926 au început să colaboreze la revista « Komsomolia » tinerii: M. V. Kuprianov din Kazan, P. N. Krîlov din Tula și N. A. Sokolov, al căror colectiv artistic s-a înscris în istoria artei sovietice sub numele de Kukrîniksî.
Primul lor desen comun, apărut în presă, « Caricaturile prietenești ale poeților și scriitorilor » a inaugurat o colaborare strălucită care, de-a lungul anilor, a chezășuit realizarea unui mare număr de lucrări valoroase de caricatură, ilustrații de carte, afiș, compoziții în ulei.

În IANUARIE 1893 pictorul Serghei Alexeevici Korovin punea ultimele accente compoziției « La judecată » care avea să reprezinte una din operele capitale ale picturii realiste ruse din secolul al XIX-lea. Începută în 1883, această lucrare s-a cristalizat de-a lungul a zece ani de muncă susținută, în care timp artistul a făcut sute de studii de portret și numeroase studii de compoziție. Imagine a relațiilor sociale din Rusia țaristă, compoziția « La judecată » a demascat la vremea ei procesul ruinării țărănimii de către chiaburime. De o remarcabilă ținută artistică, « La judecată » este și astăzi una din piesele prețioase ale Galeriei Tretiakov din Moscova.

1 FEBRUARIE 1868. În casa comandantului de piotă Dumitru Luchian din Ștefănești—Botoșani, se năștea Ștefan Luchian. Un înfrînt al vicisitudinilor vieții din epoca în care a trăit, Luchian a fost un biruitor în arta sa, pe care a pus-o în slujba « celor sărmani și umili », ale căror chipuri și năzuințe au fost însuflețite de penelul său inspirat. « La împărțitul porumbului », « Moș Nicolae Cobzarul », « Spălătoreasă », și alte lucrări, împreună cu dramatica suită de autoportrete și cu admirabilele sale flori, (« Anemone »), constituie operele sale cele mai valoroase.

1 FEBRUARIE 1848. S-a născut la Sebeșel-Alba pictorul Sava Henția. Destinat inițial meseriei de fotograf — la 14 ani lucra în atelierul de fotografie al unchiului său Zaharia Dănciulescu, din București — Henția își face remarcat talentul pentru pictură, motiv pentru care, în 1865, intră la Școala de Belle Arte, ca bursier. La absolvirea școlii cîștigă concursul pentru bursa de studii la Paris, unde pleacă în 1870. Henția a creat cu deosebire compoziții de interior (« Femeia cu scrisoarea ») și aspecte din timpul războiului de independență din 1877 (« Bivuac », « Tabără », « Cai la Conovăț »).

5 FEBRUARIE 1892. Se stinge pictorul polonez Felix Brzozowski. Îndrăgostit de peisajul patriei sale, a cărei renaștere a dorea cu căldură, Brzozowski l-a redat în nenumărate peisaje, unele reprezentînd frumusețea sălbatică a munților Tatra, altele amintind gloria trecută, ruine de cetăți și castele. Opera sa, fără să atingă culmi foarte înalte, a jucat un rol important în procesul de constituire a școlii de pictură poloneză, al cărei nobil înaintaș fusese Jan Matejko.

10 FEBRUARIE 1850. La această dată s-a născut, în localitatea Gatcino, peisagistul rus Fedor Alexandrovici Vasiliev. Excepțional dotat, tînărul Vasiliev s-a afirmat de timpuriu ca una dintre marile speranțe ale picturii realiste ruse din sec. al XIX-lea. Rapsod al naturii și satului rus, Vasiliev este autorul unei serii bogate de peisaje și compoziții în care se împletește poezia întinderilor stepei cu drama existenței țăranilor ruși exploatați în vremea țarismului. « După ploaie », « Cătunul », « Iazul morii », « Baltă » sînt lucrări ale acestui valoros pictor, mort la 18 septembrie 1873, în vîrstă de numai 23 de ani.

11 FEBRUARIE 1879. Într-o căsuță modestă din Valmandois, își trăia ultimele clipe, paralitic, sărac și aproape uitat, un artist despre care Balzac spusese că « îl are pe Michelangelo sub piele ». Marele maestru al satirei litografice, Honoré Daumier, cel care îndrăznise să rupă masca « democrației » burgheze, fapt pentru care a fost condamnat cu șase luni de închisoare la Sainte Pèlagie, părăsea lumea într-o casă umilă pe care i-o dăruise generosul Corot. Născut la Marsilia, la 26 februarie 1808, ca fiu al unui umil geamgiu iubitor de poezie, Daumier a rămas toată viața un om din popor, un dușman neîmpăcat al « onorabilei » clase burgheze. Litografiile sale, publicate în « La Caricature »: « Măștile », « Strada Transnonain », « Libertatea Presei » și atîtea altele precum și picturile de mai tîrziu « Spălătoreasa », « Compartimentul de clasa II-a » (Galeria Universală a Muzeului de Artă al R.P.R.), reprezintă nu numai excelente opere de artă, dar și un emoționant exemplu de artă combativă, de conștiință cetățenească.

12 FEBRUARIE 1915. Se deschide expoziția personală a pictorului G. Petrașcu, care îl impune definitiv în conștiința contemporanilor ca un « pictor al subtilei poezii a materiei », care « știe să surprindă natura în aparițiile cele mai caracteristice » și s-o redea cu « o vigoare picturală greu de întîlnit ».
Printre lucrările expuse figurau: « O brutărie la Dunăre », « Casă la Turtucaia », două studii de autoportret.

14 FEBRUARIE 1840. Se naște, la Paris, Claude Monet, al cărui peisaj — expus în 1874 — « Impression, soleil levant », avea să dea nume întregului curent impresionist.

20 FEBRUARIE 1844. În orașul Munkács se năștea Mihaly Lieb, acel ce avea să rămîie în istoria picturii maghiare și a celei universale cu numele de Munkácsy. Ridicîndu-se la înălțimea epocii sale, Munkácsy și-a închinat arta sa poporului, al cărui tribun a fost. Opere ca: « În celula unui condamnat la moarte », « Vagabonzi nocturni », « Femeia cu sarcină de lemne », evocă starea dureroasă a celor obidiți. În același timp, în lucrări ca « Greva », pictată către sfîrșitul vieții, Munkácsy a arătat și calea de luptă împotriva exploatării.
Deși format în școli academiste, Munkácsy a știut să aleagă drumul viu și fecund al realismului, urmînd exemplul lui Courbet. Opera sa — dintre care cîteva lucrări cinstesc unele muzee din țara noastră, la Tg. Mureș, la Cluj, la Arad — constituie un capitol important în arta universală a timpului său.

21 FEBRUARIE 1898. Se deschidea « Expoziția Internațională de Artă a Societății Ileana », în care tînărul pictor Ștefan Luchian, cu 21 lucrări expuse, era remarcat de presa timpului ca o « personalitate artistică deplin dezvoltată », « incontestabil cel mai genial dintre artiștii noștri ».

22 FEBRUARIE 1875. În vîrstă de 79 de ani, moare Camille Corot, celebrul peisagist francez, unul dintre oamenii cei mai inimoși ai timpului său. Impresionant de vastă, opera sa s-a îmbogățit neîncetat, artistul lucrînd cu o neobosită sîrguință pînă la ultimele luni ale vieții, cînd a terminat admirabila « Catedrală din Sens ».

23 FEBRUARIE 1507. Moare, la Veneția, Gentile Bellini, unul dintre cei trei Bellini, cari au întemeiat definitiv Școala de pictură venețiană, atît de strălucitoare în cel de al XVI-lea secol prin operele lui Giorgione, Tizian, Veronese, Tintoretto. Din opera sa, amintim cu deosebire portretul dogelui Lorenzo Loredano, portretul lui Mahomed II, « Procesiune în Piața San Marco» și mai ales « Primirea unui ambasador venețian la Constantinopol » — cea mai strălucită realizare a sa.

25 FEBRUARIE 1841. La Limoges, se naște Pierre Auguste Renoir. Autorul unui imens număr de lucrări, desene și picturi, Renoir a fost un reprezentant al curentului impresionist dar, în același timp, prin foarte multe caracteristici ale operei sale, a rămas credincios tradiției realiste inaugurată de Courbet. Numeroase portrete sau grupuri de nuduri la scăldat, îl descoperă ca pe un îndrăgostit de adevărul realității înconjurătoare, pe care a redat-o într-o sărbătorească orchestrație cromatică.

27 FEBRUARIE 1940. Răpus de scleroză cerebrală, moare, la București, pictorul Nicolae Tonitza. Nobil stegar al unei arte pusă în slujba celor umili, Nicolae Tonitza a luptat pentru crezul său artistic pe toate căile, prin desen, prin pictură, de asemenea prin scris, cronicile sale artistice fiind uneori adevărate manifeste pentru o artă militantă. Desenele din ziarul « Socialismul », compoziția « Coadă la pîine », sau cea intitulată « Din lumea celor umili », ca și dramaticul triptic «Familia clovnului» îl așează pe Tonitza în rîndul precursorilor artei de azi, pusă în slujba poporului.

6 MARTIE 1916. Moare la Moscova Vasili Ivanovici Surikov care ca participant la mișcarea pictorilor peredvijnici, a fost, prin excelență realizator al marilor compoziții istorice, înfățișînd măreția istoriei poporului rus și subliniind decăderea și corupția statului țarist de la sfîrșitul veacului trecut. Opere ca « Dimineața executării streliților », « Boieroaica Morozova » (care se află în copie la Muzeul de Artă al R.P.R.), « Ermak cucerind Siberia », « Stepan Razin », « Suvorov trecînd Alpii », « Cucerirea cetății de zăpadă », surprind nu numai prin amploarea realizării, prin ansamblul uriaș de studii, ci mai ales prin forța expresiei, prin veridicitatea figurilor.

14 MARTIE 1948. O dată din istoria revoluției culturale înfăptuită după eliberare în țara noastră. Orașul Ploiești, important centru al industriei noastre petrolifere, curînd după construirea unui teatru și a înființării conservatorului muncitoresc în această localitate a fost înzestrat cu o primă pinacotecă, viitorul Muzeu de Artă. De atunci ploieștenii au putut să admire în orașul lor tablouri semnate de Grigorescu. Andreescu, Luchian, Tonitza, Petrașcu.

28 MARTIE 1906. Moare la Budapesta unul dintre cei mai valoroși reprezentanți ai picturii maghiare din sec. al XIX-lea, Sándor Bihari. Născut la Rézbonya, în 1856, Bihari a studiat pictura la Viena cu Wurzinger și la Paris cu J. P. Laurens. Depășind însă orizontul îngust al academismului, Bihari s-a apropiat de realitatea vie a peisajului unguresc pe care l-a redat cu fidelitate, și mai ales de viața celor umili pe care i-a înfățișat cu simpatie. (« Orchestra învață », « Femeie cosînd », etc.)

1 APRILIE 1488. Învingînd opoziția familiei sale, care îl voia negustor, copilul Michelangelo, fiul lui Lodovico di Leonardo Buonarroti Simoni, intră ca ucenic în atelierul fraților Domenico și David Bigordi — « Ghirlandajo » — pentru a învăța arta culorilor. Avea pe atunci numai 13 ani (se născuse la Caprese, lîngă Florența la 6 martie 1475) dar cunoștințele sale erau atît de avansate, încît, în fața unuia din desenele sale, Domenico Ghirlandajo a exclamat: « Băiețașul ăsta știe mai mult decît mine ». Din acea vreme pare să dateze prima lui pictură, o « Tentație a Sf. Anton », după o gravură de Schonganer.

6 APRILIE 1887. Murea la Petersburg pictorul Ivan Nicolaevici Kramskoi. Portretist remarcabil, (opera sa numărînd realizări însemnate cum sînt portretele scriitorilor L. N. Tolstoi, Saltîkov-Scedrin, Nekrasov, ori ale pictorilor Șișkin, Vasiliev, Veresciaghin, Vasnețov), Kramskoi a fost în același timp un admirabil conducător al grupului « peredvijnicilor ». Asociația artiștilor ambulanți, întemeiată de Kramskoi în 1871, a fost principala operă a acestui artist înnoitor. Opunîndu-se artei seci, practicată de Academia din Petersburg, Kramskoi, urmînd exemplele lui Fedotov și Perov, a susținut necesitatea unei arte cu caracter social, pusă în slujba mulțimilor. Compoziția sa « Într-o fierărie sătească » este una dintre primele realizări ale acestei arte noi, atît de strălucit reprezentată de operele lui Repin, Surikov, Makovski, Veresciaghin și ale altor artiști ruși de la sfîrșitul sec. al XIX-lea.

11 APRILIE 1948. În prezența reprezentanților P.M.R., ai Uniunii Sindicale a Artiștilor, Scriitorilor și Ziariștilor și a unui numeros public, se deschidea — în sala Dalles — expoziția de artă a grupului de artiști plastici « Flacăra ». Întrunind lucrările unui mare număr de artiști, expoziția « Flacăra » a fost rodul unei orientări noi în pictura și sculptura romînească, orientare în pas cu revoluția culturală, corespunzînd năzuințelor și preocupărilor artistice ale întregului popor.
Au fost expuse cu acel prilej compoziții inspirate din viața muncitorilor de pe șantierele tineretului, din mine și fabrici (Ligia Macovei: « Brigadiere », Eugenia Iftodi: « Muncitori în repaus », Gh. Anghel: « Torcătoarea », Boris Caragea: « Pereche de țărani », de asemenea portrete ale conducătorilor clasei muncitoare și ale oamenilor de cultură.

V. D.

INDEX ALFABETIC

— PE NUME DE AUTORI —

AL SUMARELOR REVISTEI ARTA PLASTICĂ

DIN 1959

ANEXĂ LA NR. 1 — 1960

ARTA PLASTICĂ

INDEX ALFABETIC—PE NUME DE AUTORI—AL SUMARELOR

Din 1959

A

Autorul — Titlul Articolului	Nr. rev. anul	pag.
ABRUDAN PETRE: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre....	4/1959	14
ADESPI PETRE: Aragonitul	2/1959	48
ANDRASSY ZOLTAN: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre	4/1959	8
ANIŢEI AUREL: Aportul meu în munca de culturalizare	2/1959	43

B

Autorul — Titlul Articolului	Nr. rev. anul	pag.
BABA CORNELIU: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre	4/1959	3
BACIU CONSTANTIN: Nu sînt de-ajuns doar cîteva campanii scurte	1/1959	41
BACIU CONSTANTIN: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre	4/1959	13
BĂNĂŢEANU TANCRED: Arta populară mongolă..	1/1959	32
BARABAŞ ŞTEFAN: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre..	4/1959	14
BARASCHI C-TIN: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre......	4/1959	4
BEIU-ANGHELUŢĂ CORINA: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre	4/1959	9
BENE IOSIF: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre...........	4/1959	10
BENEDICT CRISTIAN: Însemnări despre arta lui Ştefan Dimitrescu........................	2/1959	15
BENEDICT CRISTIAN: Monumentul ostaşului romîn eliberator	4/1959	22
BENEDICT MARIA: Jan Matejko — un clasic al picturii realiste poloneze	3/1959	23
BESSE ARADON MONIQUE: Situaţia artistului plastic în Franţa	5/1959	31
BOGDAN CATUL: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre......	4/1959	7
BOGDAN RADU: Expoziţia de ilustraţii — Florica Cordescu	1/1959	34
BREZEANU BARBU: Expoziţia de artă plastică finlandeză	3/1959	27
BREZEANU BARBU: Imagini ale Bucureştilor de altădată, reflectate în creaţia lui N. Grigorescu......	5/1959	41
BRUTARU JACK: Expoziţia de reproduceri « Käthe Kollwitz »	1/1959	30
BRUTARU JACK: Realizări în domeniul picturii monumentale	2/1959	35
BRUTARU JACK: Iniţiative ale tineretului...........	5/1959	27
BRUTARU JACK: Manifestări artistice romîneşti pe plan internaţional	3/1959	30
BRUTARU JACK: De pe poziţiile de luptă ale artistului militant	4/1959	26
BUNESCU MARIUS: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre	4/1959	5
BUZDUGAN IULIU: Noi lucrări de artă repartizate muzeelor regionale........................	3/1959	41

C

Autorul — Titlul Articolului	Nr. rev. anul	pag.
CARAGEA BORIS: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre........	4/1959	4
CANCICOV ELLA: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre..	4/1959	1
CATARGI H.: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre..........	4/1959	5
CHINTILĂ SPIRU: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre......	4/1959	7
CIUCĂ EUGEN: Răspuns chemării...............	1/1959	43
CIUCURENCU ALEXANDRU: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre	4/1959	3
CIUPE AUREL: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre......	4/1959	7
CODIŢĂ PAVEL: Apelul a găsit un larg răsunet în rîndul creatorilor	1/1959	39
COMARNESCU PETRU: Expoziţia Constantin Pauleţ	1/1959	35
COMARNESCU PETRU: Expoziţia Vasile Dobrian ..	2/1959	28
COMARNESCU PETRU: Premize pentru o largă dezvoltare a picturii murale..................	2/1959	37
COMARNESCU PETRU: Expoziţia de xilografii Aldo Patocchi	5/1959	30
CONSTANTINESCU-IAŞI P.: Unirea Ţărilor Romîne oglindită în artele plastice	1/1959	3
CONSTANTIN PAUL: Expoziţia Titina Călugăru....	2/1959	27
CONSTANTIN PAUL: Grafica noastră în primii ani după 23 August 1944	4/1959	18
COVALIU BRĂDUŢ: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre..	4/1959	12
CRIŞ DOINA: Prin atelierele artiştilor plastici în preajma marii aniversări a eliberării patriei noastre......	3/1959	2
CSORVASSY ŞTEFAN: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre	4/1959	10

D

Autorul — Titlul Articolului	Nr. rev. anul	pag.
DANEŢ CORNELIA: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre. .	4/1959	13
DEAC MIRCEA: Expoziţia de la Moscova, un eveniment internaţional de mare răsunet	1/1959	17
DEAC MIRCEA: Din problemele fundamentale ale artei plastice realist-socialiste.	2/1959	7
DEAC MIRCEA: Concursul Monumentului C.F.R.. .	2/1959	32
DEAC MIRCEA: Compoziţia monumentală în preocupările artiştilor noştri contemporani.	3/1959	39
DEAC MIRCEA: Grafica — 1959.	5/1959	10
DELAPORT N.: Viitoare decoraţii murale la casele de cultură ale tineretului	2/1959	40
DRĂCŞĂNEANU J.: Herluf Bidstrup, un veteran al graficii militante	4/1959	28
DRĂGUŢ VASILE: Expoziţia bienală a artiştilor amatori	1/1959	44
DRĂGUŢ VASILE: Semnificaţia majoră a picturii monumentale	2/1959	36
DRĂGUŢ VASILE: Un început bun.	3/1959	46
DRĂGUŢ VASILE: « Ion Irimescu »	4/1959	44
DRĂGUŢ VASILE: O carte de actualitate.	4/1959	44
DUMITRESCU EMILIA: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre	4/1959	12

E—F—G

Autorul — Titlul Articolului	Nr. rev. anul	pag.
EFTIMIU VICTOR: N. Dărăscu.	5/1959	22
ERDÖS PAUL: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre.	4/1959	12
FEIER PETRU: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre.	4/1959	9
FERCH FRANCISC: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre.	4/1959	15
FRUNZETTI ION: Prin sălile de expoziţii.	3/1959	33
GAVRILENKO P.: Însemnări despre arta Bielorusiei Sovietice	3/1959	6
GHEORGHIU TONI: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre . .	4/1959	16
GRIGORESCU LUCIAN: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre	4/1959	6

H—I

Autorul — Titlul Articolului	Nr. rev. anul	pag.
HATMANU DAN: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre. .	4/1959	9
HORŞIA OLGA: Expoziţia de artă populară în lemn. .	3/1959	38
IACOB RALUCA: Cronica plastică în « Tribuna ». . . .	2/1959	47
IACOB RALUCA: O actualizare binevenită.	2/1959	47
ILIUŢ ANA: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre.	4/1959	11
ILICA OCTAVIAN: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre.	4/1959	16
IOANID LUCIA: Publicaţiile de artă, mijloc de educaţie artistică la sate	2/1959	43
IRIMESCU ION: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre.	4/1959	4
ISZAK MARTIN: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre	4/1959	11
IVANCENCO GH.: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre.	4/1959	10

J

Autorul — Titlul Articolului	Nr. rev. anul	pag.
JALEA ION: Caracterul umanist al artei realist-socialiste	2/1959	1
JALEA ION: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre.	4/1959	3
JIANU IONEL: Expoziţia de artă contemporană egipteană.	2/1959	20
JIANU IONEL: Sculptura de monumente în Expoziţia de stat a artelor plastice din 1959.	5/1959	6

K

Autorul — Titlul Articolului	Nr. rev. anul	pag.
KAZAR VASILE: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre.	4/1959	5
KAZAR VASILE: Expoziţia internaţională « Buch-Kunst » Leipzig.	5/1959	26
KENT ROCKWELL: « Am văzut construindu-se viitorul ».	5/1959	29
KRAVCENKO X.: Corneliu Baba — un artist cu o profundă concepţie artistică.	2/1959	13

L

Autorul — Titlul Articolului	Nr. rev. anul	pag.
LABIN GHEORGHE: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre. .	4/1959	7
LAZĂR DORIO: O experienţă preţioasă.	1/1959	39
LUCACI ADRIAN: Un vernisaj în lumea satului.	2/1959	42

M

Autorul — Titlul Articolului	Nr. rev. anul	pag.
MAITEC OVIDIU: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre	4/1959	8
MAXY M. H.: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre.	4/1959	6
MERMEZE SEVER: Fiecare artist la sate — un agitator	1/1959	43
MINOIU ION: Această acţiune trebuie să aibă o continuitate neîntreruptă	1/1959	42
MOLNAR IOSIF: Creaţia noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre.	4/1959	10

O

Autorul Titlul Articolului	Nr. rev. anul	pag.
OLARIU IULIAN: O lună de zile în comuna Bila	2/1959	42
OPREA PETRE: Unele date cu privire la activitatea lui Ștefan Luchian în ultimul deceniu al veacului trecut	3/1959	21
OPRESCU G.: Ion Andreescu	2/1959	15
OPRESCU G.: Caracterele comune ale dezvoltării artelor la popoarele romanice	5/1959	20
ORGONAȘ ANDREI: Creația noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre	4/1959	15

P

Autorul Titlul Articolului	Nr. rev. anul	pag.
PACEA ION: Creația noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre	4/1959	14
PATOCCHI ALDO: Impresii din Romînia	5/1959	29
PAVEL AMELIA: Creația portretistică după 23 August 1944	4/1959	36
PAVEL AMELIA: Imagini din istoria Bucureștiului reflectate în arta plastică	5/1959	16
PERAHIM JULES: Personalități plastice sovietice remarcabile	1/1959	6
PETRESCU PAUL: Elemente noi în creația artistică populară	5/1959	24
POENARU GH.: Dinu Șerban, Tanți Demetriade-Ștefan, Cici Constantinescu	1/1959	37
POENARU GH.: Expoziția Eugenia Iftodi	2/1959	29
POENARU GH.: Ion Verdeș	5/1959	35
POPA EUGEN: Creația noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre	4/1959	6
POPESCU MIRCEA: Pentru o legătură mai strînsă cu viața poporului	1/1959	1
POPESCU MIRCEA: Forma artistică și arta realismului socialist	2/1959	3
POPESCU MIRCEA: Probleme de măiestrie artistică în dezbaterea artiștilor și criticilor sovietici	4/1959	41
POPESCU MIRCEA: Unele probleme ale picturii în Expoziția anuală de stat — 1959	5/1959	2
PUSKAS SANDOR: Creația noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre	4/1959	16

S—T—V

Autorul Titlul Articolului	Nr. rev. anul	pag.
SCHILERU EUGEN: Expoziția anuală de grafică — 1958	1/1959	20
ȘERBAN GEO: Criticul Ștefan Dimitrescu	2/1959	18
SOKOLOV-SKALEA PAVEL: Forța frontului unit al artei realist-socialiste	1/1959	6
TARANGUL TINCA: Un portret de Anthonis Moor la Muzeul Bruckenthal	4/1959	45
ȚÎRLIN I.: Tendințe caracteristice în pictura romînească contemporană	1/1959	15
TRĂISTARU PETRE: Pictura murală se adresează marilor mase populare	2/1959	39
VANCI MARINA: Expoziția «Gy Szabo Bela» la Liège	5/1959	32
VASAI TRAIAN: Expoziția închinată Centenarului Unirii	1/1959	8
VASAI TRAIAN: Artistul plastic-factor activ al revoluției culturale	1/1959	41
VASAI TRAIAN: Rolul politico-agitatoric al afișelor-caricaturi	2/1959	30
VASAI TRAIAN: Creația noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre	4/1959	13
VRANCEA ANGELA: Victor Rusu-Ciobanu	5/1959	34
VRANCEA ANGELA: Natalia Rusu	5/1959	35
VREMIR MIRCEA: Creația noastră în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre	4/1959	16

Intreprinderea Poligrafică 4 — București

Lei 12.–